

ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА
ЈОШ У СТАЊУ УНУТРАШЊЕГ
ПРЕВИРАЊА

Куда воде
Ђиласови резови

— страна 4.

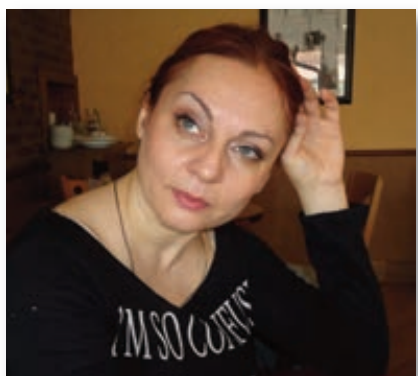
ОДСУСТВОВАЊЕ С ПОСЛА ЗБОГ
ЗДРАВСТВЕНИХ РАЗЛОГА

Пад стандарда *креше*
боловања

— страна 8.

ГЛУМИЦА ЈАСМИНА
ДИМИТРИЈЕВИЋ

Глума је
ексклузивно
занимање

— страна 18.

БРАКОВИ – РАЗВОДИ - РАЂАЊА

Породица спала на трочлану

ФОТО: АРВИН

ВОДА ЈЕ
ДРАГОЦЕНА

КРАГУЈЕВАЦ

ТРОШИТЕ ЈЕ
РАЦИОНАЛНО

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО

БАНАТСКО ДВОРЦИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

SILCA

034/ 33 66 99

ZAMENA STARIH, DOTRAJALIH I
OŠTEĆENIH PLASTIKA I TASTERA
NA SVIM VRSTAMA AUTO
KLJUČEVA I DALJINACA

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž
mir u kući

Refilm

Karadorjeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 6

AUSPUH SERVIS

PRODAJA I UGRADNJA
ORIGINALNIH
IZDUVNIH SISTEMA

IMASAF
JelezAuto

M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Гаранције

Пише Драган Рајчић

Не знам да ли је жеља и актуелних политичара на власти да изграде државу у којој ће, кад је сасвим удесе, бити помало досадно живети, али ако јесте време им опасно цури, а на том плану нису још ништа урадили. Од досаде нема још ништа, али зато нам дани обилују узбуђењима која нису здрава за наше ментално здравље, а богами ни за наше џепове. Цене полако али сигурно иду увис, интелигентна топлана, на пример, већ иска ново поскупљење од двадесетак посто како би добила десетак иако је у новембру једно охо-хо поскупљење већ ставила у џеп, а на малом почечу за исто то су струја, вода итд.

Надлежни органи су се, додуше, сетили да грађанство помогну отписом камата за поједине дугове, али мени се све чини да бисмо остали у проблему и ако нам се отпишу дугови у целости јер је наше питање свих питања, поред Косова нормално, шта ћемо, бре, данас за ручак! У том смислу ја бих предложио да нам држава уз тотални отпис свих дугова из неких својих, може и тајних фондова, нећемо око тога правити питање, тугне бар по десет евра да имамо код себе док се снађемо, тј. док нас она не упосли и тако стави на ноге. Заузврат, за један такав гест добре воље ми бисмо одговорили на исти начин тако што бисмо министру финансија, г. Динкићу, заборавили на оних хиљаду евра, за колико нас је зајебо док је седео у претходној влади са којом иначе није имао ништа. Знао да би овај мој предлог могао да нашу електропривреду докусури, али шта па има везе. Као да ће нам она помоћи да изађемо из овог нашег мрака у који смо запали поодавно, без да нам је у међувремену свануло.

Што се, пак, тиче нашег менталног здравља, и ту, мој је случај барем такав, трпимо озбиљне штете због узбуђења којима нас, пре свих, преобраћени Свети Тома и Свети Ивица свакодневно излажу. Његово Преобраћенство (извињавам се ако ово нисам добро сложио) Свети Тома, на пример, кад оде негде у свет, ономад беше у Белорусији, обавезно позива тамошње привреднике и бизнисмене да улажу у Србију и обавезно нагласи да им је гаранција за та улагања његова реч! Не бих да покварим такве послове, али пошто знам да се ова новина не чита нигде ван нашег атара, рећи ћу оно што ми је на души: Црни Томо, Преобраћени и Свети, зар не имаде ништа опиљивије да им подметнеш као гаранцију од те речи! Добро, можда она данас и вреди нешто, али то ћемо знати тек кад прохуји још који месец и година. Али мене брине што за гаранцију реч залаже управо он, који се поодрицао свега што је на јавној сцени радио од свог појављивања на њој па до ономад. Све те његове речи на које је потрошио пола свог живота данас не вреде ни пишљивог боба јер их је он сам погазио са обе ноге којима данас околико жури у Европу. Ако ту његову тужну историју нису провалили они од којих данас тражи помоћ и нуди поменуту „гаранцију”, биће посла. У супротном, слутим да су потенцијални партнери док им је он на астал бацао своју реч, у себи мрмљали: „Ма, иди, бегај!”

Није умирујућа за ментално здравље нације ни, некоме може бити и комична, дискрепанца у погледу тока преговора за решење косовског проблема који представљају јавности. Шта су стварно договорили са Кетрин Ештон која их је мало провала испод своје сукње знају вероватно само они, али онај ко слуша прво Светог Тому па потом Светог Ивицу, тај о томе тек нема појма. Цела прича се, иначе, одвија „тамо далеко” од наших очију, а на шта ће ствар изаћи знаће се ускоро. За сада је, дакле, видљиво само то да се од нас нешто крије.

АНКЕТА КОГА БИСТЕ ПРЕДЛОЖИЛИ ЗА БУРЂЕВДАНСКУ НАГРАДУ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА?

М. Ињаковић

Звонко Николић, пензионер:
- Незапослене Крагујевчане који преживљавају на калдрми и верују да нема партократије.

Мирољуб Павловић, инжењер:
- Новинарку Катарину Мировић за све што је урадила у Шумадији и око ње.

Зоран Биорац, таксиста:
- Тешко је изабрати, али Радован Шаренац и две да добије није много.

Живорад Миловановић, пружни радник:
- Навијаче Радничког што трпе овакав фудбал.

Томислав Танасковић, пољопривредник:
- Шумадијског сељака, јер трпи све.

Борица Јовчић, пензионер:
- По мени, то је личност која је довела „Фијат” у Крагујевац.

Петар Стефановић, професор:
- Радомира Томића за бренд хармонике Музичке школе.

Снежана Боровић, хемијски техничар:
- Не могу да одвојим Бориса од Точка, дакле групу „Смак”.

Љиљана Милошевић, професор српског језика:
- Бориса Аранђеловића и групу „Смак”.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачним ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива
Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

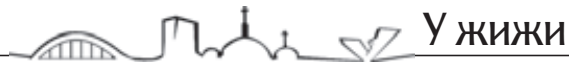
prozori sa imenom i prezimenom

SUNCE

Da li ćete i ove zime grejati ulicu?

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

КАКО ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ НОВИ ЗАКОН О КАТАСТАРСКОЈ ЛЕГАЛИЗАЦИЈИ

Много буке, мало промена

Законом се омогућује само упис права власништва, али не и права легализација за коју и даље треба обезбедити грађевинску дозволу. Власници овако уписаних објеката неће моћи да их продају док локалним управама не плате накнаду за уређење земљишта. И оваква правила важе за куће до 300 квадрата, викендице до 200, пословни простор до 100 и гараже до 30 квадратних метара

Пише Милош Пантић

Дуго најављивани нови закон који је требало да убрза легализацију бесправно изграђених објеката, а који је у јавности добио име Закон о катастарској легализацији, усвојен је 15. фебруара у републичкој Скупштини, уз одлуку да на снагу ступи одмах, а не осам дана по објављивању. Не види се шта је разлог оволикој журби, јер грађани који имају објекте изграђене без грађевинске дозволе, подигнуте до 11. септембра 2009. године, а до сада нису поднели захтев за легализацију, имају рок од годину дана да га поднесу.

Пуно име новог прописа је Закон о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе. Као што му и само име говори, овде се ради о праву уписа својине у катастру, али не и о правој легализацији која подразумева накнадно издавање грађевинске дозволе. Они који буду хтели да прибаве и ову дозволу моћи ће такав захтев да поднесу надлежним општинским органима, као што је било и по до сада важећем закону, а рок за то се такође продужава на још годину дана.

Саша Пауновић: Нови закон о катастарској легализацији није решио ни једно битно питање, али је добро што су измењена нека лоша решења која су била штетна. Показаће се да многа битна питања која су остала нерешена морају да се уреде изменама важећег Закона о изградњи

” У градски Секретаријат за урбанизам до сада је стигло 10.664 захтева за легализацију по старом закону, као и 14.963 захтева по закону који је ступио на снагу 11. септембра 2009. године, што је укупно нешто преко 25.000 захтева. До сада је решена тек једна петина ових предмета

Према изјави министра Велимира Илића, усвајање овог закона омогућиће да право својине у катастру упишу власници око 1,3 милиона објеката у Србији, колико се претпоставља да их има изграђених без дозволе. Упис власништва значајан је, по Илићу, због тога што ће им дати правну сигурност у евентуалном промету тих објеката или код обезбеђивања хипотеке због узимања кредита.

■ Условљена продаја

Међутим, већ у првим данима важења новог закона неке од ових оцена доведене су у питање. Наиме, и по његовим одредбама власници објеката који буду уписали власништво у катастру неће моћи, уколико продају такве објекте, да овере купопродајни уговор у суду уколико не доставе потврду да су локалној самоуправи уплатили накнаду за уређење земљишта. То би практично значило да поред „катастарске легализације“ морају да обаве и ону праву легализацију, јер се накнада за уређење тражила по до сада важећем закону, како би се издала грађевинска дозвола.

Увођењем овог услова и у нови закон практично је прихваћен захтев који је током јавне расправе тражила Стална конференција градова и општина Србије (СКГО). Легализацијом бесправних објеката без плаћања накнаде општинама за уређење земљишта локалне управе би остале без значајног извора прихода за изградњу комуналне инфраструктуре, што би их довело у веома тешку позицију, гласио је аргумент СКГО.

Саша Пауновић, председник ове конференције и председник општине Параћин, каже да је добро што је овај услов остао и што градови и општине нису лишени великих прихода на које рачунају. По његовом мишљењу, врло је важно

што је нови закон усвојио још једно решење које првобитно није било предвиђено. Оно се састоји у томе да се добија право уписа својине у земљишним књигама над некретнином, али не и право уписа власништва над земљиштем, уколико је објекат подигнут на земљи чији је власник држава, општина или треће лице.

По новом закону, власник таквог објекта има рок од две године да са власником земљишта реши питање својине, а ако не дође до договора након тог рока власнику исплати локацију по тржишној цени. У међувремену треба о свом трошку да формира парцелу која је потребна за изграђени објекат, а обезбедиће му се службеност прилаза објекту. По мишљењу Саше Пауновића, важно је што је уведена ова измена, јер је прво било предвиђено да власник објекта може да упише и право власништва на земљи, што би нелегалним грађевинама донело додатну корист.

■ Ограничена површина

На захтев СПС-а при усвајању новог закона ограничене су површине објеката које се по новом закону могу уписати у катастру. Тако ово право важи за власнике кућа до 300 квадрата, станова у стамбено пословним зградама и викендица до 200 квадрата, пословног простора и занатских радњи до 100 квадрата и гаража до 30 квадрата.

По речима Бојане Дивац, начелнице у Секретаријату за урбанизам у градској управи Крагујевца, из ових услова се јасно види да могућностима уписа власништва које даје нови закон нису обухваћени власници великих индустријских и пословних објеката, нити стамбених зграда, које су изграђене без дозволе и они ће поступак легализације морати да спроведу по претходном закону.

Оно што је овај Секретаријат дужан по новом закону јесте да у року од 90 дана достави Служби за катастар непокретности у Крагујевцу оне захтеве за легализацију који су до сада поднети, а нису још решени, како би се тамо обавио упис власништва. То значи да они који су већ поднели овакве захтеве Секретаријату неће морати да поднесу нове.

- Недоумица која се јавља је везана за оне власнике нелегалних објеката који још нису поднели захтеве за легализацију. Они имају рок од годину дана да их поднесу, али у новом закону не пише коме, да ли секретаријату, или катастру. Верујем да ће ове техничке дилеме бити ускоро решене. Такође, у закону не пише и колико ће упис власништва да кошта, каже Бојана Дивац.

Бојана Дивац: Недоумица која се јавља је везана за оне власнике нелегалних објеката који још нису поднели захтеве за легализацију. Они имају рок од годину дана да их поднесу, али у новом закону не пише коме, да ли секретаријату, или катастру. Такође, у закону не пише и колико ће упис власништва да кошта

Оно што није конкретно наведено у новом закону, а то је цена уписа власништва у катастру, у појединим медијима је протумачено да ће грађане коштати само прибављање геодетског снимка парцеле, уколико га немају, а то отприлике кошта око 100 евра.

Како сада ствари стоје, остаје питање шта ће нелегални власници добити правом уписа некретнине у катастру, ако такав објекат не могу да продају без додатног измирења

накнаде за уређење земљишта. Такође, за сада је неизвесно и да ли ће само са уписом власништва моћи овакве објекте да ставе код банака под хипотеку ако хоће да узму кредит. Према изјавама представника неких банака пре месец дана у Привредној комори Београда, они неће прихватити хипотеке над оваквим некретнинама и тражиће и даље документацију која важи за издавање грађевинске и употребне дозволе. Изјава представника Владе била је тада да ће они постићи накнадни договор са банкама, па остаје да се и то види.

- Нови закон о катастарској легализацији није решио ни једно битно питање, али је добро што су измењена нека лоша решења која су била штетна. Показаће се да многа битна питања која су остала нерешена морају да се уреде изменама важећег Закона о изградњи, сматра Саша Пауновић, председник Сталне конференције градова и општина.

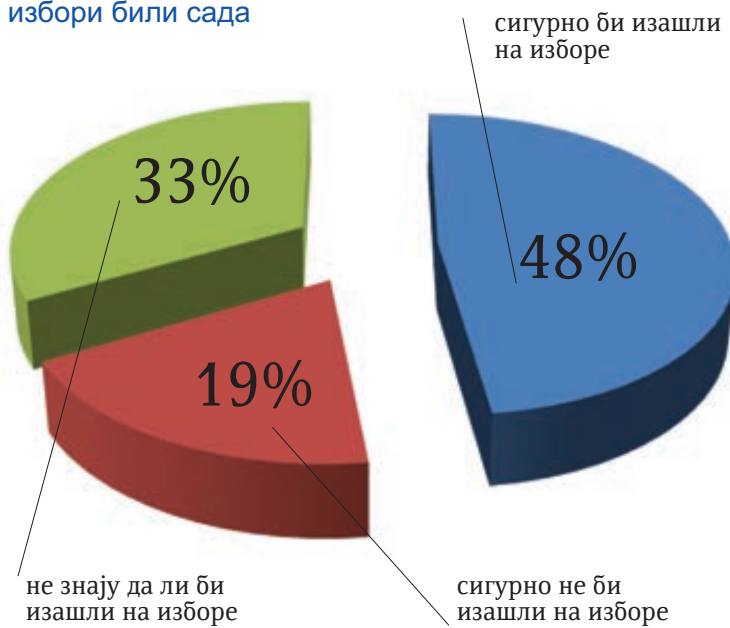

ИСТРАЖИВАЊЕ ЈАВНОГ МЊЕЊА: ЗА КОГА БИ КРАГУЈЕВЧАНИ ДАНАС ГЛАСАЛИ

Напредњаци узнапредовали, Заједно још

У односу на мајске изборе прошле године Српска напредна странка сада би на локалним изборима у Крагујевцу добила скоро пет посто више гласова, али су и „Заједно за Шумадију” и Г17 поправили рејтинг за два процента

Став грађана – када би избори били сада

Да су у Крагујевцу одржани локални избори почетком марта ове године, у структури градске власти ништа битно не би било промењено, све би било скоро исто као после прошлогодишњих мајских избора. „Заједно за Шумадију” и Г17, које чине Уједињене регионе Србије, опет би појединачно имали најбројнију одборничку групу у Скупштини града, њихови коалициони партнери задржали би досадашње квоте, а демократе и напредњаци остали би у коалицији, наравно под претпоставком да се не праве нови и другачији политички савези.

До таквих резултата дошла је и нишка маркетиншка организација „Лубрис екстра”, која је за потребе дневног листа „Данас” недавно спровела анкету у ова два града. Крагујевчани су одговорили на питање – ако би данас били одржани избори у граду, коме бисте дали свој глас? Испитано је 1.060 грађана, од којих би 48 одсто сигурно изашли на изборе, 19 посто сигурно не би, док 33 процента није желе-

ло да одговори на питање или не зна за кога би гласало.

Од оних који би данас гласали 39,23 одсто дали би глас листи „Заједно за Шумадију - Г17 (Уједињени региони Србије), који су прошле године на изборима добила 37,28 посто гласова. Дакле, напредовали би за непуну два процента.

Друга по снази у градском парламенту опет би била Српска напредна странка, сада са 23,04 посто гласова, док је у мају 2012. године имала 18,13 процената, што значи да би сада била јача за скоро пет посто.

Коалиција социјалиста, ПУПС-а

и Јединствене Србије сада би добила 12,88 посто, прошле године освојила је 12,68 процената, што значи да јој је незнатно порасло поверење код грађана.

Најновије тестирање јавног мњења каже да Демократска странка и даље „пада”, за протеклих десет месеци за 1,4 процента, јер је на претходним изборима у Крагујевцу добила 9,99, док би сада освојила 8,59 посто гласова.

Прошле године цензус су прешли и „Преокрет” (ЛДП – СПО) са 5,59 посто гласова и Демократска странка Србије која је добила 5,28 процената. „Преокрет” би сада имао 5,79, а ДСС 5,12 посто.

ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА И ДАЉЕ У СТАЊУ УНУТРАШЊИХ ПРЕВИРАЊА

Куда воде Ђиласови резови

Сувише су брзоплети они који сматрају да ће ДС да оде испод цензуса, али и сувише оптимистични они који верују да ће ова странка с новим руководством преко ноћи стећи већу снагу од оне коју је имала. ДС ће остати једна од утицајних станака у зависности од тога како ће решити тешке унутрашње турбуленције усред којих се наша, тврди др Невен Цветићанин

Пише Слободан Цупарић

Иако је стање међу демократама све више турбулентно, странка није на власти, рејтинг јој пада и редови се осипају, нови лидер Драган Ђилас не узбуђује се због тога, већ у једном интервјуу минулих дана тврди да није забринут због тога што су ДС напустили неки одбори и чланови и да му је драго што он и Душан Петровић нису више у истој странци. С друге стране, по систему „утук на утук”, поменути Петровић, иначе доскора високи функционер ДС, узвраћа опаском да ова странка треба да промени председника уколико не жели да ускоро нестане из политичког живота Србије.

У таквој ситуацији председник Политичког савета и један од оснивача ДС Драгољуб Мићуновић, на последњој седници Председништва ове странке, жестоко се посвађао са Драганом Ђиласом и према писању појединих таблоида ужасно изнервирао и викнуо на Ђиласа: „Тебе као да је неко послао да нам уништиш странку!”. Мићуновићева љутња према Ђиласу потиче од чињенице да је његовим доласком на чело ДС странка почела још више да се урушава.

Да ли је то последица аутократског вођења партије и низа аутоглова које је лидер демократа успео да постигне у кратком периоду?

– Тај сукоб је очекиван с обзиром на чињеницу да је Мићуновић био резервисан према томе и да Ђилас дође на чело странке – јер није веровао да он може на прави начин да је води, каже за „Крагујевачке” Боривоје Радић, председник овдашњег Форума за регионализам. – И није Мићуновић био усамљен у томе, пошто су многи у странци и ван ње сматрали да Ђилас није политичар тог формата да може да води тако велику странку. На крају крајева, били су у праву. Ђилас није човек политике, већ је више онај који се издаје као добар менаџер. Да нема много политичког слуха види се и по томе што је отворио неколико фронтова и почео да избације угледне људе из странке, да незграпно рашчишћава њене редове.

Мирко Чикирић, председник Округног одбора СПО у Крагујевцу, каже да га је доста „старих демократа” питало да ли се Ђилас договорио са Вучићем да разбије ДС зарад неких будућих односа на релацији СНС – ДС.

– Заиста мало ко може да разуме шта је политика ДС. Једног дана је жесток противник Владе, други дан као да подржава у неким

ХОЋЕ ЛИ ДРАГАН ЂИЛАС УСПРАВИТИ ИЛИ ЈОШ ВИШЕ УРУШИТИ СТРАНКУ

сегментима њено деловање, трећег позива на јединство унутар ДС, а четвртог дана искључује најутицајније чланове и осниваче странке... Отуда мислим да је Ђилас успео нешто што није успео нико на политичкој сцени Србије – да за кратак период забије странци много аутоглова.

■ „Љуља” ли се стари „лисац”

Др Невен Цветићанин из београдског Института друштвених наука „спушта лопту” кад се говори о овој теми тврдио да је све ово што се дешава унутар ДС типично за странку која силази са власти – не само код нас, него свуда у Европи. Демократе улазе у период нестабилности, превирања и дефинисања нове политике и нових људи. Отуда не треба да се чудимо и користимо сувише јаке речи и квалификације у смислу да је неко ауторитаран и деструктиван, јер тренутно, апострофира Цветићанин, не видимо добро ситуацију, која се може сагледати тек у наредном периоду.

Мада је Драгољуб Мићуновић недавно демантовао спекулације о томе да намерава да оформи сопствену странку, он то, како каже, неће учинити јер је већ у годинама и мало је касно за такав подухват. С друге стране, ту су и процене да Ђилас не може старог лава да искључи пошто би тада странка остала без иједног ауторитета. Треба ли, ипак, очекивати и такав потез вође којег „бије глас” да не исправља бесконачно о проблемима, него их решава?

– Да ли је сад Драган Ђилас спреман да иде толико далеко и да из странке искључи Драгољуба Мићуновића, тешко је рећи, у недоумици је Боривоје Радић. – Нови лидер ДС је непредвидив и плаховит човек, а потези које је вукао у последње време и који су се могли наслутити говоре о томе да у сваком тренутку, малтене, може свашта урадити – па чак и искључити Мићуновића. Али, мислим да би то било кобно за њега.

И Мирко Чикирић не верује да ће се Ђилас одлучити на такав по-

тез да искључи Мићуновића из странке. Неће то, вели, учинити првенствено због тога што се од Мићуновића не осећа угрожавање за своју позицију у ДС. Да је стање другачије, сигурно се не би колебао.

– Индикативно је нешто што се недавно десило на беседама посвећеним Зорану Ђинђићу, каже Чикирић. – Када је у салу Центра „Сава” ушао нови лидер демократа Драган Ђилас, то је пропраћено млаким аплаузом, док је појава Бориса Тадића обележена правим овацијама. Мислим да је то јасан показатељ расположења у ДС и признања да су се поприлично зазелели избором Драгана Ђиласа.

Невен Цветићанин потенцира да ни Демократској странци, ни Србији, ни било којој другој партији нису потребни стари, већ млади лавови, да свакој странци бољи резултат могу донети непотрошени људи – те у том смислу има разумевања за неке потезе Драгана Ђиласа, који једноставно покушава да састави тим нових људи, што не мора да гарантује резултат, али је то негде нужно учинити.

– Генерално и глобално говорећи, можемо казати да нека политичка лица, која су на овдашњој сцени безмало двадесет година, а међу која убрајам и председника Политичког савета ДС Драгољуба Мићуновића, несумњиво са великим респектом – треба да се пензионису и ослободе простор новим људима, експлицитан је Невен Цветићанин. Чињеница је да смо инертно друштво које не воли промене, да смо заједница којој су дражи стари него млади лавови, па не знам шта ће превладати.

Није тајна да је Мићуновић гласао против искључења Душана Петровића из странке и да се не слаже с реваншистичком политиком

Ш недостижна

странка – коалиција	март 2013.	мај 2012.	разлика
Заједно за Шумадију – Г17 (УРС)	39,23	37,28	+1,95
Српска напредна странка – НС, ПС СБК, ПС	23,04	18,13	+4,91
Социјалистичка партија Србије – ПУПС, ЈС	12,88	12,68	+0,20
Демократска странка	8,59	9,99	-1,40
Преокрет – ЛДП, СПО, ЛДУ	5,79	5,59	+0,20
Демократска странка Србије	5,12	5,28	-0,16

РАСПОРЕД ГЛАСОВА САДА И НА ИЗБОРИМА ПРОШЛЕ ГОДИНЕ

Од осталих политичких актера потребан проценат гласова за улазак у градску Скупштину не би освојили Покрет „Двери“ (3,90), као ни Српска радикална странка, која би сада добила само 1,45 посто гласачког поверења.

Резултати овог истраживања, дакле, говоре да је од маја прошле године до сада највећи пораст политичког рејтинга у Крагујевцу имала Српска напредна странка (око пет посто), па затим „Заједно“ и Г17 (два процента), таквим изборним резултатима не би дошло до прекомпоновања власти у граду. Агенција „Лубрис екстра“ није изводила рачун како би се проценти

добили гласова, када би избори сада били организовани, одразили на број одборничких мандата у Скупштини града, али процена је да би напредњаци имали три-четири одборника више, „Заједно“ и Г17 два, док би Демократска странка и Демократска странка Србије своје квоте умањили за један или два мандата.

Како сада у крагујевачкој Скупштини „Заједно“ и Г17 имају 37 одборника, а СНС са својим коалиционим партнерима 18 (мада је у међувремену њих двоје истуило из ове одборничке групе), распоред снага тек би се минимално изменио.

Драгана Ђиласа. Последица таквог лидерског партијског „гарда“ је страначка исцепканост на фракције, преполовљен рејтинг и неспремност Ђиласа да сагледа своје пропусте. Колико су у праву они који тврде да нови лидер ДС заслужује критику због лоших потеза у вођењу партије или, другачије речено, да ли је успешан политичар онај који у Скупштини контролише свега 10 од укупно 45 посланика?

- Стари искусни „лисац“ Мићуновић није био против искључења Душана Петровића зато што га симпатише, него што зна да је он у последње три-четири године био врло важан чинилац у ДС, малтене њен други човек, који се старао о свим одборима ове странке широм Србије, тврди Боривоје Радић. - И самим тим, кад се он искључи, логично је очекивати да ће повући велики број људи, да ће странка почети да се осипа. Ђилас није водио рачуна о томе, као што то често није чинио и са неким другим стварима.

И Мирко Чикирић сматра да је овај Мићуновићев потез логичан јер је он искусан политичар са великим демократским капацитетом. Ако неко заслужује похвалу због лоших резултата у вођењу партије, због тога што контролише 10 од 45 посланика и што је за неколико месеци преполовио рејтинг ДС – онда ту, вели Чикирић, места похвалама нема.

- Време ће показати колико је неко успешан, каже Невен Цветићанин. - Тешко је судити о једном тиму у моменту кад се он саставља. То је слично као у фудбалу. Значи, тек када тренер селекује екипу, можемо рећи да ли ће она освојити шампионат, где ће бити на табели... Чињеница је да је политички стил Драгана Ђиласа нешто чвршћи него што навикли ми у Србији. Кад је реч о томе колико ко контролише посланике, те ствари су врло флуидне и варирају зависно од односа снага. Напросто, имате један број посланика који ће се увек приклонити оном јачем.

„Варнице“ око Ковина

Сукоби унутар ДС сада се појављују и тамо где нису очекивани.

Потпредседник ДС Бојан Пајтић и функционери из Војводине недавно су се сукобили с Ђиласом због назива страначке листе на локалним изборима у Ковину јер је лидер ДС инсистирао да листа почиње његовим именом. Демократе из покрајине сматрале су да та листа треба да почиње Пајтићевим именом, пошто је Ђилас тамо мање популаран. Није ли и овај „детал“ индикативан?

- Све што се дешава у унутар-страначким борбама сазнајемо из медија, па остаје питање колико су неке приче уопште аутентичне и проверљиве, скептичан је Невен Цветићанин. - Чињеница је, међутим, да ДС има своје јако војвођанско крило које је довољно моћно да води, у неку руку, своју аутономну политику. Чини се да у овом моменту имамо равнотежу снага између Ђиласа и Пајтића, пошто су обојица довољно искусни да би сада кренули у неку врсту рата – један против другог. Поготову када морају од странке да спасу оно што се спаси може. Мислим да су свише брзоплети они који сматрају да ће ДС да оде испод цензуса, али и свише оптимистични они који верују да ће ДС с новим руководством, преко ноћи, стећи већу снагу од оне коју је имала. Одговор је, заправо, негде на средини: ДС ће остати једна од утицајних странака у зависности од тога како ће решити тешке унутрашње турбуленције усред којих се налази.

Мирко Чикирић апострофира да Демократска странка има најбољи рејтинг у Војводини, где је њена персонификација управо Бојан Пајтић, а овај „случај“ око Ковина само показује још једну врсту Ђиласове наспретности у проценама. Све то што ради њему ће се, упозорава Чикирић, обити о главу.

- Драган Ђилас треба да захвали Пајтићу, пре свега, и људима из Војводине што је данас на челу Демократске странке, а пример Ковина на око је само „ситница“ која може изазвати Пајтићево подозрење у даљој сарадњи са Ђиласом, што, такође, може нагавести и неки нови раскол у овој највећој опозиционој странци, упозорава Боривоје Радић.

КАДРОВАЊЕ У „ЕЛЕКТРОШУМАДИЈИ“ И ПД „ЦЕНТАР“

Градски одбор СНС-а у ЕПС-у

Увек су странке кадровисале и постављале нам директоре, али су то ипак били електроинжењери из „куће“, људи из струке. Недавно је Српска напредна странка дала новог директора „Електрошумадије“, дипломираног машинског инжењера, а на чело ПД „Центар“, на места директора и саветника долазак најављују дипломирани економисти без радног искуства, функционери из те странке Сања Туцаковић и Горан Ковачевић, упозорава први човек синдиката „Центра“ Бранко Гојковић

Разговарао Александар Јокићевић

Синдикална организација Привредног друштва „Центар“ Електропривреде Србије, са седиштем у Крагујевцу, недавно је одржала саста-нак иза затворених врата и упутила писма директору и председнику Управног одбора „Електропривреде Србије“, надлежном министарству и Влади Србије. Много тога шкрипи већ месецима у „Електрошумадији“ и ПД „Центар“. Тужбе грађана, спорови, истраге, принудна искључења, огромна дуговања, смене руководилаца служби.

Недавно је, међутим, уследила и смена „крупнијих“ кадрова. Први човек „Електрошумадије“ постао је Небојша Обрадовић, а мало пре тога шеф Пословнице у Книћу Рајица Милосављевић. Градом кружи прича о постављењу нових људи на места директора и саветника у ПД „Центар“, где свој долазак најављују Сања Туцаковић и Горан Ковачевић, функционери Градског одбора СНС-а.

Незванично се може чути да је управо кадроване СНС-а изазвало реакцију синдиката. Председник синдиката ПД „Центар“ Бранко Гојковић, уз опаску да садржај писма које је упућено на бројне адресе надлежних за пословање „ЕПС“-а још увек не може предочити јавности, одговара:

- Наша прва реакција била је средином јануара, у тренутку када је долазак дипломираног машинског инжењера Небојше Обрадовића на место директора „Електрошумадије“ још био у најави. Једино смо знали да ради у „Чистоћи“. Реаговали смо и зато што је шеф Пословнице у Книћу постао машински инжењер Рајица Милосављевић. Да би Милосављевић могао да буде постављен била је неопходна измена систематизације радних места. А, та систематизација је за нас у „ЕПС“-у као Устав, нешто што је увек морало да се поштује. За измену систематизације потребно је да се Београду упути захтев, да Дирекција за људске ресурсе „ЕПС“-а то размотри, неопходне су мишљења, сагласности... Овог пута направљен је преседан, јер је у току једног дана, од ујутру до краја рада, стигао одговор. Уместо дотадашњег услова за шефа пословнице да је инжењер седмог степена, наведено је да шеф може бити инжењер шестог степена – машинске струке. Управо према стручној спреми коју има Милосављевић. Тада је Управном одбору „ЕПС“-а упућен и захтев да разреши директора „Електрошумадије“ Ивана Радовића.

Када кажете инжењер седмог степена, мислите на електроинжењера. Дакле, преседан је и дипломирани машински инжењер на месту директора „Електрошумадије“?

- Да. Никада до сада нисмо имали директора „са стране“. Увек су странке кадровисале, увек су то били страначки људи, али, ипак, електроинжењери из куће, дистрибуције, „ЕПС“-а, речју, из струке. И раније је било сличних покушаја. Ми, као синдикат, имамо историјат успешних супростављања. Покушавали су да нам наметну кадровска решења.

Демокришћанска странка је 2000. године хтела да наметне свог човека са стране, Демократска странка Србије 2004. године дипломираног машинског инжењера, али тада смо без проблема могли да докажемо да Статут предузећа то не предвиђа. Касније, током 2008. године и две године касније, конкуренти су били електроинжењери, колеге из дистрибуције. Директор је могао бити електроинжењер, дипломирани правник или економиста. Но, у међувремену су странке тих различитих демократских опција промениле Статут. Тако су трасирале пут СНС-у.

Да ли је синдикат разговарао са новим руководиоцима?

- Колега из синдиката „Електрошумадије“ Миле Јовановић је имао контакте, и Небојша Обрадовић је заузео коректан став. Рајица Милосављевић је у Пословници Кнић за кратко време оставио добар утисак код запослених. Пословница има много проблема, јер у претходном периоду није јој посвећивано довољно пажње. Има мањак радника, а нови шеф је показао да има организационих способности. Препознали смо и добронамерност. Зарад коректности одлучили смо да пре него што надлежнима упутимо писма са принципијелним ставом синдиката, писмо исте садржине предамо и Милосављевићу. У разговору са њим указали смо на оно што је за нас најбитније. Наши људи раде под напоном, у отежавајућим условима, указали смо му пре свега на заштиту на раду, на то стављамо акценат. Људе смо, такође, посаветовали да новом шефу Пословнице максимално изађу у сусрет.

Очито, добронамерност је обострана, али то није довољно. Стиче се утисак да је синдикат забринут?

- Наравно. По нашем мишљењу несхватљиво је да људи који одлучују о именованима не виде да је овде реч о пословима који су специфични, компликовани, одговорни и опасни. Када се те речи изговоре, требало би да се упали црвена лампица. Другачије речено, свако би требало да размишља - ако долазим на такво место морам да будем припремљен. И, ако неко већ долази са стране, по први пут улази у „ЕПС“, не би требало да одмах преузима руководећу функцију. Било је проблема и у ранијем периоду са другим странкама. Не желим сада да кажем све је почело од СНС-а. Једноставно, одавно је развијена толеранција на појаву да странка убацује своје људе. Именовани су и раније страначки људи, али из струке, а на нижим радним местима добијали смо новозапослене углавном у администрацији. А, недостају нам млади електричари. Слично се најављује и сада, долазак новозапослених странакама каналима, иако према показатељима имамо одређени вишак запослених. Али ово што је урађено, и што се, такође, најављује и даље, а то су промене комплетне руководеће структуре у дистрибуцији, огранцима, пословницама, доводи нас у ситуацију коју нико никада до сада није направно. То је принципијелно неподношљиво и никада се није дешавало унутар система какав је „ЕПС“.

” Бранко Гојковић: Несхватљиво је да људи

који одлучују о именованима не виде да је овде реч о пословима који су специфични, компликовани, одговорни и опасни. И, ако неко већ долази са стране, по први пут улази у „ЕПС“, не би требало да одмах преузима руководећу функцију.

Каква је ситуација у другим огранцима ПД „Центар“, у Смедереву и Пожаревцу?

- Притисак је нешто мањи него у Крагујевцу. Вероватно СНС има нешто већи ауторитет овде у граду, сигурно због везе са председником Томиславом Николићем. Али, има најава да ће бити смењена директорка огранка у Пожаревцу, а на њено место долази професор из Политехничке школе. У најави је и смена директора огранка Смедерево. „Електрошумадија“ је, мора се признати, огранак са бројним проблемима. Међутим, огранак у Пожаревцу је међу три најуспешнија у Србији. Дакле, није то пресудно, модел је - склонити све.

Прича се о доласку функционера Градског одбора СНС-а Сања Туцаковић и Горана Ковачевића на руководећа места у ПД „Центар“?

- Информацију да ће директорка ПД „Центар“ бити Сања Туцаковић, а њен саветник Горан Ковачевић добијали смо и ми од самог Ковачевића. Представници синдиката су још крајем јануара однели протестно писмо у Градски одбор СНС-а, и имали смо шта да чујемо. Дакле, не одустаје се од намере да постављају људе који нису из струке, немају искуства, не познају терминологију, специфичне проблеме.

Према тим најавама добићете и директора и саветника, „са стране“?

- Да, никада нисмо истовремено добијали директора и саветника, нарочито не „са стране“. То су дипломирани економисти без радног искуства, за које једино знамо да имају политичко искуство.

Синдикат чека одговоре. Који су наредни кораци?

- Сачекаћемо одговоре.

ДА ЛИ ЋЕ АУТОМОБИЛИ ИЗ КРАГУЈЕВЦА ИЋИ
У РУСИЈУ БЕЗ ЦАРИНЕ

Вреди покушати

Београд намерава да се обрати Русији са молбом да уврсти „Фијатова“ возила у споразум о слободној трговини између две земље. То ће омогућити да се не плаћа царина од 30 одсто, пишу руски медији. Министар финансија Србије Млађан Динкић, који је први ишао у јавност са овом идејом, нада се да би фабрика у Крагујевцу, ако Русија одобри увоз аутомобила из Србије без царине, могла на руско тржиште да извезе 80.000 возила годишње.

Овакве оптимистичке прогнозе проистичу из чињенице да је руско тржиште једно од највећих у свету и једно од растућих. Но, и поред тога премијер Ивица Дачић не дели Динкићев оптимизам. Према његовим речима, са садашњом ценом од око 15.000 евра и царином од 25 одсто „фијат 500Л“ био би скуп за руско тржиште. Премијер сматра да би без царине крагујевачка фа-

Србија би, према најави министра Млађана Динкића, ускоро могла да добије дозволу за бесцарински извоз аутомобила у Русију, што би у нашу земљу довело бар још једног произвођача аутомобила. То ће, међутим, бити тешко „избоксовати“, јер Русија до сада то никоме није дозволила

лова и позиција произведених у Србији.

Премијер Ивица Дачић признао је да ће ово бити тешко остварљиво, јер Русија то никоме није дозволила. Он је рекао да ће Влада Србије учинити све да повећа извоз „Фијатових“ аутомобила. Бољи познаваоци ове проблематике слажу се са премијером да ће Руси тешко

прихватити да увозе аутомобиле без царине, јер желе да заштите своју аутомобилску индустрију. То ће бити тешко и због намере „Фијата“ да у Русији, и то ускоро, изгради своју фабрику. Споразум о изградњи „Фијатове“ фабрике у Русији не тако давно потписали су руски председник Владимир Путин и први човек „Фијата“ Серђо Маркионе.

Уместо аутомобила могуће је у Русију без царине из Србије извозити резервне делове и компоненте за прву уградњу у аутомобиле и то из фабрике „Фијатових“ добављача. Споразумом о слободној трговини предвиђено је да делови за аутомобиле у Русију могу бити без царине. То кооперантима компаније „Фијат аутомобили Србија“ отвара могућност за велики извоз компоненти и делова не само на

руско тржиште, него и за уградњу у аутомобиле који ће се у будућности производити. Има индикација да би кооперантске фабрике на матичној локацији у кругу „ФАС“ а и у Грошници деловима могле да снабдевају и „Фијатове“ фабрике у Пољској, Турској и Италији, јер ће још у релативно дужем периоду бити јефтине од оних који се производе у тим фабрикама.

„Фијат 500“ лоше прошао

Директор пројекта „Избор аутомобила“ Роман Гуљајев сматра да је за „Фијат“ у Русији пре свега важно да успостави пласман и да организује дилерску мрежу.

– Тек после тога може да се говори шта треба да се ради да би се аутомобил продавао. Што се тиче модела „500Л“, аутомобил је занимљив, али возила такве

класе нису превише популарна у Русији. Овде би пре био тражен модел „фијат линеа“, рекао је Гуљајев.

И управо је због тог успостављања дилерске мреже и позиционирања „Фијатових“ аутомобила на руском тржишту први директор компаније „ФАС“ Ђовани де Филипис из Крагујевца прекомандован у Руску федера-

РАДОМИР ПЕТРОВИЋ;
РУСИЈА НИКАДА НИЈЕ УВОЗИЛА
„ЗАСТАВИНА“ ВОЗИЛА

ИЗВОЗ СРБИЈЕ

Аутомобили заузели челну позицију

Од укупно 882,1 милион долара, колика је била вредност јануарског извоза из Србије, највеће учешће заузимају друмска возила, на којима смо зарадили 116,1 милион долара, чиме је крагујевачки „ФАС“ и званично постао највећи извозник у земљи, као што је и најављивано, показују подаци Републичког завода за статистику.

Затим следе електричне машине и апарати са вредношћу од 67,3 милиона, обојени метали 56,1 милион, разни производи од метала 38,8 милиона и производи од каучука 37,3 милиона долара. Извоз ових пет одсека чини 35,8 одсто укупног извоза.

Фабрика у Русији могла да прода између 10.000 и 20.000 аутомобила годишње.

Премијер Дачић и министар Динкић најавили су да ће почетком априла путовати у Москву где ће разговарати о бесцаринском извозу аутомобила из Србије на руско тржиште. Ако би био одобрен извоз аутомобила без царине, према најавама министра Динкића, у Србију би дошао најмање још један светски произвођач аутомобила.

Иначе, Споразум између Владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о слободној трговини потписан је 28. августа 2000. године. Скупштина СРЈ ратификовала је споразум 10. маја 2001. године, када је и проглашен Закон о потврђивању Споразума о слободној трговини између СР Југославије и Руске федерације.

Иако више од 90 одсто робе произведене у Србији у Руску федерацију може да се извезе без царине, постоје и одређена ограничења. Овим актом предвиђено је да се у Русију без царине не могу извозити путнички аутомобили и друга моторна возила конструисана првенствено за превоз лица, укључујући и караване, комбије и возила за трке.

Могућ извоз делова

Да није тог ограничења аутомобили произведени у Крагујевцу могли би да задовоље услов за бесцарински извоз производа, а то је да је производ 51 одсто домаћег порекла. Модел „фијат 500Л“ задовољава тај критеријум, јер се у њега већ уграђује чак 67 одсто де-

ДИНКИЋ И ДАЧИЋ У АПРИЛУ ЋЕ ПОКУШАТИ ДА ПОСТИГНУ ДОГОВОР

ЈОШ ЈЕДАН ПРОИЗВОЂАЧ АУТОМОБИЛА

Фолксваген, Ојел или неко трећи

Министар финансија и привреде Млађан Динкић најавио је да би у Србију могао да дође бар још један произвођач аутомобила. Иако се не зна о коме је реч, зна се да је „Фолксваген“ у два наврата показао жељу да дође у Србију, први пут крајем 80-их година, кад су Немци због тадашњих планова „Заставе“ са „Фијатом“ отишли у чешку „Шкоду“. „Фолксваген“ је долазио и у пролеће 2008. године, а крагујевачка градска управа тада је одредила локацију од 150 хектара и сачинила елаборат. Међутим, од тога ништа није било.

Питање које свакако може да се постави је и да ли је немачки „Опел“ и даље заинтересован за долазак у Србију. Овај аутомобилски гигант је, подсетимо, пре него што су Република Србија и „Фијат“ потписали Уговор о заједничком улагању и формирању компаније „Фијат аутомобили Србија“, потписао уговор о склапању медела „опел астра класик два“ у крагујевачкој Фабрици аутомобила. На инсистирање „Фијата“ тај уговор није заживео.

А, можда је у питању неки трећи произвођач аутомобила који није из Европе и чије се име држи у тајности.

цију. Руски економски аналитичар, добар познавалац кретања у аутомобилској индустрији, Денис Орлов подсећа да се претходник модела „500Л“, модел „фијат 500“ у Русији није одомаћио. Он каже да је овај аутомобил релативно лоше прошао највероватније због цене.

– То је био привлачан аутомобил, али људи нису били спремни да уложе толико новца. Модел „500Л“ је практичнији, формата „нисан ноте“. Ако буде понуђена добра цена, организована паметна рекламна кампања, шансе постоје. Можда може да се одигра и на томе да је „500Л“ већ ушао у историју као први модел у који је био уграђен аутомат за кафу као додатна опрема,

сматра Орлов, додајући да је руско тржиште врло интернационализовано и да је навикло на возила која су направљена у фабрикама од Кине до Мексика.

Изувозили делове, увозили аутомобиле

Крагујевачка фабрика аутомобила, која је радила у оквиру „Заставе“, а преко ње и кооперанти из скоро свих делова некадашње Југославије, тесно је сарађивала са произвођачима из Русије и Пољске. У оквиру индустријске кооперације „Заставине“ фабрике „21. октобар“ из Крагујевца, „5. септембар“ из Сурдулице, „Утензилија“ из Београда, Фабрика акумулатора „Трепча“ и још неке руском „Автовазу“ из Тољатија испоручивале су хладњаке, волане, делове од пластике, микромоторе за покретање брисача, акумулаторе... док је „Застава“ за узврат добијала готове „ладе“, које су из Крагујевца ишле у продајну мрежу.

По истом принципу пословало се и са пољском фабриком аутомобила из које су у „Заставу“, односно Фабрику аутомобила стизали „полонези“ и „126П“. Годишња размена „Заставе“ са руском и пољским партнерима достигала је еквивалент од око 30.000 аутомобила. Сарадња је била веома успешна и профитабилна за обе стране. Овај пословни аранжман потрајао је до почетка 90-их година.

Према речима директора „Застава аутомобила“ Радомира Петровића, челници „Заставе“ и „Фабрике аутомобила“ више пута су покушавали да поред аутомобилских делова и компоненти на руско тржиште извезу готове аутомобиле.

– Руски партнери су нам на наше захтеве често одговарали да ће размислити и да ћемо кренути у извоз аутомобила, али се то никада није догодило. Из медија сам сазнао за идеју да се од Руса тражи да дозволи извоз аутомобила из Србије без царине. Ако се то деси биће добро, али нисам сигуран да су Руси не само спремни, него и вољни да нам то одобре. Иако смо ми извозили „Југо“ у Америку, руско тржиште нам је било недоступно, каже Петровић.

Милушин БЕВИЋ

ФИЈАТ 500 Л" У РУСИЈУ СА, ИЛИ БЕЗ ЦАРИНЕ

ДЕМАНТИ

Модел 500Л намењен европском тржишту

Недавно су се у медијима појавиле нетачне информације и спекулације, а тичу се производње и извоза аутомобила фијат 500XL, верзија модела 500Л

са седам седишта, који је по наводима у медијима, планиран за извоз у Сједињене Америчке Државе у мају ове године.

Користимо ову прилику да званично демантујемо ове наводе, уз објашњење да је верзија модела 500Л са седам седишта намењена искључиво европском тржишту.

Сектор корпоративних комуникација
Фијат аутомобили Србија

НОВИ ОБРАЧУНИ ЗЕМЉИШНЕ РЕНТЕ ЗА ПРИВРЕДНИКЕ

Некимма ће се завртети у глави

КАКО ЋЕ СЕ КОМЕ „ЗАЛОМИТИ“

До краја овог месеца сва правна лица и предузетници дужни су, као и претходних година, да поднесу попуњене пореске пријаве за обрачун накнаде за коришћење грађевинског земљишта. С обзиром да је почетком децембра прошле године донета нова одлука која директно утиче на увећање накнаде за коришћење грађевинског земљишта, а сходно томе измењене су и пријаве и уведене нове категорије, из Пореског одељења града Крагујевца позивају приватнике или агенције које за њих обављају књиговодствене услуге да на време преузму нове образце који су нешто компликованији него раније и захтевају више времена за попуњавање.

Према речима начелнице Пореског одељења Мирјане Јевђић Станарчић, новина у одлуци о накнади за коришћење грађевинског земљишта односе се, између осталог, и на увођење нових категорија при-

Иако је новом одлуком о накнади за градско грађевинско земљиште за привреднике предвиђено увећање до 30 одсто, оно неће бити линерано, па ће поједини рачуни претрпети драстичне измене

опорезивању пословно-стамбеног простора.

Примера ради, уколико се стамбени простор истовремено користи у целости и за обављање пословне делатности, онда се претходни износ накнаде, који је важио само за стамбени простор, увећава пет пута. Уколико се делатност обавља само у једном делу стана који је физички издвојен од простора за становање, онда се за тај пословни део плаћа накнада као за сваки пословни простор. У случају да се стамбени простор користи искључиво као пословни, обрачунава се накнада предвиђена за пословне просторије. Нова категорија је, исто тако, и празан пословни простор за који се плаћа рента по цени

стамбеног простора за грађане, увећана пет пута, објашњава Мирјана Јевђић Станарчић.

Према најавама званичника новом одлуком ова обавеза требало је да увећа износе на рачунима правних лица и приватних предузетника за 20 до 30, али по свему судећи, као што је што је то био случај и са накнадом за домаћинства, повећање није спроведено линерано. Док ће поједини рачуни заиста бити измењени за најављени проценат, за неке категорије увећање ће бити драстично веће, у зависности од нововведених категорија, што ће нарочито осетити предузетници који се баве производним делатностима. Пример који ово потврђује је, рецимо, један обрачун накнаде за коришћење грађевинског земљишта за правно лице који је прошле године износио 144 хиљаде динара на годишњем нивоу, а сада је по новом рачуну ова обавеза 2,2 милиона динара.

Иначе, накнаду за коришћење грађевинског земљишта плаћа 7.200 правних лица, а наплативост је готово стопостотна. Оваква уредност у плаћању не треба да чуди, пошто се у случају занемаривања обавезе примењује мера опомене, а потом и принудна мера блокаде рачуна, која се показала као врло ефикасна у систему наплате пореза.

Предвиђено је да од овог накнаде за коришћење грађевинског земљишта у 2013. години град убере 800 милиона динара, што је за 60 одсто више него претходне године када је овај приход износио 500 милиона.

РАДНИЦИ „АУТОСАОБРАЂАЈА“ СУМЊАЈУ У МАЛВЕРЗАЦИЈЕ ДИРЕКТОРА

Инспектори поново чешљају књиге

На тапету је пословање фирме у последњих десет година, а инспектори треба да испитају где су завршиле паре од продаје гараже, како је пословао камп у Буљарицама, где су паре однете у Немачку за куповину аутобуса...

Инспектори МУП-а за привредни криминал поново су у „Аутосаобраћају“. У ову фирму у којој су били чести „гости“ дошли су после посете руководства Слободног синдиката „Аутосаобраћаја“ кабинету председника Србије Томислава Николића. Синдикалци су Николићевим сарадницима предали обимну документацију са подацима о сумњивим пословима у тој фирми, која је прослеђена директору полиције Милораду Вељовићу.

Председница Слободног синдиката у „АС“-у Сузана Марковић каже да чланови овог синдиката не тврде ништа, али да на основу документације коју су прикупили и предали надлежним могу да сумњају да је у пословању предузећа било махинација и злоупотреба.

Полиција је и раније контролисала пословања нашег предузећа и подносила кривичне пријаве против руководиоца за које се сумњало да су малверзацијама наносили штету фирми и запосленима. Ниједан од тих случајева, међутим, није био доведен до краја јер су, како смо ових дана обавештени у разговорима са надлежним, полицијске пријаве задржаване у надлежним тужилаштвима. Сада смо коначно у врху државе добили обећање да се неће дозволити да предузеће пропадне због привредног криминала, каже Сузана Марковић. У Слободном синдикату ове фирме кажу да су тражили да инспек-

тори „прочешљају“ пословање фирме у последњих десет година, а на тапету ће се наћи и пословање кампа у Буљарицама, фалсификовање одлуке о преносу кампа на Самостални синдикат, трошење новца од продаје гараже, а синдикалци траже и одговор на питање где је завршио новац који је ношен у Немачку за куповину аутобуса.

Према речима Сузана Марковић ниједан проблем у фирми, сем социјалног програма за раднике који су одлучили да уз отпремнине напусте предузеће, још није решен. Од 480 запослених 204 радника ће напустити фирму. Списак са генералијама прекобројних прослеђен је Министарству рада и социјалне политике које до краја марта треба да исплати отпремнине.

И даље нам се дугује седам зарада из претходних и ове године, а недавно смо примили део децембарске плате од неких 10.000 динара. Цена рада возача, кондуктера и свих осталих радника, који нису у руководећим местима, испод је републичког минималца, а могућност проналажења стратешког партнера за предузеће више нико и не помиње, истиче Сузана Марковић.

Слободни синдикат је поднео кривичну пријаву против Самосталног синдиката „АС“-а због фалсификовања одлуке о преносу властита кампа у Буљарицама овој синдикалној организацији.

М. Ђ.

ТРАЖИЛИ СМО ПРОВЕРУ ПОСЛОВАЊА У ПОСЛЕДЊИХ ДЕСЕТ ГОДИНА: СУЗАНА МАРКОВИЋ

УВЕЋАНИ НАМЕТ

Без продужетка рока за отпис камата

Из градског Пореског одељења обавештавају грађане и предузетнике да неће бити продужења рока који се односи на отпис камата и мировање пореског дуга. За пријављивање и уплате обавеза по овој одлуци као крајњи рок био је предвиђен 31. јануар, тако да они који су то учинили у овом периоду сврстани су у категорију обвезника који могу да рачунају на отпис камата, уколико буду испоштовали прописану динамику плаћања пореза.

Рок за локалне пореске приходе неће бити продужен због тога што би то захтевало нову законску процедуру за коју не налазимо да је сврсисходна, нити би донела неке посебне економске ефекте. Републичка влада јесте донела закључак којим продужава тај рок, али не за локалне порезе него је то учињено због доприноса за социјално осигурање, објаснила је начелница Пореског одељења у Крагујевцу.

Она је додала да се град Крагујевац определио да не продужава рок, јер се сматра да је била довољно времена и да је спроведена велика медијска кампања, тако да нема основа да се поново пролази кроз компликовану законску процедуру.

ПРОЛЕЋНА АКЦИЈА ЗА КУПЦЕ

Поклон у салону *Форма идеале*

Велика пролећна поклон акција најпознатијег српског произвођача намештаја доноси веома атрактивне сезонске поклоне из декоративне колекције „Конформа“ уз сваку куповину намештаја.

Сви купци намештаја у салону „Форма идеале“, без обзира на износ куповине, могу изабрати по-

клон из изложене специјалне понуде „Конформе“. Керамика, рамови за слике, текстил, подне простирке и бројни други асортиман, на веома атрактиван начин освежиће и оплемениће ентеријер дома овог пролећа.

Велика поклон акција у салону „Форма идеале“ у Крагујевцу траје до 4. априла.

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 – 15 сати
 Благајна у центру:
 7 – 18 сати – радним данима
 7 – 13 сати – суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
 Кнић 510 – 197
 Рача 751 – 262
 Баточина 842 – 311
 Лапово 853 – 710

ЕД Електрошумадија Крагујевац
 Централна 307 – 200
 Дежурна служба 335 – 195
 Прикључци 307 – 368
 Пријава стања и рекламације 307 – 233 и 307 – 234

Бесплатан телефонски број за пријаву крађе струје 0800/360-330

ОДСУСТВОВАЊЕ С ПОСЛА ЗБОГ ЗДРАВСТВЕНИХ РАЗЛОГА

Пад стандарда креше боловања

Пацијенти који једини у породици зарађују, школују децу, имају неку тешку породичну ситуацију, или, што је најстрашније, чије лечење много кошта, не желе да отварају боловања, каже докторка Наташа Николић

Пише Јаворка Станојевић

Промене навика које су донела времена обележена падом стандарда и страхом од губитка посла донеле су нов однос према раду у коме има све мање места за пословичну довитљивост нашег човека који зна да нико не може тако мало да га плати колико он мало може да ради. За радно место, које је постало ретка привилегија, данас се жртвује чак и здравље. Лекари, наиме, тврде да на боловања, која су у срећна времена служила за продужетак годишњег одмора, обављање пољопривредних радова, или једноставно као изговор за ленчарење, данас све чешће не желе да иду ни озбиљно болесни људи.

Начелница Службе опште медицине Дома здравља Крагујевац Наташа Николић каже да, за разлику од срећних времена када су у граду радиле бројне велике фирме, у којима се боловање тражило за сваку ситуацију, лекари сада имају озбиљан проблем да поједине пацијенте убеди да због болести морају одсуствовати са посла.

Према речима ове лекарке са догодишњим искуством, поред страха

да би одлазак на боловање могао да им угрози радно место или тешко стечену позицију у фирми, жеља да на посао одлазе болесни код већине је мотивисана материјалном ситуацијом.

Без разлике да ли раде у државним, или приватним фирмама, пацијенти који једини у породици зарађују, школују децу, имају неку тешку породичну ситуацију, или, што је најстрашније, чије лечење пуно кошта, не желе да отварају боловања. Зато изабрани лекари често морају да уложе доста труда не би ли их убедили да ће их, уколико се благовремено не лече, када-тад, стићи теже последице због којих ће морати много дуже да одсуствују са радног места, каже докторка Николић.

Све више стресова на послу

Разлог због кога људи болесни одлазе на посао лежи у чињеници да се запосленом током боловања исплаћује 65 процената зараде. Треба, међутим, знати да они који га користе примају знатно мање, јер у том периоду не добијају надокнаде за превоз, топли оброк, стимулације. Не треба занемарити ни то да велики број запослених код приватника званично прима минималац, а остатак добија на руке, што значи да у

случају одсуства због лечења не могу рачунати на значајан део зараде.

Мањем одласку на боловање кумовала су и нова правила Републичког фонда здравственог осигурања, по којима свака дијагноза носи одређен број дана за лечење. Пошто ови аршини примењују само у случају боловања дужег од 30 дана изабрани лекари у амбулантама краћа одсуства и даље одређују на основу личне процене стања сваког пацијента.

Према речима докторке Николић, узроци краћих боловања су респираторне инфекције карактеристичне за зимске месеце, стомачни проблеми, лакше повреде на раду и погоршање тока хроничних болести. Ова лекарка каже да Дом здравља нема правила којима се руководи приликом одређивања дужине боловања, јер је организам сваког пацијента различито реагује и на болест и на терапију. Такође, објашњава да Дом здравља не контролише да ли лекари злоупотребљавају право да одобре одсуство са посла пошто досадашња пракса није показала да се боловања отварају више него што је неопходно.

Има ретких случајева да човек дође и затражи боловање, јер мора да реши неки проблем у породици. Пошто здравље подразумева и социјално благостање, имамо право да му дамо пет дана плаћеног одсуства да би, рецимо, одвео дете на контролу у Београд, неговао болесног члана домаћинства, или решио неку битну породичну ствар. Већина наших лекара у таквим случајевима изађе у сусрет пацијенту знајући да психичка стања изазвана лошом породичном приликом могу озбиљно да наруше здравље, каже др Наташа Николић.

Ова лекарка такође упозорава на алармантан пораст броја пацијената које у лекарске ординације доводе преоптерећеност и стресови на радном месту.

Реч је углавном о запосленима у банкама и приватним компанијама у којима радно време траје и више од 12 сати, где се од запосленог очекује максимална ефикасност, где се не толеришу грешке и у којима постоји стална претња отказом. Рад у сталном стресу доводи до бројних здравствених тегоба, па нам чешће долазе млади и људи у пуној радној снази са високим крвним притиском, психичким сметњама, а има и тежих случајева. Најопасније је што ови пацијенти ретко не узимају боловање, иако би им предах добродошао, из

МЕЂУ ПАЦИЈЕНТИМА ЈЕ СВЕ МАЊЕ ОНИХ КОЈИ ТРАЖЕ ЛАЖНА БОЛОВАЊА

ЗДРАВСТВЕНЕ СТАТИСТИКЕ

На дужим боловањима најчешће труднице

Током 2011. године лекари крагујевачког Дома здравља отворили су 14.989 боловања, од којих је 7.830 било краће од 30 дана. Те године запослени Крагујевчани боловали су укупно 215.550 дана, односно 591 годину. Прошле године забележен је пад укупног броја боловања, јер их је било 14.703, али је број одсуствовања краћих од 30 дана од 7.816 био приближан ономе из 2011. Гледано по данима разлика је нешто очигледнија, јер су у 2012. Крагујевчани на боловању провели 211.054 дана, или 578 година. Ако се у обзир узме да је прошле године у Крагујевцу званично било 40.053 запослена, изгледа да су радно активни становници прилично здрави, јер су у поседу боловања тек нешто више пет (5,27) дана.

Тренд смањења боловања приметан је и код одсуствовања са посла дужих од 30 дана. У периоду од 2008. до 2012. Године, у коме је у Крагујевцу изгубљено преко пет и по хиљада радних места, према подацима РФЗО-а, број ових боловања је смањен за више од петине. Бројке којима располаже Филијала кажу да је 2008. забележено не-

што више од 9.300, док је 2012. завршена са седам и по хиљада излазака пред комисију. Позитиван одговор током прошле године лекарска комисија дала је 4.865 пута и тиме запосленим Крагујевчанима одобрила 77.905 дана, односно 213 година недоласка на посао ради лечења, што је здравствену касу коштало 127,2 милиона динара.

Међу корисницима дужих боловања издвајају се четири категорије болесника. Најбројније су труднице, које су 35.916 дана боловања наплатиле нешто мање од 59 милиона динара, што је скоро половина суме који је Филијала исплатила свим корисницима ове надокнаде. Следе оболели од малигних тумора, којима је за 8.676 дана ван радног места припало мало више од 14,6 милиона динара. Запослени који су се повредили на раду због 6.473 дана спречености да одлазе на посао су добили 10,5 милиона, док је особама са душевним поремећајима, које 5.594 дана нису биле способне за рад, припало дато 8,76 милиона динара.

страха да ће им угрозити каријеру, објашњава др Николић.

Фирма у проблемима – више боловања

И у крагујевачкој Филијали фонда здравственог осигурања, чија комисија одобрава одсуствовања са посла дужа од 30 дана, потврђују да се број боловања смањује. Председник првостепене комисије доктор Славољуб Гутић ову чињеницу првенствено приписује смањењу броја запослених, али и поштреним прописима којима су уведена ограничења дужине боловања, у зависности од болести.

Иако примећује да све мањи број Крагујевчана тражи неоправдано продужетак боловања, овај лекар каже да покушаја злоупотреба још увек има. Чим у некој фирми почну проблеми,

расте број запослених који траже дуже одсуство. Најсвежији пример је случај „Нискоградње“ чији радници су, када се предузеће нашло у кризи, масовно долазили пред нашу комисију. Иако уважавамо чињеницу да могућност останка без посла изазива јак стрес који утиче на погоршање здравља, ипак се могло закључити да међу њима има доста оних који желе да се склопе док се ситуација не реши. Друга карактеристична појава су млади људи који желе да побегну од

тешког рада. Ово се нарочито односи на омладину запослену у ФАС-у, јер због тога што су у породицама били презаштићивани, нису навикнути на напоре и не могу да поднесу десет сати радећи. Долазе са различитим изговорима. Покушавају да „ископају“ повреде старе неколико година, после два дана од запослења траже промену радног места. Има и

жалби на премор и психичку исцрпљеност, али лекарска комисија такве аргументе нити може, нити сме да уважи, јер је наш рад подложен строгој унутрашњој контроли, објашњава др Гутић.

Као посебно изражену злоупотребу, коју сврстава у категорију државних проблема, наш саговорник истиче случајеве фиктивног запошљавања трудница. Реч је о све чешћој пракси да трудна жене нађе послодавца који

ће је наводно запослити на месец дана да би по истеку тог рока стекла право на боловања о трошку Фонда.

Нико не каже да труднице не би требало да добијају 20 хиљада месечно, али је питање шта је са другим трудним женама које нису успеле да се снађу. Зато мислим да би било поштеније да ова држава одреди суму коју ће дати свим будућим мајкама, каже овај лекар.

Уз опаску да се, од када не раде „Застава“ и друге велике фабрике,

изгубила пракса масовног одласка на боловање у сезони пољопривредних радова, наш саговорник каже да боловања и даље чешће користе физички и радници са ниским при-

мањима. Њима се исплати да оду на боловање, јер по закону не могу да приме мање од загарантоване зараде у Републици. Ако се зна да је то нешто око 21.000 динара, многима је то више од плате коју добијају када раде. Са друге стране, имате људе који доста зарађују и којима одбитак од 35 процената толико отањи коверту да им боловање никако не одговара. Ова разлика се најбоље види на примеру Клиничког центра, у коме лекари готово никада не користе дужа боловања.

И доктор Гутић примећује да тешка материјална ситуација многе болеснике наводи да, упркос потреби да наставе лечење, траже да их пошаљу на посао. Међу њима, каже, има чак и оболелих од карцинома, чије породице тешко подносе умањење прихода.

Оправдана или не, боловања се мало коме исплате. Празној здравственој каси оваква ситуација иде у прилог. Увођење максималног рока за лечење одређених болести дало је резултате, али лекари указују на потврђену праксу да је у многим случајевима максимално одређен рок за боловање краћи него што је пацијенту потребно да обави неопходну дијагностику. Због тога се, кажу, прибегава продужетку боловања, али се догађа и да болесник без комплетираних дијагноза и неизлечен, буде враћен на посао.

ЧЕСТО УБЕЂУЈЕМО ЉУДЕ ДА МОРАЈУ НА БОЛОВАЊЕ: ДР НАТАША НИКОЛИЋ

МЛАДИ ЉУДИ ЧЕСТО ЖЕЛЕ ДА БЕЖЕ ОД ТЕШКОГ ПОСЛА: ДР СЛАВОЉУБ ГУТИЋ

ДИРЕКТОР КРАГУЈЕВАЧКЕ ФИЛИЈАЛЕ ПРЕДРАГ ПЕТКОВИЋ

Надокнаде не касне

Одговарајући на све чешће жалбе запослених који се налазе на дужим боловањима да им примања касне и по неколико месеци, директор крагујевачке Филијале РФЗО-а Предраг Петаковић каже да Фонд исплате врши без дана закашњења. Последња исплата била је петог марта, што значи да је свим корисницима ове надокнаде новац стигао на време. Изузетак су запослени код послодавца који не уплаћују допринос. Други разлог кашњења могао би лежати у неблаговремено достављеној и непотпуној документацији, за шта кривицу такође сноси послодавац.

ПОДАЦИ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ О ПРИРОДНОМ ПРИРАШТАЈУ, ЗАКЉУЧЕНИМ И РАЗВЕДЕНИМ БРАКОВИМА

Све мање бракова и деце

Млади све касније ступају у брачне односе, што је резултирало да просечна породица сада броји само три члана. Број закључених бракова је четири пута мањи него осамдесетих година, а све шумадијске општине имају негативан природни прираштај

Пише Виолета Глишић

Иако зима убрзано пролази, изгледа да роде не посећују често наше крајеве. Да Србији прети бела куга одавно је познато, али ништа конкретно није предузето на решавању овог проблема. Напротив, стање се током година погоршавало. Према најновијим подацима Републичког завода за статистику, четворочлана породица која је постојала деценију раније, данас броји једног члана мање, док је свака трећа породица без потомства. Стручњаци сматрају да је један од узрока овога све касније ступање у брачне односе, што је постало цивилизацијски тренд.

Међутим, подаци показују да и онима који су у браку не цветају руже, јер је за последње две године у Крагујевцу разведено 2.397 бракова. Уколико томе додамо чињеницу да је пре тридесет година склопљено четири пута више бракова у Шумадијском округу него данас, поставља се питање да ли је то добар основ за заснивање породице?

Померено одрастање

Све дуже школовање и потрага за одговарајућим послом натерала је младе да брачни и породични живот оставе за касније. И док су осамдесетих најбоље године за брак биле између 20. и 24., данас многи у тим годинама нису завршили факултете. Друштво их још сматра децом и они се тако понашају. Важније је где ће да излазе, која ће кола да возе или гардеробу да носе. Социолог Лела Вујошевић објашњава да су разни друштвени фактори утицали на промену природе детињства и његову дужину.

У Србији се синдром продуженог детињства првенствено тумачи економском кризом, али сиромаштво је некада било главни подстицај да се деца што раније осамостале од родитеља. Прави разлог је искривљено схватање родитељства, при чему родитељи, првенствено мајке, „живе за своју децу“ и готово читав живот подређују њима. Тако децу везују за себе, чиме спречавају њихово sazревање, осамостаљивање и развој

ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ У ОПШТИНАМА ШУМАДИЈЕ 2011. ГОДИНЕ

	Број становника	Рођени	Умрли	Природни прираштај	На 1.000 становника		
					Рођени	Умрли	Природни прираштај
Шумадијска област	286.829	2.597	4.002	- 1.405	9,1	14	-4,9
Аранђеловац	45.746	407	657	-205	8,9	14,4	-5,5
Баточина	11.306	83	171	-88	7,3	15,1	-7,8
Кнић	14.184	69	280	-211	4,9	19,7	-14,8
Крагујевац	174.100	1.777	2.232	-455	10,2	12,8	-2,6
Лапово	7.501	50	151	-101	6,7	20,1	-13,4
Рача	11.364	69	202	-133	6,1	17,8	-11,7
Топола	22.628	142	309	-167	6,3	13,7	-7,4

социјалне интелигенције, каже Лела Вујошевић.

Тако се граница када мушкарци ступају у брак током година померала и сада износи тридесет година, док њихове невесте судбоносно

НАЈЧЕШЋЕ ЈЕ ВИШЕ РАЗЛОГА ЗА РАЗВОД: ГОРДАНА ПЕТРОНИЈЕВИЋ

да у Шумадији изговарају са 26,7 година. Овакво померено одрастање је утицало и на жене, које се све чешће одлучују да прво створе каријеру, а да се потом остваре у улози мајке.

Померање старосне границе за ступање у брак и за рађање деце је цивилизацијски тренд, а разлози су свуда исти. Женама више није приоритет удаја, већ и професионална афирмација, а и мушкарци и жене желе да одговорно ступе у брак у којем су у стању да обезбеде финансијске услове за живот. Такође, у модерном друштву су, осим живота у брачној заједници, све учесталије друге животне опције које раније нису биле друштвено прихватљиве, а то је ванбрачна заједница и самохрано родитељство, објашњава Вујошевић.

Она додаје да друштво аутоматски сваљује кривицу на жене, које се оптужују за себичност и друштвену неодговорност, а што као последица изазива пад natalитета и виталну угроженост нације. Међутим, истраживања говоре да жене које нису запослене имају мање самопоштовање и већу стопу депресије од оних које јесу, као и да су деца високообразованих и професионално реалних мајки друштвено успешнија у животу.

Услед тога просечна старост мајке при рођењу детета 2011. у Шумадији износила је 28,5 година, а најгоре је у Крагујевцу, у коме

прво дете жене рађају са двадесет девет година (28,9). Слично је у Аранђеловцу (28,1) и Лапову (28,0), док су мајке за годину дана млађе у Баточини (27,3), Рачи (27,5) и Книћу (27,0). Границу од 27 година при рођењу првог детета нису прешле једино мајке из Тополе (26,9). Занимљиво је да су осамдесетих година жене рађале треће дете у двадесет осам година, а данас у том периоду и не започињу мисију рађања. Оне које се сада одлуче за тако велику породицу, треће дете рађају тек у тридесет првој години.

Алармантан број развода

Да ли је за ово крива лоша финансијска ситуација, социјална политика државе или избегавање обавеза од стране младих, тек чињеница је да је 1990. закључено нешто мање од 36 хиљада, а 2011. само 9.396 бракова, од којих је сваки девети разведен. Ту треба имати у виду да су деведесете биле ратне године, време велике економске кризе, па алиби младих да им држава сада не обезбеђује услове за стварање породице падају у воду.

Гордана Петронијевић, руководилац Саветовалишта за брак и породицу, објашњава да је проблем финансија и запошљавања стално присутан, али да није једини разлог нескладног функционисања у брачним односима. Људи понекад и са мало средстава могу да се договоре и функционису складно, али фи-

нансије су често окидач за неке друге сукобе и проблеме.

Парови се углавном на терапију не јављају због једне врсте проблема, већ су то врло сложени разлози. Најчешће је то начин организације у свакодневном животу везан за вођење финансија, односе са пријатељима, слободно време, али и употреба алкохола, незапосленост и неадекватан однос са примарним породицама. Млади брачни парови су принуђени да живе у проширеним породицама, а то подразумева сарадњу, договор, флексибилност, што понекад није лако. Врло је важно да се направе здраве и функционалне границе, јер некада је младима потребна подршка, некада није, а то родитељи схвате на потпуно погрешан начин. Ту су и различите црте личности и очекивања од брака, зато је важно прихватити различитости партнера и видети да ли са њима може да се функциониса, оцењује Петронијевићева.

Она сматра да је битно како се у оквиру породице користи слободно време, кога је због брзог темпа живота све мање. Изгубили су се многи породични ритуали, почев од заједничког ручка, који је важан за блискост и одрастање деце. Она истиче да је понекад цела породица код куће, али неко гледа телевизију, одмара, неко је у кухињи и изостаје комуникација.

Статистика показује да је број разведених бракова константан у последњих десет година и креће се од 1.500 до 2.300 развода годишње. То и не би било страшно да се број склопљених бракова није три пута смањио. Мушкарци се најчешће разводе у 41., а жене у 37. години, што, ако упоредимо са просечним годинама када ступају у брак, показује да брачна заједница код њих просечно траје десет година.

Касно формирање породице доводи до изумирања нације и немогућности чак и просте репродукције, да деце замене родитеље. У Шумадији се сваке године на основу природног прираштаја „изгуби“ 1.405 особа, а ситуација је алармантна у мањим општинама, Книћу, Рачи и Лапову. У њима негативна стопа природног прираштаја прелази 14 промила, а у Лапову на свако рођено, умре три особа. Најбоља ситуација је у Крагујевцу, где се на 1.000 становника роди 10,2, а умре 12,8 особа, па је природни прираштај

БРОЈ ЗАКЉУЧЕНИХ И РАЗВЕДЕНИХ БРАКОВА У КРАГУЈЕВЦУ

Година	Уписано	Разведено
2002	1.058	142
2003	1.117	117
2004	1.087	139
2005	1.114	124
2006	1.155	113
2007	1.219	109
2008	1.092	86
2009	1.152	59
2010	1.133	49
2011	1.062	29

Број разведених бракова је од наведених склопљених

ПРОСЕЧНА СТАРОСТ МАЈКЕ ПРИ РАЂАЊУ

	Прво дете	Друго дете	Треће дете
1950	22,8	25,3	28,2
1960	23,0	25,9	28,4
1970	22,1	25,6	28,4
1980	23,4	26,1	28,0
1990	24,0	26,6	29,1
2000	25,0	27,5	30,0
2010	27,3	29,2	30,8

БРОЈ ЗАКЉУЧЕНИХ И РАЗВЕДЕНИХ БРАКОВА У ШУМАДИЈИ

	2002	2008	2009	2010	2011
Закључени бракови	12.294	10.469	9.945	9.547	9.396
Просечна старост младожење	28,5	29,3	29,5	29,8	30,1
Просечна старост невесте	24,7	25,7	26,0	26,3	26,7
Разведени бракови	2.321	2.000	2.103	1.495	1.817
Просечна старост мужа	40,2	41,3	41,4	41,0	41,4
Просечна старост жене	36,8	37,5	37,3	37,3	37,5

у минусу 2,6 промила. У Аранђеловцу, Баточини и Тополи он се креће од пет до осам промила, а занимљиво је да није позитиван ни у једној општини Шумадије. Заправо, у читавој земљи позитиван природни прираштај имају само Нови Сад, Тун, Нови Пазар и Сјеница.

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У УПИСНОЈ КАМПАЊИ

Трка за сваког ђака првака

Ове године у први разред кренуће само 1.697 крагујевачких седмогодишњака, па су директори, учитељи и наставници кренули у праву кампању како би привукли неодлучне родитеље да своје малишане упишу баш у њихову школу. Родитељи најчешће бирају најближу школу, а они запослени – школу која има дневни боравак

Пише Марија Обреновић

Миа ће на јесен поста-ти ђак првак. За њене родитеље није било дилеме – своју девојчицу уписаће у Основну школу „Мирко Јовановић“.

– У питању је школа која нам је најближа, али признајем да то не би пресудило да којим случајем не постоји дневни боравак. Пошто дете нема ко да чува док се не вратимо са посла, мораћемо да је упишемо у целодневни боравак, срећна околност је што он од пре неколико година постоји и у школи „Мирко Јовановић“. Да није тако, определили бисмо се за неку другу. Одлуку је свакако учврстила чињеница да је старија ћерка завршила ову школу и да су искуства која имамо из времена њеног школовања одлична, каже мама Јелена.

Попут Јелене размишља већина родитеља чија ће деца 1. септембра кренути у први разред. Иако је безусловна могућност избора основне школе родитељима одавно дата, приликом уписа крагујевачке маме и тате и даље се најчешће одлучују за ону у свом комшилуку. Најближа школа најчешће је први избор, међутим све већи број родитеља и пре него што деца крену у предшколско почиње да се распитује која је школа најбоља.

Са друге стране, чињеница је да из године у годину деце има све мање, па је многе образовне установе почео да мучи проблем мањка ђака. Због тога су директори, учитељи и наставници кренули у праву кампању како би привукли неодлучне родитеље да своје малишане упишу баш у њихову школу.

Добар глас најбитнији

Упис у први разред генерације рођене од марта 2007. до марта 2008. године почеће званично 1. априла. Незванично, трка за сваког ђака кренула је одавно. Основна школа „Радоје Домановић“ почетком фебруара отворила је своја врата за родитеље будућих првака омогућивши

им уз пригодан програм да се упознају са њиховим начином рада, будућим учитељима и свиме што нуде. Исто је, по други пут ове године, учинила и школа „21. октобар“ прошле суботе. У школи „Светозар Марковић“ још су 1. марта позвали родитеље да предају документа за упис.

Не заостају ни друге школе. Ако је судити по искуствима из претходних година, убрзо ће на локалним телевизијама почети да се „врте“ и рекламе за поједине основне школе. Ове године може се очекивати и да кампања буде мало жешћа пошто ће се у први разред уписати четири одељења мање него лани. Прошле године, наиме, школско звоно први пут је зазвонило за 1.815 седмогодишњака, док ће их ове године у клупама бити тек 1.697 – најмање у последњих пет година.

Да је одавно је постала пракса да школе на све могуће начине покушавају да анимирају родитеље будућих ђака, потврђује и директор Основне школе „Радоје Домановић“ Милан Вукашиновић. Нарочито је, по његовом мишљењу, велика конкуренција међу централним градским школама.

– Дани отворених врата и радионице за предшколце из околних вртића код нас постоје већ неколико година. То је начин да се родитељи и деца упознају са школом, начином рада, али и да се малишани привикну на зграду у којој ће провести наредних осам година. Програм целодневне наставе осмишљен је тако да деца немају домаће задатке, већ све што треба заврше у школи, кабинетски систем функционише у вишим разредама, а свакако и одличан успех наших ђака на завршном испиту допринео је да се последњих година више деце упије у нашу школу. Из осmog разреда ове го-

БРОЈ УПИСАНИХ ПРВАКА

ШКОЛСКА ГОДИНА	КРАГУЈЕВАЦ	ШУМАДИЈА
2012/13.	1.815	2.927
2011/12.	1.779	2.900
2010/11.	1.931	3.139
2009/10.	1.765	2.832
2008/09.	1.848	2.941
2007/08.	1.678	2.759
2013/14.	1.697	2.720

САДАШЊИ ПРВАЦИ ШКОЛЕ „ВУК КАРАДЏИЋ“ ЧЕКАЈУ СВОЈЕ „НАСЛЕДНИКЕ“

дине изаћи ће нам тек 67 ученика, а лани смо уписали 112 првака. Исти број очекујемо и ове године. Неке школе које се налазе близу нас уписивале су прошле године и мање од 100. Деце, на жалост, има мање него некада и школе су принуђене да иду у кампању за упис, али сматрам да само квалитетним радом заиста може да се избори за већи број ученика. Мислим да нам је највећи плус што су наши ђаци најбољи на завршним испитима из српског језика и математике и то не само у Крагујевцу, објашњава Милан Вукашиновић.

Његов колега Бојан Конатар нема проблем ове врсте, али је и Основна школа „Вук Карадџић“ такође кренула у кампању за упис.

– Бресница је велико насеље у коме има пуно деце, па нам број ученика није проблем. Ипак, и ми за родитеље организујемо дане отворених врата како би добили све неопходне информације о школи. Раније су деца одавде чешће одлазила у градске школе него данас. Најчешће је у питању био дневни боравак, али смо се пре три године потрудили да га и ми организујемо. Од тада сваке године уписујемо по пет одељења првог разреда. Заправо, имали бисмо могућност и за шесто, али нам простор не дозвољава. Овако, код нас је као не-

када – у сваком разреду седи по тридесетак ученика, док је у већини других школа тек двадесетак. Разлог због кога се родитељи лако одлучују да децу упишу у нашу школу свакако је и велики број ваннаставних активности, али и чињеница да школа има базен, па наставу физичког обухвата и часове пливања, каже Конатар.

Близина школе и даље пресудна

Велики број родитеља и даље се, ипак, одлучује за најближу школу. Због тога образовне установе попут школе „Вук Карадџић“, „Мирко Јовановић“, „Станислав Сремчевић“ и „Драгиша Михајловић“ и без икакве рекламе лако уписују преко стотину ђака у једној генерацији. По речима Срђане Светозаревић, саветнице у Школској управи, највећи проблем са уписом имају школе у приградским насељима.

– Најближа школа свакако је први избор већине родитеља. Међутим, опредељују се и по томе да ли школа има целодневни боравак, а приградске школе га најчешће немају. У том случају цени се са којим школом

је насеље најбоље повезано, па тако деца из Новог Милановца долазе у школу „Мирко Јовановић“, а малишани из Малих Пчелица у школе „Мома Станојловић“ и „Милутин и Драгиња Тодоровић“. Школа „Јован Поповић“ такође је почела да уписује већи број ђака када је организовала целодневни боравак за ученике.

Родитељима највише одговара да деца бораве на настави у моменту када су они на послу, па је тако школа „Светозар Марковић“ највише ђака уписивала у моменту када је за ниже разреде била предвиђена међусмена и могућност целодневне наставе до четвртог разреда, објашњава Срђана Светозаревић.

Оно што би приликом избора школе, када је већа могућност дата, требало да буде пресудно јесте квалитет рада. Међутим, да дођу до сазнања о начину рада у једној образовној установи маме и тате могу само распитујући се код познаника и пријатеља. Подаци и проценама рада које врше саветници Министарства просвете, на жалост, нису јавни. Зато се о раду учитеља и наставника, атмосфери у самој школи, евентуалном присуству вршњачког насиља, квалитету педагошких служби и сличним врло битним стварима могу информисати само посредно. Ипак, не треба заборавити ни ону стару пословицу да се добар глас далеко чује, а рђав још даље, тако да где се и како ради, у принципу, тешко може да остане тајна.

НАЈБОЉИ ЂАЦИ НА ЗАВРШНИМ ИСПИТИМА: МИЛАН ВУКАШИНОВИЋ

НАЈБОЉИ ЂАЦИ НА ЗАВРШНИМ ИСПИТИМА: БОЈАН КОНАТАР

НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ У ПРИГРАДСКИМ НАСЕЉИМА: СРЂАНА СВЕТОЗАРЕВИЋ

ПРОМОЦИЈА ХУМАНИХ ВРЕДНОСТИ

Награде за Крагујевчане

Мали глумци, ученици четвртог разреда Основне школе „Радоје Домановић“, са недавно одржаних позоришних сусрета у Београду вратили су се са две награде. Представа „Вук и три прасета“ настала у оквиру пројекта Црвеног крста „Промоција хуманих вредности“, похваљена је за костим и музику.

У питању је свремена адаптација познате бајке коју је урадио учитељ Зоран Тодоровић, који се уједно побринуо за режију

„ВУК И ТРИ ПРАСЕТА“ НА СЦЕНИ У БЕОГРАДУ

ЗАХВАЛНИЦА КРАГУЈЕВЧАНИМА

представе. Песму „Херој“ компоновао је крагујевачки музичар Божа Фридман, док је за костиме била задужена

Бранка Церовина из Књажевско српског тетара.

Позоришни сусрети представљали су круну пројекта „Промоција хуманих вредности“, у коме је учествовало 15 градских организација Црвеног крста. Кроз глуму, песму и плес, млади глумци Андра Живаљевић, Катарина Лукић, Никола Грбић, Катарина Петровић, Матеја Маринковић, Лука Миливојевић и Војин Христовски промовисали су једнакост, слободу, толеранцију и љубав. Волонтери Црвеног крста и просветни радници још једном су се потрудили да покажу сву лепоту хуманости и племенитости, а у Спортском центру „Шумице“, где је ова манифестација и одржана, родила су се и нова пријатељства.

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА ЗА ЛЕЧЕЊЕ ЧЕТРНАЕСТОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА

Вељку су потребни нови бубрези

Поштовани пријатељи, познаници и сви људи добре воље,

Пре тачно 14 година родио се мој син Вељко Вукићевић.

Након четири месеца сазнајемо разлог његовог слабог напредовања у килажи.

Дијагноза је била страшно компликована и на латинском, а ја сам разумела само речи доктора, који је рекао да је проблем У ВЕЗИ БУБРЕГА непоправљив, јер су оба оштећена као последица двоструке аномалије мокраћних канала (обостране стенозе и рефлукси).

Прво будете шокирани, а када се мало пресаберете, морате да посетите за убденицима из медицине и тако сам ја почела да цртам канале и бубреге покушавајући да схватим шта се дешава.

С обзиром да су прогнозе биле лоше, Вељко је оперисан са пет месеци.

Отворене су две стоме, што значи да су мокраћни канали изведени на кожу, па је наредних 12 година био принуђен да носи пелене око струка, иако ни једна прогноза није говорила у прилог могућности да ће ти мали ОШТЕЋЕНИ бубрези издржати толико.

До 2010. године Вељко и није знао да има неки већи проблем. Омиљен у вртићу и школи, пун енергије, заљубљен у фудбал, тенис, стони тенис, пливање, роњење...искусио је све што и деца без здравственог проблема.

Године 2010. Вељко је отишао на своју другу операцију поновног стављања у функцију мокраћне бешике и затварање десне пијелостоме, хвала Богу, бешика се повратила после 11 година „одмарања“.

Резултати су се погоршавали, али још увек је све било мање више добро, а онда се испоставило да је потребна још једна интервенција и то се дешава наредне 2011.године.

Вељко данас са 14 година има само 30 килограма и 140 центиметара, што одговара висини дечака од 9 до 10 година. То је последица хроничне бубрежне инсуфицијенције у којој је Вељко од рођења.

Прошле године у мају резултати су били толико лоши, па су нас припремали за дијализу и трансплантацију бубрега.

Отишли смо са Вељком у Кину, где смо чули за болницу у којој врше трансплантације матичних ћелија за бубрежне болеснике. У мејловима су говорили да трансплантација кошта 25.000 долара. На лицу места сазнајемо да је реч о дупло већој суми. Вељков тата се задужио и платио тај рачун од 50.000 долара.

Тамо сазнајемо за клинику у Индији - Меданта, где су одлични лекари и хирурзи, те да те аномалије мокраћних канала можемо тамо да покушамо да средимо.

Већ крајем јула 2012.године Вељко лети за Њу Делхи и тамо бива подвргнут корективној операцији мокраћних канала, која је трајала седам сати. Такоређи три операције у једном лугом дану. Резултати су се поправили, креатинин је спао са 500, на 370.

Опет смо купили време.

И даље смо чекали и надали се резултатима матичних ћелија из Кине, али на жалост трансплантација матичних ћелија у Кини није уродила плодом.

Почетком фебруара, услед вирусних инфекција долази до погоршања нивоа креатинина, па је Вељкова лекарка након санирања упале плућа препоручила да се ипак коначно припремамо за трансплантацију. С тим у вези урадили смо прелиминарна испитивања и ја ћу највероватније бити донатор бубрега мом сину, што је срећна околност у овој ситуацији.

На месту смо за које су нас припремали од Вељковог рођења – очекује се трансплантација.

На жалост, сада је проблем и финансијске природе. За досадашње лечење у Кини и Индији задужили смо се близу 70.000 долара.

Зато нам је потребна помоћ пријатеља и свих оних људи који знају да је здравље детета на листи приоритета на високом првом месту свих приоритета родитеља.

За трансплантацију бубрега у иностранству потребно је обезбедити од 60 до 80.000 хиљада евра.

Мог Вељка волим, као и ћерку Мају, највише на свету и верујем да ће на крају све бити добро.

Унапред свима Велико ХВАЛА
Вељкова мајка Наташа Вукићевић

Банца Интеса ад Београд

Жиро рачун бр. 160-1-73
Број динарског рачуна 51 102 00106332

Вукићевић (Наташа) Вељко
Гандијева 75/20
11 070 Београд - Нови Београд

На основу Закључка бр. 1. СТ-36/2010 (П. 34/2009) стечајног судије Привредног суда у Крагујевцу од 31.03.2010 год., а у складу са члановима 109., 110. и 111. Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС” број 84/2004) и Националним стандардом број 5 о начину и поступку уновчења имовине стечајног дужника („Службени гласник РС”, број 43/2005) као и Сагласности Одбора поверилаца од 22.02.2013. године, стечајни управник стечајног дужника

„АГРОСЕМЕ-ПРОМЕТ“ ДОО, у стечају из Крагујевца
Ул.Ђ.Ђаковића 53

ОГЛАШАВА

Продају имовине непосредном погодбом уз прикупљање писмених понуда

Предмет продаје (број и назив имовинске целине)	Процењена вредност (дин.)	Новчани износ за учешће у поступку продаје (дин.)
Имовинска целина I: „Авалска Аеродром”, коју чини: •" Помоћни монтажни објекти постојећи на К.П. бр. 6548/1, у ул. Авалској, и уписани у лист непокретности бр. 3369 К.О. Крагујевац 4, и то: –" Помоћна зграда, означена као Бр.Зг.1, приземна, површине у основи од 46 м ² , без одобрења за градњу; –" Помоћна зграда, означена као Бр.Зг.2, приземна, површине у основи од 9 м ² , без одобрења за градњу; •" Опрема и инвентар по спецификацији;	500.916,00	100.185,00

Процењена вредност имовине није минимално прихватљива вредност, нити је на други начин обавезујућа или одређујућа за понуђача приликом одређивања висине понуде.

Право на учешће у поступку продаје имају сва правна и физичка лица која:

- након добијања профактуре, изврше уплату ради откупа продајне документације у износу од **2.000,00 динара**. Профактура се може преузети на адреси ул. Књегине Милице бр.16/4, Јагодина, сваког радног дана у периоду од 9 до 13 часова, уз обавезну најаву поверенику стечајног управника. Рок за откуп продајне документације је **03.04.2013.год.**
- уплате новчани износ за учешће у поступку продаје на текући рачун стечајног дужника бр: **355-1136048-79 код „ВОЈВОЂАНСКА БАНКА“ АД, Филијала Јагодина, најкасније до 03.04.2013. године);**
- потпишу изјаву о губитку права на повраћај новчаног износа за учешће у поступку продаје. Изјава чини саставни део продајне документације.

Имовина се купује у виђеном стању уз обавезу уклањања објеката са постојеће локације, сходно **Решењу грађевинског инспектора Градске Управе Крагујевац, бр.П-11-356-2/13 од 11.01.2013. године, које Решење је дато у продајној документацији, и може се разгледати након откупа продајне документације, сваким радним даном од 09:00 до 13:00 часова а најкасније 7 дана пре заказане продаје (уз претходну најаву поверенику стечајног управника).**

Затворене понуде достављају се на адресу: Повереник стечајног управника Мића Врачевић, улица Књегине Милице бр.16/4, Јагодина

Крајњи рок за достављање понуда је 10.04.2013. године до 12:00 часова.

У разматрање ће се узети само понуде у писаној форми, достављене у запечаћеним ковертама са назнаком "Понуда" на коверти, називом стечајног дужника и позивом на имовинску целину на коју се понуда односи, а које пристигну на назначену адресу до назначеног времена.

Запечаћена понуда треба да садржи:

- пријаву за учешће у непосредној погодби уз прикупљање писмених понуда;
- потписану понуду, уз навођење јасно одређеног износа за куповину предмета продаје;
- доказ о уплати новчаног износа;
- потписану изјаву о губитку права на повраћај новчаног износа;
- извод из регистра привредних субјеката и ОП образац, ако се као потенцијални купац пријављује правно лице;
- овлашћење за заступање, односно предузимање конкретних радњи у поступку продаје (за пуномоћнике);

Стечајни управник неће разматрати понуде које не садрже јасно одређен износ на који понуда гласи, понуде које се позивају на неку другу понуду, понуде дате под условом, понуде које се позивају на услове који нису предвиђени у продајној документацији и огласу, као и понуде уз које није положен новчани износ у предвиђеном року.

Отварање понуда одржаће се дана 10.04.2013. године у 12:15 часова (15 минута по истеку времена за прикупљање понуда) на адреси: повереника стечајног управника ул. Књегине Милице бр.16/4, Јагодина у присуству комисије за отварање понуда.

Позивају се понуђачи, као и чланови одбора поверилаца да присуствују отварању понуда. Отварању понуда приступиће се и ако чланови одбора поверилаца или неко од понуђача не присуствује продаји.

Стечајни управник спроводи непосредну погодбу уз прикупљање писаних понуда тако што:

- чита правила у поступку непосредне погодбе у складу са огласом,
- отвара достављене понуде,
- рангира понуђаче према висини достављених понуда,
- одржава ред на непосредној погодби уз јавно прикупљање понуда,
- проглашава најбољег понуђача за купца, уколико је највиша понуђена цена изнад 50% од процењене вредности предмета продаје,
- доставља понуду најбољег понуђача одбору поверилаца на изјашњење, уколико је иста нижа од 50% од процењене вредности предмета продаје,
- потписује записник.

Стечајни управник је дужан да прихвати највишу достављену понуду, уколико је иста изнад 50% од процењене вредности предмета продаје. Ако највиша достављена понуда износи мање од 50% од процењене вредности предмета продаје, стечајни управник је дужан да пре прихватања такве понуде добије сагласност одбора поверилаца.

Купопродајни уговор се потписује у року од **3 радна дана** од дана пријема обавештења о прихватању понуде.

Проглашени купац је дужан да уплати преостали износ купопродајне цене у року од **8 дана** од дана потписивања купопродајног уговора.

Стечајни управник ће вратити новчани износ сваком понуђачу чија понуда не буде прихваћена, у року од три радна дана од дана одржавања непосредне погодбе. Понуђач губи право на повраћај новчаног износа уколико:

- не поднесе писмену понуду, или не поднесе исправну понуду;
- као проглашени купац не потпише купопродајни уговор, или
- буде проглашен за купца, а не уплати купопродајну цену у предвиђеном року и на прописани начин.

Порезе и трошкове који произлазе из закљученог купопродајног уговора у целости сноси купац.

Овлашћено лице: Повереник Мића Врачевић, контакт телефон: 063/601-013.

ЈЕДНА ОД ДЕПОНИЈА КОЈА
ЧЕКА РАДНИКЕ „ЧИСТОЋЕ“

УКЛАЊАЊЕ ДИВЉИХ ДЕПОНИЈА

Огроман трошак због немара

„Имамо списак око стотину регистрованих дивљих депонија у приградским насељима и на сеоском подручју, али проблем је што тај списак никада није коначан. Мора да проради грађанска свест и да се пријављују несавесни суграђани“, каже директор „Чистоће“ Дејан Раонић

Као и претходних година са првим лепим данима екипе ЈКП „Чистоћа“ кренуле су у акцију уклањања дивљих депонија, углавном са приградског подручја, мада се за тек уклоњено сметлиште у насељу Бресница, одакле је извучено 40 камиона отпада, мора признати да је недалеко од центра града. Надомак гробља у Букоровцу ухватили су се у коштац са депонијом која се простирала на чак пола хектара. Готово је уклоњена, већином уз помоћ механизације, а због неприступачности терена и урвина део ће морати да се очисти ручно.

Директор „Чистоће“ Дејан Раонић каже да је реч о великим сметлиштима. Ове седмице кренуло се према Драчи, све до Кутлова. Чисти се са обе стране пута, а управо у Драчи регистрована је, такође, огромна дивља депонија коју ће ukloniti ових дана.

„УКЛАЊАЊЕ ДЕПОНИЈЕ У БУКОРОВЦУ КОШТАЛО 400.000 ДИНАРА“: ДЕЈАН РАОНИЋ

Има их око стотину у приградским насељима и на сеоском подручју, али проблем је што списак никада није коначан. Кренуло смо пре отприлике 15 дана од Бреснице преко Букоровца. Планирана је Драча, а радићемо у више правца на трасама које нису толико фреквентне, као што су стари пут према Јагодини, Бешњаји, стари пут за Београд. Чишћење једне дивље депоније много кошта. Сам износ зависи од количине отпада, али увек је ту најскупље гориво, ангажовање механизације и људи. У сваком случају, јефтиније би било да нас слушају позову да решимо њихов проблем, јер верујте да депонију на пола хектара нису створили житељи Букоровца. На пример, наишли смо на тридесет душка, а то нису бацили мештани. Уклањање депоније у Букоровцу је коштало око 400.000 динара, каже Раонић.

Недавно су имали случај да је надомак центра града, на слободној површини изнад „Плазе“, преко пута Соколане у Старој радничкој колонији неко камио-

ном изручио огромну количину шута и земље.

Пријављено је Комуналној полицији. Депонија је уочена ујутру, али узалуд, нису могли да пронађу прекршиоца. Само наше ангажовање коштало је око 40.000 динара, а тог грађанина или власника фирме одлагање шута коштало би хиљаду-две динара. Другим речима, грађани плаћају накнадно уклањање, јер то су буџетска средства, а све због њихових бахатих комшија. Неопходно је да проради грађанска свест, да без задршке пријаве прекршиоце, наглашава Раонић.

Организовано уклањање дивљих депонија „на снази“ је од 2011. године, а 2012. приступило се системском решењу. Редован одвоз смећа је организован и на сеоском подручју и за шест месеци покривена су сва села, а паралелно су уклањане и дивље депоније. Према званичном извештају током фебруара прошле године на прилазима граду, са све четири стране, уклоњено је 20 кубика смећа, у марту на једном од праваца, у Шљивовцу 40 кубика, Рамаћи 35 кубика, Угљешници 20 кубика, на правцу планиране Јужне и Северна обилазнице 30 кубика, у Ждраљници код гробља 30 кубика, у Станову 50 кубика.

Током априла, где опет збирне количине нису за потцењивање, „нападнути“ су Трмбас (40 кубика), Букоровац (25 кубика), Теферич (20 кубика), Опорница (15 кубика), Јовановац - пут за Бозман (25 кубика), Драгобраћа (40 кубика), Сабанта (50 кубика), у мају изнова Станово (15 кубика), насеље Шумарице (25 кубика), Дивостин (20 кубика), Лужнице (15 кубика).

Јун је био планиран за Голочело, Драгобраћу и Ђурисело, такође и за Кошутњачки вис са укупно уклоњених 120 кубика отпада, у јулу су чишћене Мале пчелице, Рамаћа, Драча, Маршић. Код Кванташке пијаце, „резултат“ је дуплиран, а од августа до новембра углавном је одвожено око стотину кубика смећа из Вишњака, Белошевца, Страгара, Ацињских ливада, Ботуња, Десимиrowца, Сабанте, Ждраљнице и Корићана. А. Ј.

МУКЕ ЗБОГ ПЛАЊАЊА РАЧУНА У КЛИНИЧКОМ ЦЕНТРУ

Благајна затворена у радно време

Плаћање рачуна и подизање аванса у Клиничком центру, због непоштовања радног времена благајне, често је немогуће, па су пацијенти принуђени да поново дођу у болницу како би намирили рачуне

Када су родитељи четворогодишњег детета, након завршеног лечења на Дечијем одељењу Клиничког центра у Крагујевцу, добивши рачун отишли на благајну да уплате суму која је наведена и поврате претходно уплаћени аванс, чекало их је непријатно изненађење. Иако су се пред шалтером нашли петнаестак минута пре 14 сати, (радno време благајне је од седам до 14), затекли су затворен шалтер и закључана врата, а портири су их упутили у канцеларију на крају ходника.

Ту су платили рачун, али су за повраћај новца морали да дођу поново наредног дана, пошто се уплаћени аванси чувају искључиво у каси на благајни. Наиме, мајка која је лежала са болесним дететом у болници по упућивању на болничко лечење морала је да уплати унапред 2.500 динара, а да по изласку доплати разлику, уколико је боравила више од пет дана (дан кошта 500 динара), или да јој се врати вишак уколико је боравак био краћи. Пошто је дете пуштено из болнице после четири дана требало је да мајци врате 500 динара, али и да она плати још неке рачуне. Тек наредног дана родитељи су успели да заврше овај посао.

Само неколико дана касније ова жена поново је била принуђена да дође у болницу, овом приликом због одређене интервенције на гинеколошком одељењу. Опет је добила рачун и кренула према благајни да плати, али су јој и овог пута рекли да плаћање мора да обави у канцеларији на дну ходника, а не на благајни.

Због чега толике перипетије око плаћања рачуна и подизања аванса и да ли је неопходно да пацијенти два пута долазе, било да су из Крагујевца или неког другог града,

како би намирили болничке трошкове? На овај проблем покушали су да укажу наши суграђани Славко Лекић, Ђорђе Бан, Ранко Ђорђевић, Драган Стаменковић и Раде Кривокућа, који су доставили писмо редакцији „Крагујевачких“ новина, указујући на чињеницу да су неколико пута долазили у седам сати ујутро на благајну, али да до пола осам никог нису налазили, као и да петнаестак минута пре 14 сати, такође, никога није било, иако је то радно време када би благајна требало да је отворена.

Мада су се обраћали кадровској служби Клиничког центра, како наводе у писму, овај проблем није решен, па је то био повод

да се јавно обрате медијима. Они сматрају да се непоштовањем радног времена не поштују ни пацијенти који су принуђени да ово трпе и да по два или три пута долазе у болницу како би намирили рачуне.

Обратили смо се пословодству Клиничког центра питањем да ли су упознати са овим проблемом. Према речима Весне Николић, руководиоца економско финансијске службе и помоћнице директора за финансијска питања Клиничког центра Крагујевац, пословодство је упознато са већином проблема у овој установи, због којих су већ планиране организационе промене које ће у наредном периоду повећати ефикасност рада и скратити време које пацијент треба да проведе у обављању административних послова, у које спада и плаћање здравствених услуга.

Г. БОЖИЋ

ПИСМО

Хајде да се суочимо - јавно

(„Прометш њада, закуј расише“
„Крагујевачке“ број 199)

Поводом изјава директора ЈКП „Градске тржнице“ Слободана Крунића у тексту „Прометш пада, закуп раче“, пре свега када је реч о наводној резервацији тегзи „Шарене пијаци“ за 2010. годину, приморани смо да реагујемо. И даље тврдимо да директор Крунић не говори истину.

Господине Крунићу, ради се о позајмици, сваки купац је уплатио по 18.000 динара, у три једнаке рате. На улазним вратима „Шарене пијаци“ био је истакнут уговор на коме је јасно писало - позајмица, у дну је стајао Ваш потпис. Наравно, и на уплатницама.

Ово кажемо из разлога јер се данас кријете иза бивше Уније пијачних продаваца, одговарате како је реч „позајмица“, у ствари, масло удружења. Да ли је тако? Новац је уплаћен на рачун ЈКП „Градске тржнице“, а не на рачун бившег председника Уније Милана Милосављевића.

Такође, пошто сте необавештени о томе шта нам је обећао градоначелник Верољуб Стевановић 2008. године, питајте га, он ће вам то најбоље рећи.

Што се тиче наше легитимности, односно потпис наших колега којима су нас овластили да их заступамо, а које Ви оспоравате, тврдећи да су то потписи за снижење цене закупа тегзе на 9.000 динара, поручујемо Вам - добро погледајте. Добили сте два списка са потписима, прилично се разликују, редослед потписа није исти, а осим тога „овлашћење“ има 30 потписа више.

Позивате се на сарадњу са недавно основаним Удружењем „Шумадија“. Они раде за Вас и за „Градске тржнице“, а не за нас, у интересу купаца, што би требало да буде сврха удружења пијачних продаваца. Управо из тог разлога не прихватамо одлуку, тачније сагласност „Шумадије“ за нову цену закупа од 12.660 динара.

И даље ћемо се борити да се тренутна цена закупа од 12.000 динара снижи на 9.000 динара месечно. То је једини начин да опстанемо.

Уколико Вам наши аргументи и даље нису довољни, спремни смо да са Вама и градоначелником Стевановићем гостујемо у некој од емисија градске телевизије. Хајде да се суочимо - јавно.

Представници закупаца „Шарене пијаци“
Сања Вукадиновић
Вера Појовић
Светлана Павловић
Сузана Миловановић
Милан Сијејановић

Пронашао новчаник, али одбио награду

Тог јутра журио сам да супругу одвезем код лекара, како бисмо затим продужили у Земун, да проведемо неколико дана са унуцима. Пошто сам у рукама држао кесе пуне поклона и воћа, новчаник у коме је било око 18.000 динара, неколико кредитних картица и лична карта, спустио сам на кров, како бих откључао врата аутомобила. Кесе сам ставио у аутомобил, супруга је стигла и кренули смо. Међутим, на новчаник сам заборавио и остао је на крову.

Када смо изашли на сеоски пут Опорница - Крагујевац, новчаник је слетео са крова. Убрзо затим наишао је Љубодраг Милић и на месту где се сакупља млеко угледао неколико новчаника од 1.000 динара расутих око клупе. Покупио их је, а недалеко је пронашао и новчаник са документима. По фотографији у личној карти није ме препознао, јер тек две године живим у Опорници, већ је новчаник, новац и све

што је пронашао однео у СУП у Улици Светозара Марковића и предао дежурном полицајцу. О томе је направљен и службени записник.

Пошто су ми комшије јавиле да су документа нађена, отишао сам до Љубодрагове куће да се захвалим и наградим га. Он у том моменту није био код куће, а мајка је одбила награду, објаснивши да је његова дужност била да ствари врати власнику и да је тако васпитан. Ипак сам поново покушао, рекавши да путујем у Земун и да ћу по повратку у понедељак свратити да му се лично захвалим и наградим га. На то је она одговорила да сам добродошао да свратим, али да Љубодраг награду сигурно неће примити.

Једино што сам могао још да кажем је: „Благо вама када имате тако лепо васпитаног сина“. Новац ми у том моменту није представљао толики проблем, колико мука око оглашавања, вађења нових личних документа и кредитних картица. Зато и желим овим путем да се захвалим Љубодрагу. Да је у питању добар и моралан момак није само моје мишљење, већ и комшија из Опорнице. Мало ко би у истој ситуацији овако поступио.

Мироград ВЕСОВИЋ
Опорница

ОБРТ У ИСТРАЗИ ПОВОДОМ ПОГИБИЈЕ ТРОЈЕ МЛАДИХ КРАГУЈЕВЧАНА У НОВОГОДИШЊОЈ НОЋИ 2011.

Да ли је возио преживели Давор

Вишеструка ДНК анализа довела је до обрта у истрази о удесу из 2011. у коме је страдало троје младих Крагујевчана. У притвору је после две и по године један од преживелих младића Давор Денчић, који је највероватније тада био за воланом, иако није имао положен возачки испит, а у моменту удеса био је видно алкохолисан

Потекло је равно 26 месеци од трагичне саобраћајне несреће која се догодила 1. јануара 2011. године, сат времена по поноћи, у Чачку, када су страдали Маја Марковић (22) и Немања Антонијевић (21) из Крагујевца и Иван Јанићијевић (24) из села Надрље код Рековца, а да се још не зна тачан узрок због чега је троје младих људи отишло директно у смрт, као ни то ко је тада био за управљачем. Истражни судија чачанског Вишег суда Бојан Пешић тек сада је одредио притвор до месец дана једном од двојице преживелих младића - Давору Денчићу (23) из Крагујевца, за кога се претпоставља да је био возач те кобне ноћи. Разлог толиком одуговлачењу је што су тек сада пристигли извештаји са више института где су рађене унакрсне ДНК анализе и које указују да је, по свему судећи, Денчић управљао возилом у тренутку незгоде, што нам је потврдио истражни судија Пешић.

Денчић се сада терети за тешко дело против безбедности јавног саобраћаја, пошто се претпоставља да је баш он управљао „рено клиом“ који је у новогодишњој ноћи слетео у Западну Мораву код места Парменац, недалеко од Чачка, када су се утопили Јанићијевић, власник „рено клиа“, Антонијевић и Марковићева. Услед брзе вожње, клизавог коловоза и готово никаквог возачког искуства слетели су с пута, ударили у банку, ауто је прелетео у ливаду и ударио у оближње дрво поред обале реке, а затим се преврнуо на кров и упао у набујалу Мораву, на том месту дубоко шест метара, што је имало за последицу да троје младих људи остане заробљено у слупаном аутомобилу на дну речног корита. Успели су да се спасу сада осумњичени Давор Денчић и Марко Максић (23) из Крагујевца, који се на суду појављује у улози сведока.

■ Више ДНК анализа

Пристигли су налази вештака и извештаји вишеструких анализа ДНК профила погинулих, преживелих и трагова са површине аутомобила из пет еминентних институција и на основу тога се закључује да постоје основни сумње да је Давор Денчић возио ауто те ноћи, мада он то не признаје. Од самог почетка његова одбра-

на је била да се ничега не сећа, па ни тога ко је возио, каже судија Пешић, додајући да је фактички тек сада почела истрага према Давору Денчићу, коме је одредио притвор. Каже да он није ни имао возачку дозволу, односно положен возачки испит.

По судијиним речима, и други младић, Марко Максић, који је преживео незгоду такође је остао при тврди да се ничега не сећа, јер је наводно спавао у тренутку незгоде.

Судија Бојан Пешић каже да не може износити више детаља од овога што је изјавио за „Крагујевачке“ новине, јер је предмет још у фази истраге и тек предстоји кључно саобраћајно вештачење које ће дати бројне одговоре, попут непознатог узрока ове саобраћајне незгоде.

Незванично сазнајемо да су током досадашње истраге обојица преживелих момака тврдили да је „рено клиом“ управљао један од настрадалих момака. Ипак, прва анализа крви коју је радила саобраћајна полиција код Денчића је показала да је имао 1,09 промила алкохола у крви и да, уколико је управљао аутомобилом, није био у прилици да на време застави возило, које је најпре закачило банку, ударило у дрво, па завршио у реци. Тада су главом платили Јанићијевић, Антонијевић и Марковићева, сувозач Максић задобио је лаке телесне повреде, баш као и Денчић, јер су они некако успели да се искобељају док је ауто тонуо. Рониоци су најпре извукли тело Маје Марковић, а сутрадан, десетак метара низводно од места где се „рено“ преврнуо, пронађена су тела друге двојице младића.

Сазнали смо од судије Пешића и то да је код преживелих пронађен и пиштољ, међутим он каже да нема сазнања да касније смене у чачанском МУП-у имају било везе са овим случајем, у шта сумња породица настрадалог младића Ивана Јанићијевића, која тврди да је непосредно по смени начелника саобраћајне полиције дошло до обрта у истрази. На тако нешто му нико није указао, па ни Јанићијевићеви родитељи, и не верује да се ради о опструкцијама, него да је реч о комплексним анализама више института, које су потрајале, па се због тога и истрага одужила.

Иванов отац Милан Јанићијевић, са којим смо ових дана разговарали, сумња да је одмах по удесу било опструкција од стране једног саобраћај-

МЕСТО НЕСРЕЋЕ, ДРВО У КОЈЕ СУ ПРВО УДАРИЛИ И СЛУПАНИ АУТОМОБИЛ

ног полицајца, иначе Даворовог ујака из фамилије, родом из Гледића, који додуше није у групи смењених полицајаца, али верује да је имао утицаја да истрагу одужи и заметне.

Даворова мајка је из Гледића, а тај саобраћајни полицајац, не знам му име, је њен близак рођак. Мислим да су преко њега „пеглали“ случај и доказивали да није возио Давор. Ми смо од Вишег суда из Чачка сазнали да је стигао налаз Биолошког факултета и да је наводно ДНК-а анализа показала да је возио Давор, па ћу добити позив за суд почетком маја, каже Милан Јанићијевић, који је од самог почетка сумњао да је возио неко од погинулих.

Он каже и да је „рено клио“ његовог сина, иако се налазио све време на службеном платоу полиције у ограденом жицом и чуваном простору, додатно излупан, иако се ту не одвија никакав саобраћај.

Приликом удеса била су разлупана само два бочна стакла, а потом је остало читаво само задње ветробранско стакло. Видљиве су разлике и у лимарији од момента када је рађена фото документација до данас. Изгледа као да је неко намерно узео чекић и додатно излупао кола. Ко је то дозволио и како је то било могуће није ми јасно. Нису ми дали да подигнем синовљев ауто док се не заврши процес, а дозволили су некоме приступ да га демолира, љутито каже отац Милан Јанићијевић.

Питао је и дежурног полицајца који обезбеђује тај плац за објашњење како је то било могуће, али није добио одговор, иако су кола додатно полупана, мада том плацу немају

приступ друга лица, што га је навело на сумњу да ту нису чиста посла, баш као и начин на који се његов син запутио пут Златибора у новогодишњој ноћи.

■ Иван принуђен на пут

Ја претпостављам и да су мог сина киднаповали, јер је имао повреду на челу, највероватније од удара, можда чак и пиштољем у главу. С Дамиром и Максићем се никада није дружио и мислим да се нису чак ни познавали. Није планирао да иде на Златибор, нити то помињао код куће. Требало је да се нађе с једном девојком, која се такође зове Маја, али коју отац није хтео да пусти у град. Она је мом зету од ћерке сестра од тетка и ништа није имала са мојим сином. Тек када је рекао да је купио кола и платио 5.000 евра, почела је да га стално зивка телефоном и шаље му поруке да се виде. Мислим да су га намамили преко ње. Ивану су на силу узели кола и угурали га унутра. Крв му је текла пре него што су ударили у дрво и то ми је било сумњиво. Доктор из Чачка који је радио одбукцију казао је да је смрт наступила утопљењем у Морави, а поводом повреде на челу коју је мој син имао није се изјаснио, прича Милан.

Напомиње још да је тај пиштољ и пронађен код преживелих момака и да му је у суду то потврђено, али му нико у суду није рекао да је пуцано уз пут из пиштоља, него да је то сазнао од неког из фамилије друге деце која су те ноћи отишла у смрт заједно са њего-

вим сином. За синовљеву смрт, иначе, сазнао је из јутарњих вести, а не од полиције. Они су тек увече дошли да саопште да му је страдао син. Ни саучешће им нико није изјавио од Денчићеве и Максићеве породице.

Да је могућ другачији расплет ове несреће наслућивало се још од момента када се сазнало за незгоду, јер је било много неразјашњених детаља и опречних прича, попут оне и да је Маја возила, што апсолутно није одговарало истини јер је њено тело било заробљено на задњем седишту аутомобила, где је смрт и задесила. Породица страдале Маје Марковић и њени другови указивали су да је возио Давор, дечко са којим се Маја забављала. Знали су да нема положен возачки испит, те да су непланирано и врло касно кренули пут Златибора. Око поноћи тек су били у Мрчајевцима.

Марко је после два дана од незгоде признао мом брату да је Давор возио ауто. Морао је да каже јер га је гризла савест због осталих настрадалих, изјавио је један од присутних другова после повратка с Мајиног гроба.

Мајина сестра Снежана тада је рекла да су сазнали да су возили пребрзо, пили уз пут алкохолна пића, пуцали из пиштоља кроз прозор у саобраћајне знаке, због чега су и покушали да утесну полицији, која је регистровала аутомобил који је лудовао по путу ка Овчар Бањи, те да су пиштољ и муниција касније пронађени код њих.

Зато што им је полиција била за петама био је разлог брзе вожње по клизавом путу. Тако су објаснили и брзи долазак полиције на лице места. Није било, тврдила је Мајина фамилија, ни трагова

кочења, јер су закачили банку, прелетели 15 метара и ударили у дрво, па се преврнули на кров и упали у реку.

Иначе, кад су полазили из Крагујевца, камера на породичној кући Антонијевића забележила је да је Давор седео на месту возача, а његова девојка Маја поред њега. Успут су наводно мењали места, још се не зна ка да и где.

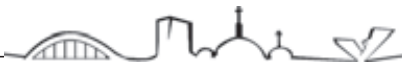
Мајини блиски рођаци одмах по сазнању за удес дошли су на лице места и све снимили. Нашли су само једну Мајину чизму и флашу од литра вињака, што је указивало да се pilo за време вожње.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

МАЈИНИ РОДИТЕЉИ СА СЛИКОМ ПОКОЈНЕ БЕРКЕ НАКОН ТРАГЕДИЈЕ

КРЕАТИВНИ НАСТАВНИЦИ СРПСКОГ

Мала матура као дечја игра

Весна Димитријевић, Сања Живковић и Никола Ненковић, наставници у Основној школи „Вук Караџић“, потрудили су се да градиво „обраде“ и задатке које је предвидело Министарство просвете презентују на занимљивији начин. Тако је настао интерактивни диск за припрему завршног испита из српског језика и књижевности

САЊА ЖИВКОВИЋ, НИКОЛА НЕНКОВИЋ И ВЕСНА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Мале матуранте од полагања завршног испита дели још свега неколико месеци. Министарство просвете је још у јануару публиковало збирке задатака из српског језика и математике. Питање је, међутим, колико је ђака бацило поглед на тестове, а камоли узело да провежба неки од стотине задатака које их у збиркама чекају. Знајући то, Весна Димитријевић, Сања Живковић и Никола Ненковић, наставници у Основној школи „Вук Караџић“, потрудили су се да градиво из свог предмета „обраде“ и задатке које је предвидело Министарство просвете презентују на занимљивији начин и тако је настао интерактивни диск за припрему завршног испита из српског језика и књижевности „Научи лакше за матуру“.

Задаци који су у оквиру збирке подељени на основни, средњи и напредни ниво на исти начин су дати и на самом диску. Свако питање садржи и одговор, али уместо да до решења ђак дође листавцем, радећи на рачунару то постиже једним кликом.

Груписани су и по областима, па ђак може да бира хоће ли најпре савладавати вештину читања и разумевања прочитаног, или писано изражавање, граматiku, лексiku, народни књижевни језик или књижевност. Оно чега у самом тесту нема, а диск садржи, јесте комплетан табеларни приказ свих књижевних дела која се уче током основног школовања. Ту је и сажетак граматичких правила који током решавања тестова може да служи као подсетник, објашњава Весна Димитријевић, једна од ауторки овог интерактивног диска за учење.

На диску се налазе и квиз тестови за проверу знања, који су такође корисни за темељно утврђивање градива, пошто је пред овом генерацијом малих матураната мало тежи задатак у односу на претходне. Наиме, они ће на завршном испиту, по речима наших саворника, имати тек четвртину такозваних „познатих задатака“, док ће преостала питања бити тек слична онима из збирке. Захваљујући оваквом систему учења одговор напамет више неће моћи да прође, већ ће на тесту вредети само знање.

Наше искуство говори да деца најлакше и најбрже уче када им градиво презентујете на другачији начин, а поготово када се то чини кроз игру. Рачунар им најчешће за игру и служи, и на неки начин направили смо диск који представља корисну забаву. Иначе, начин учења који смо осмислили већ је проверен у пракси. Диск смо, наиме, осмислили и урадили још пре две године како би својим ученицима у што већој мери олакшали припремање завршног испита и то се показало као пун погодак, каже Никола Ненковић.

Повратна информација коју су од својих ђака добили, да радећи тестове на рачунару лакше уче, мотивисала је троје наставника да и осталим матурантима то омогуће. Електронска верзија тестова је пре неколико месеци угледала светло дана у издању куће „Прим“ из Горњег Милановца. Рецензенти су мр Радојко Дамјановић и Александра Ђокић.

Интересовање нас је прилично изненадило. Наиме, очекивали смо да електронска верзија тестова заинтересује ученике који се припремају за завршни испит. Међутим, купују је и млађи ђаци. Њима је, кажу, посебно корисно то што садржи кратак преглед књижевних дела и сажету граматiku, па диск користе као помоћ приликом учења, прича Сања Живковић.

Дело крагујевачких наставника већ је стигло и у друге градове широм Србије, а како и не би када су се квалитетом свог рада већ прочули. Њихови радови налазе се у бази знања Креативна школа, а лани су од Издавачке куће „Клио“ добили награду за најкреативнији час српског језика.

М. ОБРЕНОВИЋ

РЕКОНСТРУКЦИЈА СТАРОГ „ПИОНИРА“

Концертна дворана уместо биоскопа

Град ће уложити око 50 милиона динара у реконструкцију најакустичније дворане у Крагујевцу – сале некадашњег биоскопа „Пионер“, која је од 2000. године изгубила своју намену због дотрајалости, али и нерешених имовинских односа града и Републике

Еви су изгледи да ће град на Лепеници наредних месеци по први пут добити концертну дворану, пошто је град решио да одрешу кесу и у ту сврху већ определио око 50 милиона динара. Реч је о непрофитабилном пројекту који је намењен за установу културе, што значи да не подразумева партнерство, него ће град сам финансирати радове. Та средства су, иначе, ушла у буџетски план за ову годину.

Радови на реконструкцији биоскопа „Пионер“, према најави градских отаца, требало би да отпочну у јуну, а да се заврше до почетка новембра.

Мислим да су се стекли услови да се у овој години уради један капитални објекат из области културе и сматрамо да је некадашњи биоскоп „Пионер“ управо тај велики капитални пројекат. Намера је да се ова сала претвори у концертну дворану, да та дворана буде додељена на коришћење Културног центра, чији је град оснивач, изјавио је Небојша Васиљевић, члан Градског већа за инвестиције на конференцији за новинаре уприличеној у уторак у мемљиој, пројекат биоскопског сали „Пионира“.

Градоначелник Верољуб Стевановић надовезао се речима да су се тек сада стекли услови да се ураде, јер су им раније препрека били имовински односи, која су сада разрешени, те ће у овој години дворана свакако бити завршена. Ова сала тренутно броји 648 места. Међутим, када се реновирање буде окончано неће имати више од 420 места. У корак с новим стандардима планиран је амфитеатар, газишта од метар и

САЛА ЈЕ ГОДИНАМА ЗАТВОРЕНА И РУИНИРАНА

НЕБОЈША ВАСИЉЕВИЋ И ВЕРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ НАЈАВЉУЈУ РЕКОНСТРУКЦИЈУ

25 сантиметара, додатно проширене бине за потребе симфонијског оркестра од 80 чланова. Сала ће бити намењена искључиво за концертне активности, с тим што је могуће одржавање и мањих позоришних представа које не изискују велику сценографију. Пошто се за потребе концертне дворане највећи део бине ради у дрвету, што се доста разликује од бине за позоришну представу, не треба очекивати извођење већих позоришних комада.

Важно је рећи да ће бити реконструисан хол и сама дворана, а обезбеђено је додатно из Улице Лоле Рибара неких 200 квадрата који припадају граду и имају излаз на саму бину. Ту ће бити одређен део за гардеробе и за администрацију. Дакле, све оно што је неопходно да дворана нормално функционише. У овом тренутку се ради пројекат акустике како би се задржала постојећа у овој дворани. Намера није да у архитектонском смислу дојде некакав савремени облик, него пре свега да се врати стари сјај уз коришћење савремених материјала, који се доста разликују од оних из 1965. када је грађена, објашњава Васиљевић.

Припреме радова би требало да отпочну у јуну, јер се ради о специфичном извођењу, али се сматра да би до краја октобра или почетка новембра све требало да буде готово и уприличено једно велико отварање.

Мислимо да Крагујевцу апсолутно недостаје концертна дворана и да с њеним постојањем потврђује причу једног урбаног европског града. Град је опет у једном послу који у Србији

није рађен 30 година. Ова хала потврђује чињеницу да смо ми три-четири године фактички полагали права на ову дворану као град, после некадашњег друштвеног предузећа „Шумадија филм“ и ово само потврђује једну имовинску причу. Ако причамо о биоскопима, у овој сали није било пројекција 10-15 година, рекао је Васиљевић.

На новинарско питање има ли град пара за ову инвестицију, која и није тако мала у време рецесије, Небојша Васиљевић је одговорио да само зна да ће ово бити завршено до краја године и да неће бити као са двораном и биоскопском салом „Шумадија“.

Ми сваки пројекат преиспитујемо и оно што је од музичке јавности Крагујевца проглашено као пројекат број један јесте „Пионер“. Дакле, и у временима када је рецесија и када немате пара списак жеља је много већи, али, једноставно, превагнула је прича да треба урадити концертну дворану у најужем центру зато што за њу има потребе, објашњава члан Градског већа за инвестиције.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

Редакцији листа „Крагујевачке“

Срећан вам двестоти број

Поштовани, упућујемо Вам искрене честитке за упорност да нас 200 пута информисете о догађајима и личностима у нашем граду, али и шире. За похвалу је и ваша снага, да и поред многобројних тешкоћа које су се повремено испречавале на вашем путу, бескомпромисно борите за остварење ваше новинарске визије у овим тешким временима пуним разноразних изазова. Били сте и остали професионалци онда када многима то није успело. Када им је понестало вере у себе и када нису схватили да медији имају веома важну улогу у развоју сваког истинитог демократског друштва.

Желимо да и убудуће поред новинских чланака пишете и историју нашег града и времена у коме живимо. Због грађана Крагујевца и Шумадије, а посебно због младих, којима нисмо подарили ни садашњост ни будућност какву заслужују.

Петар Стефановић, професор
Центар за младе “ШКОЛА МИРА”

ВЕТАР ОБОРИО СТАБЛО У НУШИЋЕВОЈ

Страдало возило

Јак ветар, који је протеклих дана дувао у Крагујевцу, у уторак је ишчупао и оборио стабло брезе високо двадесетак метара у Нушићевој улици. Дрво је пало на један аутомобил паркиран испред зграде и оштетило га, док је друго возило само “очешало”. Материјална штета је очигледна али, на сву срећу, нико није повређен.

М. Ј.

УНИКАТНИ ПРЕДМЕТИ ВЕСНЕ ГАЈОВИЋ

Заљубљена у природу

Штандови на којима је Весна излагала увек су пленили оригиналношћу, а изложбени простор који сама креира прави је празник за очи. Пре осам година добила је велико признање за штанд на Сајму униката у Београду, а прошле године награду за најбољи сувенир у Тополи

Постоје нека места на којима постајете потпуно сигурни да за бриге има времена и где они који дођу осете потребу да се поново врате. Такво место је двориште које окружује породичну кућу Весне Гајовић и које човека избаци из садашњег у неко друго време и простор, врати вас прецима и природи и пробуди дивљење према једноставности негдашњег начина живота. У том окружењу одмарају се очи и душа.

У Веснином дворишту човек не зна где пре да погледа. Ограда и капија од брезиног дрвета, кућица за птице од прућа, корпе од коре и шумских лијана, керамичке посуде и украси, разнобојни каменчићи различитих облика, затим камени под у кући, сточићи од ораховине и багремових жила, слике са плодовима из природе, лампе са абажуром од палине коре, дрвени рамови за огледала и полице само су неки од предмета ове даровите Шумадинке која је свој дом оплеменила својим рукотворинама.

Многи Крагујевчани, али и они који живе у другим градовима, па и ван граница Србије, поседују неки од предмета из Веснине радионице домаће радности, у којој она вредно ради већ више од две деценије. Заправо, она и нема класичну радионицу, већ је један део у свом дворишту и кући претворила у радни простор и ту заједно са супругом Радишом, који јој је десна рука, ствара и живи уметност.

■ Наследила таленат

Весна је рођена у Тополи, али је судбина довела у велики град почетком осамдесетих година. Одувек је волела да преправи неку одбачену или заборављену ствар из куће, да је сачува од заборављања и поново оживи. Још као девојчица посматрала је прадеду који је вешто умео да плете велике батаре од прућа и дивила се сликама свога стрица и иконама које је израђивао његов син. Њени први покушаји били су скромни, али је љубав према свему што је наклоњено природи и што је дошло из природе, била велики мотив да се потпуно посвети креативном раду и прављењу разних предмета.

Украсне корпе од прућа или сирових жила у комбинацији са аранжманима од природног или сувог цвећа и воћа из Веснине радионице освојиле су многе њене пријатељице. По њиховим жељама правила је и украсне улошке за саксије, разне полице, али када је почела да прави лампе од палине коре и дрвета сви који су тада имали прилике да их виде били су задивљени.

По доласку у Крагујевац прво је свој породични дом украсила предметима које је сама осмислила и направила, а онда су комшије и пријатељи почели понешто да наручују да им уради. Љубав према изради уникатних предмета постала је и посао, па је кренула да их излаже на разним сајмовима. На једном таквом у Новом Саду отмена госпођа из Београда замолила је Весну да јој напуни радњу својим украсима. За ту прилику морала је да направи, између осталог, и авион од грања и бицикл у природ-

ДЕО НЕДАВНО ОТВОРЕНЕ РАДЊЕ

РУКОТВОРИНЕ ОД ПРИРОДНИХ МАТЕРИЈАЛА

ној величини, такође од грања, који се данас налази у једној антикварници у Београду. Њене уметнине поседују и многе приватне галерије, нарочито у Италији.

Штандови на којима је Весна излагала увек су пленили својом оригиналношћу, а изложбени простор који увек сама осмишљава прави је празник за очи. Пре осам година добила је велико признање за штанд на Сајму униката у Београду, где је, осим домаћих, учествовало и двадесетак иностраних излагача. Чланови жирија су тада рекли да су сви били одлични, али да су пресудили „једноставност и природност спојене у јединствену целину”.

Ништа мање значајна није ни прошлогодња награда са Опленачке бербе у Тополи за сувенир године, прозор направљен од сирових жила, а награђени експонат купио је амбасадор Кипра. Њени лустери и лампе красе многе етно ресторани и породичне куће у Београду, Новом Саду, Смедереву, а најмање их има у Крагујевцу. Недавно је један господин из Швајцарске видео њену лампу у неком ресторану и сада жели да све њене производе пласира на швајцарско тржиште.

■ Посвећена послу

Све што је до сада направила искључиво је од материјала које проналази у природи.

- Велики сам заљубљеник у природу и у њој је сва моја инспирација. Увек добијем неку идеју када пронађем суви комад дрве-

та неправилног облика. Шта више, трудим се да га оживим, каже наша саговорница.

Одакле год да се враћа увек напуни свој ауто прућем, грањем, барским биљкама, кором дрвећа, канапима, каменчићима и свиме

мена набавила је по разним сајмовима где је излагала. Део пратећег материјала попут палине коре, рафије и канапа од кокоса набавља из Холандије.

Док ради потпуно је посвећена послу и никада не зна унапред

приушти, а не само они са дубоким цепом.

Тако, на пример, украсни букети могу се купити за 250 динара, икебанае за 500, полице и огледала за 900, стоне лампе по цени од две и по до 10 хиљада динара.

- Сви кажу да су цене пристојне, а ја се трудим да их прилагодим стандарду обичних људи. Истина је да много радим, дисциплинована сам и док нешто не завршим и не урадим како сам замислила, не одустајем. Свесна сам да неки предмети много више вреде, али тако је како је. Све ово радим са великом љубављу и уживам у томе, признаје Весна.

Резултати нису изостали. Сада више не може да стигне да направи све што јој траже, па јој у помоћ прискачу ћерка Дубравка и син Лазар. После свега, на наговор пријатељице Ане решила је да отвори радњу домаће радности у Улици Зорана Ђинђића, код школе „Светозар Марковић” и испуни је својим рукотворинама. Не жели много да је рекламира јер тврди да је најбоља усмена реклама, када човек изађе задовољан и испуњен оним што је видео и купио. Весна је сигурна да ће се такви опет вратити, али и повести још некога са собом.

На крају, признала је да има још једну жељу и нада се да ће је остварити, а то је да набави разбој и почне да тка, што је, иначе, некада радила на бакином разбоју. Каже да много воли ткати материјале и сигурна је да ће приуштити себи ово задовољство.

Гордана БОЖИЋ

ВЕСНА ГАЈОВИЋ
У СВОЈОЈ КУЋИ

ВЕСНИНО ДВОРИШТЕ БУДИ СЕЋАЊЕ НА ПРОШЛА ВРЕМЕНА

СТОГОДИШЊИЦА ОД ПОГИБИЈЕ ПИЛОТА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Незаборављена прва жртва нашег и светског ваздухопловства

Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца облежило је јуче стогодишњицу погибије pilota – наредника Михаила Петровића, прве званичне жртве српског, али и светског ратног ваздухопловства, који је трагично страдао у Првом балканском рату приликом опсаде Скадра. Прича о пиониру наше авијације, рођеном у оближњој Влакчи, његовом школовању и ратним задацима уједно је и прича о самим почецима нашег ратног ваздухопловства

Пише Зоран Мишић

За разлику од многих других жртава и хероја бројних ратова вођених на овим просторима, пилот Михаило Петровић није заборављен. Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца (види антрфиле) обележило је јуче, у среду, 20. марта, стогодишњицу његове погибије на ратном задатку у околини Скадра. Пилот наредник Михаило Петровић, један из генерације првих српских pilota, храбро је пао извршавајући своје наређење – изви-

ђање тада опседнутог Скадра у Првом балканском рату и тако постао прва званична ратна жртва тадашње српске, али и светске војне авијације.

По подацима прилежног хроничара историје овдашњег ваздухопловства Вељка Лековића, пилот наредник Михаило Петровић (види антрфиле) био је члан прве класе српских војних pilota школованих у Француској. Од њих шесторице, по Лековићевим подацима, чак двојица су били Крагујевчани, односно Шумадинци, рођени у непосредној околини града, наредник Михаило Петровић који је рођен у Влакчи и рођени Страгарац Миодраг Томић, касније најодликотанији српски војни пилот. Педантно истраживачу и историографу Лековићу није промакао ни податак да су и прва тројица српских авио механичара такође била из нашег града и околине: Никола Калановић, брат од стрица прослављеног председника општине крагујевачке Војислава Калановића, Алексије Николић и Миљасав Јефтић, рођен у селу Цикоте код Рековца.

Ето, толико су Крагујевац и Шумадија у свему први, па и пионири, авијацији дали у оснивању ратног ваздухопловства. На жалост, и прва жртва војне авијације био је баш наш земљак, незаборављени Миодраг Петровић.

Историчар ратног ваздухопловства Борис

ПИЛОТ – НАРЕДНИК МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ ПОРЕД СВОГ АВИОНА

Циглић у својој књизи „Крила Србије – ваздухопловна команда и авијатика српске војске од 1912. до 1920.“ детаљно је описао војно и авијатичарско школовање Михаила Петровића и његових „класића“ у Француској.

„Усмереност српског ваздухопловства ка Француској можда се најбоље може сагледати кроз призмину пилотске обуке. Ако се у Ваздухопловној команди и Српској авијацији и могло наићи на нешто материјала који није био француског порекла, до краја Великог рата ни један пилот српске војске (не рачунајући неколицину страних плаћеника) није завршио обуку у школи која није била француска. У периоду од 1912. до 1918. године у пилотске школе у Француској упућена су 62 српска официра и подофицира у четири класе. Међу њима 52 је успешно завршило обуку и стекло бревете Француског аеро-клуба, петорица су морала да прођу кроз додатно школовање у позадини Солунског фронта, а пе-

торица су отпала“, записао је Циглић у свом делу.

■ Петровић најспособнији и најталентованији

По његовим сазнањима Србија је првог школованог pilota требала да добије још 1911. године, када је планирано да међу питомцима који ће се школовати у иностранству један заврши пилотажу. На конкурс расписаном 19. маја те године за то место изабран је пешадијски поручник Ђорђе Благојевић. Међутим, Благојевић никада није стигао до пилотске школе, а као један од разлога за то наводи се да министарство војно није желело да плати за његово осигурање за случај несреће.

Фебруара 1912. министарство војно расписало је конкурс за школовање прве групе pilota у француским приватним школама. Између 171 кандидата изабрани су инжењеријски поручник Јован Југовић (ступио на место пешадијског поручника Даниловића који је одустао), пешадијски поручник Милош Илић, артиљеријски поручник Живојин Станковић, артиљеријски наредник Михаило Петровић, артиљеријски поднаредник Војислав Новичић и пешадијски поднаредник Миодраг Томић. За обуку сваког питомца српска влада морала је да плати 27.000 француских франака и да положи још 20.000 као депозит за евентуалну штету у процесу обуке. Југовић, Петровић и Новичић упућени су у школу Мориса Фармана, а Илић, Станковић и Томић у школу Луја Блерноа. Обе школе налазиле су се у Е-

тампу. Школовање је почело 21. маја 1912. године стоји међу подацима које је Циглић прикупио и објавио.

У његовој књизи први пут објављено је и писмо које је питомца пилотске школе у Француској Михаило послао свом брату Живану Петровићу, такође официру српске краљевске војске. Писмо је написано 22. маја 1912. године у француском граду Етампу:

„Драги мој брате, ево ме у Етампу, 60 километара удаљеном од Париза, где је наша школа. У Етамп смо дошли данас, јавили се у школу, и замисли: одмах смо летели са овим авијатичарем на слици (ин-

КАО АРТИЈЕРИЈСКИ НАРЕДНИК – МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ НА КОЊУ

БИОГРАФИЈА ПИЛОТА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Ивршио први ратни задатак из ваздуха

Пилот – наредник Михаило Петровић рођен је јуна 1884. године у селу Влакча код Страгара у Шумадији. По завршетку основне школе на селу, као одличан ученик примљен је за питомца Војно-занатлијске школе у Крагујевцу. После петогодишњег успешног школовања, упућен је две године на усавршавање у Русију. У веома јакој конкуренцији Михаило Петровић изабран је и упућен на изучавање пилотаже у Француску. У пилотској школи „Фарман“ провео је на обуци од априла 1912. године до краја исте, када се са групом pilota морао вратити у домовину.

У то време водио се Балкански рат. Већ јануара 1913. године ваздухопловни наредник Михаило Петровић учествовао је у формирању Аеропланске ескадре у Нишу, а 19. фебруара био је упућен са аеропланским одељењем у помоћ Црногорцима код Скадра. Први лет са летелишта Барбалуши код Скадра, извршио је наредник

ХРОНИЧАР СРПСКЕ АВИЈАЦИЈЕ ВЕЉКО ЛЕКОВИЋ ИСПРЕД РОДНЕ КУЋЕ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА У ВЛАКЧИ

Михаило Петровић, извршавајући истовремено први ратни задатак у историји нашег ваздухопловства.

Петровић није заборављен у свом родном крају. Од 2004. године чланови Завичајног удружења „Михаило Петровић“ из Влачке сваког јуна на дан његовог рођендана полагају венце и одржавају пригодна и тематска сусретања о лику и делу бесмртног pilota Петровића код његове родне куће. Удружење „Михаило Петровић“ из

Влакче покренуто је на иницијативу професора Александра Јовановића и Драгољуба Швабића, а велику и несебичну помоћ приликом прикупљања историјске грађе о животу и делу њиховог славног земљака пружио им је ваздухопловни пуковник у пензији мр Златомир Грујић, који је испред Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца и организатор комеморативног скупа поводом стогодишњице Петровићеве погибије.

Чланови удружења „Михаило Петровић“, по речима Вељка Лековића, свечано ће наредне године обележити у Влакчи, код његове родне куће, и 130 година од рођења првог погинутог српског pilota.

МАПА ЛЕТА ИЗНАД СКАДРА ПИЛОТА ПЕТРОВИЋА

структор Шарл Аманс – прим.Б.Ц.). Како је величанствено летети осећа само онај који се обрете на висини на 100-200 метара изнад вароши. Летео сам око 20 минута, али дивно. Изгледа да је биплан довољно сигуран. Бога ти, овде је летење играчка. По десет аероплана лете као птице на висини до 1000 метара. Ја сам се осећао врло добро. За данас оволико. Љуби те Миша”, завршио је своје писмо брату наредник Михаило Петровић

По Циглићу, као најталентованији полазник убрзо се издвојио у право Петровић, који је први извршио самостални лет 10. јуна и први положио пилотски испит пред комисијом 23. јула, за шта му је 2. августа 1912. Француски аеро-клуб доделио брвет (летачку дозволу) број 979. До краја септембра су и остали кандидати завршили основну обуку и стекли брвете.

Издајање нашег земљака Петровића као најталентованијег летача у класи још је већи успех ако се сагледају подаци објављени у Циглићевој књизи, а који, мање славно, гласе овако: „Остало је забележено да су српски авијатичари у Авијатичарској школи Фарман начинили штету од 13.000 франака, а у школи Блерио чак 255.000”, педантно и објективно наводи Циглић.

Иако је било планирано да након тога прођу школу више пилотаже, избијање Првог балканског рата и наредба да се врате у домовину спречила је да до тога дође.

■ Погибија приликом опсаде Скарда

Морали су одмах да се јаве у своју новоформирану јединицу и да узлете на борбене и осматрачко-извиђачке положаје. Све релевантне чињенице о овим првим летовима, као и самој погибији наредника Михаила Петровића сакупио је и објавио Борис Циглић у књизи „Крила Србије” у поглављу „Опсада Скарда”.

По закључењу примирја са Отоманском империјом 3. децембра

луку Свети Јован Медовски, где је приспео 12. марта. Приликом искрцавања припадника Приморског кора изненада се појавила турска крстарица „Хамидија” и зачула луку и бродове снажном ватром од које су два брода потопљена и погинуло преко 150 српских војника. У овом нападу 12 припадника одреда је лакше повређено док су напуштали брод, док је у насталој пометњи Пирс покушао да оштети једини „Блерио Н1-2” пре него што је побегао аустроугарским бродом.

Овај одред располагао је следећим летелицама: са по једним „Фарманом НФ.20”, „Блерио Н1-2”, „Депердисеном Тип Т” и „Дукс-бипланом”. За летелиште је изабрана пољана поред села Барбалуши, на пола пута између Светог Јована Медовског и Скадра. Дана 17. марта извршено је неколико кратких, пробних летова, а два дана касније мајор Милетић је обавестио команду кора да је спремно за извршење ратних задатака. Ујутро 20. марта поручник Југовић на „НФ.20” и поручник Станковић са поручником Илићем као извиђачем на „Блериоу Н1-2” направили су краће пробне летове током којих су наишли на снажну турбуленцију на висини изнад 800 метара.

Упркос томе, наредник Михаило Петровић је инсистирао да полети у борбено извиђање, са чим се коначно сагласио и мајор Милетић. Након двадесетоминутног лета, током којег је надлетео истурене непријатељске положаје са којих је на њега отворана ватра, Петровић се вратио над аеродром, угасио мотор и у спиралу почео да се спушта.

Иако су, по причи нашег саговорника Лековића, постојале две верзије Петровићеве погибије, по првој није био везан и испао је из авиона са висине од 900 метара (што је по Лековићу готово немогуће), по другој је доживео инфаркт приликом слетања и од тежине тела пропустили су сигурносни авијатичарски каишеви – јед-

ПОЛАЗНИЦИ И НАСТАВНИЦИ АВИЈАТИЧАРСКЕ ШКОЛЕ У ФАРМАНУ У ЕТАМПУ КРАЈЕМ МАЈА 1912. ГОДИНЕ. ДРУГИ С ДЕСНА СТОЈИ МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ

ПРЕД ПРВИ ЛЕТ СРПСКИХ ПИЛОТА У СКОПЉУ У ДЕЦЕМБРУ 1912. ГОДИНЕ. ПЕТРОВИЋ ЈЕ ЧЕТВРТИ С ЛЕВА

оздо и моментално, са висине од 1.200 метара (већина релевантних извора говори о висини од око 900 метара – прим.Б.Ц.), испао из апарата, на опште запрепашћење гледалаца.

У почетку је падао згрчен, онако како је седео у апарату, затим се видело како се опружа и ради рукама у ваздуху као да жели да се за нешто ухвати, а потом је добио тако брзо хоризонтално окретање да више ни његов пад није био вертикалан, већ је, изгледало је, падао више у виду лука.

Звук од удара при паду на земљу био је страхан, а језовити приказ неописан. Пао је недалеко од аеродрома на песак код рукавца Дрињаче (Дрима – прим.Б.Ц.) и на месту остао мртав.

Другови и гледаоци стигли су до њега после једног минута. Лекари су, за утеху авијатичарима, констатовали да је умро још у ваздуху. Апарат, чим је пилот испао, у почетку се љуљао као лист хартије, потом се преврнуо и полако пао на земљу, недалеко од свог пилота. Чуднова-

то је да на апарату није било никаквог квара. Сказаљка на сату, који му је био на руци и престао да ради, показивала је 10 часова и 35 минута, то је час када је пала прва жртва наше војне авијатике”, записао је у својим сећањима поручник Милош Илић.

И остали сведоци овог трагичног чина наводили су касније у својим изјавама да је Петровићев авион „Анри Фарман ХФ.20” на висини од око 900 метара изненада улетео у снажну турбуленцију која га је истумбала и тако снажно протресла да се, под теретом за то доба веома корпулентног пилота, одвалио вијак којим су спојени постоље (на које је монтирано седиште) и ремен.

■ Сахрањиван чак три пута

Прва жртва српске авијације пилот-наредник Михаило Петровић сахрањен је истог дана у порти разрушене католичке цркве у Барбалушију. Ту се, ипак, није завршила његова постхумна војничка одисеја, јер су његови посмртни

остаји есхумирани и сахрањивани више пута. Априла следеће године есхумиран је и уз највише војне почасте, у присуству целог црногорског државног врха и више хиљада грађана, сахрањен на Цетињу, да би коначно 1931. године, након дугогодишњег залагања породице и највише брата Живана, коме је и писао писма из Француске, био пренешен у Београд и сахрањен на Новом гробљу.

По Циглићевим историјским изворима, Петровићева погибија снажно је потресла све припаднике његовог авијатичарског одреда. Ипак, летење је настављено 22. марта када је Живојин Станковић извршио један краћи пробни лет. Станковић је и следећег дана био у ваздуху и то два пута, са нашим Миодрогом Томићем као извиђачем, а 24. марта Годафрој је извршио четири пробна лета на „Депердисену”. Станковић и Годафрој извршили су 26. марта по један, а следећег дана по три кратка лета, али услед снажних ваздушних струјања никако нису успевали да надлете Скадар.

Коначно, у јутро 29. марта, поручник Станковић као пилот и наредник Томић из Страгара као извиђач узлетели су на „Блериоу” и извршили први успешан ратни задатак Ваздухопловне команде, осматрајући турске положаје у Скадру пре него што су се вратили у Барбалуши.

Командир одреда мајор Коста Милетић написао је у свом извештају команди да је „по дознању од заробљеника, једног турског наредника, лет аероплана произвео је у Скадру огромну панику, а нарочито код простог света.”

Прва жртва српске и светске војне авијације, пилот – наредник Михаило Петровић својим херојским чином допринео је овом великом ратном успеху, због чега и данас (види антрфиле) његов лик и дело у завичају као и струковном удружењу нису заборављени, а стогодишњица погибије свечано и достојанствено обележена, као што и додикује пиониру наше авијације.

РАЗГЛЕДНИЦА СА ЛИКОМ ПИЛОТА ПЕТРОВИЋА

1912. отпочели су мировни преговори, али су све стране наставиле припреме за предстојеће сукобе. Примирје је прекинуто крајем јануара, а 7. фебруара црногорске снаге обновиле су напад на Скадар, упркос претњама великих сила које су одлучиле да Скадар уђе у састав новоосноване Албаније.

На молбу краља Николе Првог Петровића, српска влада је упутила ка Скадру комбиновану јединицу, названу Приморски кор, којом је заповедао ђенерал Петар Бојовић. У његов састав је ушао и Приморски аероплански одред, основан 20. фебруара под командом мајора Милетића, а по наређењу Врховне команде. Међу 33 припадника одреда који су 4. марта пошли из Топонице за Солун од српских пилота недостајао је само Новичић који је остао у Нишу да се стара о преосталом авијатичарском материјалу: ту је било и шест странаца-плаћеника: пилоти Годафрој и Кириштајн и механичари Корније, Пољак Часлав Вјесински и Американац Пирс, забележио је Циглић.

Одред је из Солуна грчким бродом „Марика” пребачен у албанску

но је сигурно, тело наредника Михаила Петровића испало је из аероплана пре него што је он дотакао у земљу.

■ Био мртав већ у ваздуху

У својој књизи Циглић објављује писани извештај са лица места Петровићевог колега са класе за време школовања у Француској, поручника Милоша Илића, који је био непосредни сведок његове погибије:

„Време је било лепо. С мора је дувао топао ветар, док се на планинама Албаније и око аеродрома белео снег. Хладан ваздух са планина и онај с мора мешали су се на висини од преко 800 метара, колико су стварно били високи планински ланци којима је био окружен аеродром код села Барбалуши.

... Над аеродромом, учинив неколико кругова баш у моменту када је дошао у предочену му опасну зону и када су сви гледаоци упрли погледе у њега, онако како је седео невезан (Петровић је био везан – прим.Б.Ц.) напред на апарату „Анри Фарман”, нагнут у косом положају, добио је шок (удар) ветра од-

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 100 ГОДИНА ПРВЕ ВАЗДУХОПЛОВНЕ ЖРТВЕ

Комеморација и изложба у Дому ваздухопловства

Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца обележило је у среду стогодишњицу погибије првог српског пилота и прве жртве српског ваздухопловства – наредника Михаила Петровића. Чланови удружења и поштовани дела погинулог пилота организовали су комеморацију на Новом гробљу крај вечне куће Михаила Петровића, на којој су положени венци и интонирана химна и одржане пригодне беседе чланова овог удружења као и Завичајног удружења „Михаило Петровић” из Влакче које чува успомену на овог хероја у његовом завичају. Прочитана је и песма „Крила” Јована Дучића.

Потом је у Дому ваздухопловства у Земуну у Галерији „Икар” отворена изложба под називом „Сећања на ваздухопловне жртве” са пригодним културно уметничким програмом.

СПОМЕНИК ПИЛОТУ НА БЕОГРАДСКОМ НОВОМ ГРОБЉУ

ЈАСМИНА ДИМИТРИЈЕВИЋ – НАША ГЛУМИЦА У СТРАНИМ КОПРОДУКЦИЈАМА И ПРЕСТОНИЧКИМ МЈУЗИКЛИМА

Глума је ексклузивно занимање

Док још чека „праву“ улогу у матичној кући у Крагујевцу, ангажована је на снимањима међународне хорор копродукције „Шест дана мрака“ и у култним мјузиклима на београдским сценама, попут „Ребеке“ и „Маратонаца“. До ових улога дошла је путем аудиција које су прави начин „да се стане на црту“ са славнијим и познатијим београдским колегама и покаже колико вредиш и шта знаш

У крагујевачки Књажевско-српски театар (тада још „Јоаким Вујић“) дошла је пре 15 година. Овдашња публика тренутно је може видети у представама „Титаник“ и „Сеобе“ као и у дечијој „Гусари“. И док, како тврди, у својој матичној кући још увек чека „праву“ ролу, глумица Јасмина Димитријевић често је ангажована у филмским (домаћим и страним) пројектима и мјузиклима, жанру који јој очигледно лежи, а који се играју на престоначким сценама, попут култних „Ребеке“ и „Маратонаца“.

И раније смо писали о њеним улогама у филмским хитовима као што су „Чарлстон за Огњенку“ и „Турнеја“, а у међувремену њена филмографија обогачена је и улогом, и то двоструком, у канадско-српској копродукцији „Шест дана мрака“.

- Реч је о хорор-трилеру који је још у фази постпродукције. Продуцент филма је

митријевић, којој снимање на енглеском није тешко пало јер је поред глуме дипломирао и енглески језик.

Сем глумаца различитих националности, рад на овом филму био јој је изузетно занимљив јер су сва снимања (име филма јасно говори) обављана искључиво ноћу на локацијама у Беоцину и код Новог Сада, а сви актери филма носе маске као што и доликује овом жанру.

■ Енглеским против велике конкуренције

У филму „Шест дана мрака“ наша глумица Јасмина Димитријевић тумачи чак две улоге: читачицу судбине и Олгу, мајку једне од главних јунакиња.

- У питању је психо хорор-трилер чију је радњу тешко препричати јер се до самог краја не зна да ли је оно што се дешава реалност или машта главне јунакиње. Једна стара циганска клетва бачена још за време Другог светског рата сусти-

ГЛУМИЦА ЈАСМИНА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Иначе, преко аудиција (на које се обавезно јавља ако одговарају њеним годинама и уметничком сензибилитету) дошла је и до других улога у сада већ култним мјузиклима попут „Титаника“ и „Маратонаца“ који се играју на београдским сценама у „Мадленијануму“ и „Теразијама“.

- Аудиције су најбољи начин да „станеш на црту“ са славнијим и

„Животи познатих математичара“, где је тумачила улогу Катарине, велике животне љубави Вилијама Хамилтона.

Ипак, до посла се данас све теже долази.

- Приватне академије направиле су хиперпродукцију глумаца. Са једне стране, оне су омогућиле да

Њој се ипак посрећило, тако да је на аудицији у којој је учествовало више од 250 људи изабрана за мјузикл „Маратонци“, који је на Теразијама режировао Кокан Младеновић и у којем тумачи улогу специјално писану за овај пројекат – Перкареве удовице.

■ Мјузикли прослављају позориште

- Нове улоге људи из три екипе Бенкине, Билијеве и Топаловића дају овом мрачном мјузиклу холивудску црту, каже Јасмина.

Иначе, и у матичној кући играла је у кабареу „Супарница“ овдашње „Шелтер сцене“ са колегом Сашом Пилиповићем.

- Изводили смо делове познатих мјузикала као што су „Кабаре“ или „Чикаго“, обраде цез стандарда... Жао ми је што то није потрајало јер је заиста могао да се осети дах Бродвеја у Крагујевцу, тврди Јасмина Димитријевић, по чијем мишљењу баш мјузикли са глумачким, играчким, хорским и оркестарским извођачима на најлепши и најраскошнији начин прослављају позориште.

Иако је пре тога сарађивала у представи „Титаник“ са редитељем Небојшом Брадићем, и за улогу у „Ребеки“ пријавила се на аудицију, која је била ригорозна јер су кастинге, сем самог редитеља Брадића, ор-

СА СНИМАЊА ФИЛМА „ШЕСТ ДАНА МРАКА“

човек нашег порекла који живи у Канади Данијел Д. Вујић, један од потомака и вероватно данас најближи живи рођак нашег прослављеног Јоакима. Глумачка екипа у филму је интернационална и у њему играју

Рус Олег Видов, који живи у Лос Анђелесу (а играо је још у нашој „Неретви“), Лана Меј, Узбекистанка која годинама живи и ради у Калифорнији, Лорена Ринкорн из Венецуеле, Британац Питер Шефи, Белгијанка Шенон Шинејд Роше и домаће глумице Ана Маљевић, Светлана Петковић, каже Јасмина Ди-

же у садашњости протагонисте овог узбудљивог и неизвесног до самог краја филма, објашњава наша саговорница.

До улоге Јасмина Димитријевић је дошла на аудицији која је обављена у београдском хотелу „Москва“, а на којој је учествовало око 400 кандидата.

- Лепо је када читава екипа пројекта препозна твој рад као добар и квалитетан и када ти током снимања прилазе и честитају редитељ, камермани и колеге које су много изнад тебе у „филмској хијерархији“ и кажу да се надају да ће те поново радити, искрена је она.

познатијим колегама из Београда и заиста, на лицу места, покажеш шта знаш и колико вредиш. Учествовање на аудицијама, а и њих има разних – понеке су само формалне, никада није изгубљено време, јер је то шанса да те запазе и саме колеге и касније, ако сви радимо „вукући“ једни друге, препоруче за неке будуће пројекте, тврди Јасмина Димитријевић.

Баш на такву једну препоруку овдашњег колеге Братислава Славковића Кеше наша саговорница је добила и „малу, слатку, упечатљиву“ епизоду у серијалу „Мој рођак са села“, а у продукцији РТС-а играла је и у играно-документарној серији

многи млади људи упишу оно што воле и да се за то ишкољују. Некада то није било могуће, јер је глума ексклузивно занимање. Са друге стране, држава није регулисала број тих академија, тако да у последњих 15 година имамо пет-шест пута мању земљу и самим тим и тржиште и исто толико пута више глумаца. Око јавности није довољно строго према квалитету у култури. Ту су и ратне године, које смо сви прошли, а које су створиле због „пинк“ културе накарадне критеријуме. Завладала је негативна селекција и принцип „како се ко снађе“, а неће се увек најбоље снаћи они који су најуметничкије настројени. За оно

за шта раније један озбиљан глумац не би био заинтересован, рекламе или епизодне улоге које би више пристајале почетницима у овом послу, данас се људи буквално отимају и сви раде све. Човек који себи није створио име у бољим и срећнијим временима, све теже долази до посла. Велика је борба, а последња ставка у њој је уметнички квалитет, изричита је наша саговорница, по којој нема више глумаца чији је животни став уметљен у њиховој уметности, попут Мерил Стрип или покојне Љилане Крстић.

за што раније један озбиљан глумац не би био заинтересован, рекламе или епизодне улоге које би више пристајале почетницима у овом послу, данас се људи буквално отимају и сви раде све. Човек који себи није створио име у бољим и срећнијим временима, све теже долази до посла. Велика је борба, а последња ставка у њој је уметнички квалитет, изричита је наша саговорница, по којој нема више глумаца чији је животни став уметљен у њиховој уметности, попут Мерил Стрип или покојне Љилане Крстић.

представе моје колегинице Ане Тодоровић Дијало, који је режировао Димитри Удовички, студент славног Андреја Кончаловског. То је комедија са елементима драме која говори о узбудљивом љубавном троуглу који сачињавају муж, жена и најбоља пријатељица њихове ћерке, појашњава наша саговорница, пред којом је још један пројекат у Палилули о којем не жели унапред да говори.

Наравно, и даље жељно чека и неку „праву, велику, раскошну“ ролу на својој матичној сцени, не скривајући да јој је фаворит Бланш из „Трамваја звани жеља“, али, као и до сада, не бира и игра и играће све оно што јој се додели као уметнички и глумачки задатак, свесна да је најстарија српски театар озбиљан позоришни бренд.

Зоран МИШИЋ

„КРВАВА ЦЕСИ“ У КАНАДСКО-СРПСКОЈ ХОРОР-ТРИЛЕР КОПРОДУКЦИЈИ

НА СЦЕНИ СА КОЛЕГАМА У МЈУЗИКЛУ „РЕБЕКА“

СА МИЛИЦОМ ГУТОВИЋ У ДУОДРАМИ „РУЧНИ РАД“

НА СЦЕНИ КРАГУЈЕВАЧКОГ ТЕАТРА У КАБАРЕУ „СУПАРНИЦА“

УКРАТКО

Клавирски дует

У четвртак, 21. марта у Свечаној сали Прве крагујевачке гимназије, у оквиру Концертне сезоне коју организује Музички центар из Крагујевца, одржаће се концерт клавирског дуа „Флореус“ који чине пијанисткиње Сања Луковац и Андреа Дер уз перкусионисте. На програму ће се наћи дела Рахмањинова, Равела и Бернштајна.

У дуету, Сања Луковац и Андреа Дер, делују већ неколико година. Након завршених специјалистичких студија на Катедри за камерну музику Факултета музичке уметности у Београду, уписују докторске студије у класи доцента Дејана Суботића. Као клавирски дуо, похађале су мајсторске курсеве на којима су оствариле сарадњу са еминентним клавирским педагозима међу којима су Арбо Валдма, Рита Кинка, Јуриј Кот, Лидија Бизјак.

Дуо „Флореус“ учествовао је на бројним музичким манифестацијама, али и остварио низ успешних целовечерњих концерата широм земље. На репертоару овог дуа налази се значајан број дела, од класике до савремене музике.

Концерт почиње у 20 часова, а улаз је бесплатан.

Промоција књиге

У галерији Народне библиотеке, у уторак, 26. марта, од 19 часова биће представљена књига Марка Матовића „Путеви седог дечака“.

Широј уметничкој јавности преасходно познат као композитор филмске и позоришне музике (представа Театра „Ромео и Јулија“, П.В. Полица), Марко Матовић (1997) својом првом књигом песама „Путеви седог дечака“ објављује ново лице своје вишеструке надарености.

О књизи ће, поред аутора, говорити и књижевник Зоран Петровић и уредник Ненад Кебара, а сценски приказ извешће глумци Никола Милојевић и Ђорђе Ђоковић.

Сви на њој у Арени

Након два нова издата сингла и спота, за песме „До краја света“ и „Пут“, група „Сви на под“ најавиће нови албум концертом у „Арени“, у Тржном центру „Плаза“.

Пажњу најшире јавности привукли су као првопласирани бенд на „Јелен топ 10“ листи са песмама „Буги вуги“ и „Без плана“, а уједно су и домаћи бенд са највише недеља проведених на овој листи. Пунокрвни свирачки бенд састављен од шест потврђених музичара на сцени предводи певачица Божана Вунтуришевић, коју прате бубњар Горан Милошевић, басиста Иван Михајловић и гитариста Иван Мирковић. Препознативи звук саксофона и флауте доноси Џамал Ал Кисвани, док Петар Рудић, оснивач и продуцент бенда, уживо наступа иза своје студијске опреме.

Улазнице, за овај београдски бенд, по цени од 350 динара, могу се их купити у „Арт кафеу“ СКЦ-а и „Арени“.

ПРВИ РОЂЕНДАН „СИНЕПЛЕКСА“

Преко 200 филмских наслова

Прву година рада овог биоскопа обележиле су бројне премијере, тематска дешавања, попут „Породичних викенда“, „Ноћи страха“, „Кидс феста“. Од отварања, крагујевачки „Синеплекс“ посетило је више од 180 хиљада људи

Пре тачно годину дана компанија „Синеплекс“ свечено је отворила први крагујевачки дигитализовани мултиплекс биоскоп са шест сала и укупно 1.150 места. А прву година рада овог биоскопа обележиле су бројне премијере, тематска дешавања, попут „Породичних викенда“, „Ноћи страха“, „Кидс феста“, али и овдашњих манифестација, попут КРАФ-а. Од отварања, крагујевачки „Синеплекс“ посетило је више од 180 хиљада људи. Поред „реал д“ система за 3Д пројекције, новина коју је овај биоскоп донео су директни преноси из најпознатијих светских позоришта: Метрополитен опере, Бољој театра и Холандског плесног театра. И у наредној години, биоскоп планира да унесе још више шароликих активности.

Уверен сам да можемо бити поносни на оно што је урађено за претходних годину дана. Искрено, били бисмо задовољнији да је број гледалца премашио 200 хиљада, али задовољни смо досадашњом посетом. У просеку сваки Крагујевчанин бар једном је посетио биоскоп, почиње причу Душан Јевремовић, ПР „Синеплекса“.

У првој години овдашња публика могла је да погледа и преко 200 различитих филмских наслова и девет премијера са филмским екипама.

Већ од првог дана кренуо је програм „Породичног филм клуба“ који свим малишанима и оним мало старијим до 14 година омогућава карту за било који филм

У ПРОСЕКУ СВАКИ КРАГУЈЕВАЧАНИН БАР ЈЕДНОМ ЈЕ ПОСЕТИО БИОСКОП

по повлашћеној цени, као и бесплатно паковање кокица.

Најчешћи посетиоци биоскопа су управо клинци до 14 година, а потом следе млади до 24 године. Наша истраживања су показала да деца до 14 година чине чак 40 одсто овдашње публике, млади око 30 и сви остали 30 одсто. Зато и не чуди податак да је у првој години „Синеплекса“ најгледанији филм „Ледено доба 4“, који се налази на биоскопском репертоару већ осам месеци и увек има преко стотину гледалаца у сали, каже Јевремовић.

Иначе, овај филм је до сада погледало преко 16 хиљада Крагујевчана. На листи најгледанијих

ДУШАН ЈЕВРЕМОВИЋ

филмова су и остварења „Хобит: неочекивано путовање“, „Шешир професора Косте Вујића“, „Гнев Ти-

НАЈГЛЕДАНИЈЕ У МАРТУ

Крудс 3Д

Нова авантура из познате радионице „Дримвркса“, сага о породици пејинских људи „Крудс 3Д“, један је од најгледанијих филмова у пројектој недељи у крагујевачком биоскопу.

То је прича смештена у фиктивну преисторијску еру и прати необичну породицу која живи у пејини. Њихов живот је спокојан до тренутка када континенти почну да се померају, а њихов свет да се мења на најчудније начине. Због тога породица Крудс мора да крене на узбудљиво, али и застрашујуће путовање.

тана“, нови наставак Бонда „Скај-фол“, „Пијев живот“, „Титаник“, „Успон Мрачног витеза“. Од домаћих филмова добру гледаност су имали и филмови „Устаничка улица“, „Смрт човека на Балкану“ и „Фалсификатор“, који се још увек приказује.

Занимљиво је и да Крагујевчани највише интересују анимирани филмови, готова сва 3Д остварења, али и хорори.

Сваки пут кад смо организовали „Ноћ страха“ две сале су биле дупке пуне, каже наш саговорник и додаје да су истраживања показала да је овдашња публика заинтересована за независну филмску сцену, али да ипак, такви филмови нису имали прођу.

Нажалост слична ситуација је и са опером, тако да смо за ову сезону прекинули преносе, што не значи да се већ од следеће сезоне они неће наставити. Такође, могу да најавим да ће бити већа понуда нефилмских садржаја, нарочито концерата, а посетиоце очекују и велика изненађења, каже Јевремовић.

Између осталог, најавио је и нове блокбастере, па се тако, већ сада зна да ће Крагујевчани током ове године бити у прилици да погледају и „Парк из доба Јуре 3Д“, „Чувари тајног краљевства“, „Супермен – човек од челика“, „Штрумпфови 2“, као и премијеру другог дела „Монтевидео“.

Мирослав ЧЕР

НОВИ БЛОКБАСТЕР

СЦЕНА ИЗ ФИЛМА

Бајка о Џеку и чаробном пасуљу

Најновији филм Брајана Сингера, „Џек убица дивова 3Д“ први је на „Боксофис“ листи, са укупном зарадом од преко 42 милиона долара, оствареном у биоскопима широм света, а Крагујевчани ће филм моћи да погледају од 21. марта.

Ова авантура урађена у 3Д технологији најновија је адаптација свима познате бајке о Џеку и чаробном пасуљу. Редитељ је на потпуно нов и другачији начин испричао причу о древној рату који је почео када је млади фармер несвесно отворио врата нашег света застрашујућој раси дивова.

Слободни на Земљи први пут после много векова, дивови настоје да поврате земљу коју су некада изгубили, терајући младића, Џека, у борбу свог живота како би их зауставио. Борећи се за краљевство, њен народ и љубав храбре принцезе, он долази лицем у лице са незаушављивим ратницима, за које је мислио да постоје само у легендама и добија шансу да и сам постане легенда.

Главне улоге тумаче Николас Холт, Хуан МекГрегор, Стенли Тучи и Ијан Мекшејн.

УСКРО - „ДОМАЋИН“

Нова екранизација Стефани Мејер

Након што је освојила свет сагом „Сумрак“, која је потукла рекорде гледаности, долази нам нова узбудљива екранизација романа Стефани Мејер. Овде се поновно ради о научно-фантастичној причи која је уједно и врло романтична, под називом „Домаћин“. Филм нас уводи у необичан свет у будућности, у коме судбина целог човечанства виси о нити, а љубавни се троугао ствара између само два тела. Земљу је покорила врста паразитских бића, званих „душе“, која заузимају умове својих људских носитеља, притом задржавајући њихова тела. Већина човечанства поклекла је пред њима, а главни лик Мелани једна је од последњих дивљих људи, које настанује ванземаљка Вандерер (Ванда). Али, Ванда тешко влада мислима младе Мелани која одбија да преда власт над својим умом.

Главну јунакињу Мелани Струдер игра сјајна млада глумица Саоирс Ронан („Дивне кости“, „Искуљење“). Осим ње, у филму играју Дајан Кругер, Џејк Абел, Вилијам Харт, Францис Фишер, Макс Ајронс.

Филм ће се наћи на редовном репертоару до краја марта.

НАУЧНО-ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА „ДОМАЋИН“

„КОВАЧИ” У СКЦ-У ХИТ КОМЕДИЈА

Представа „Ковачи”, по тексту Милоша Николића, биће изведена, у четвртак, од 20 часова, на Великој сцени СКЦ-а.

У представи играју Бранко Видаковић, Миленко Павлов, Зорица Мирковић и Драган Николић. Комад је режирао Стефан Сабљић, драматург је Зоран Раичевић, сценограф Дејан Пантелић, а костимограф Катарина Грчић.

Реч је о комичном ретроспективном расплитању „љубавног троугла” чији је узрочник (Други светски) рат.

Комад говори о Србину, ковачу, који долази у баварску ковачницу, у којој је радио док је био у логору за време Другог светског рата, да види да није случајно син баварског ковача можда његов син. И тако почиње комедија у којој се испоставља да је син Немца ковача, који је био на фронту у Русији - Србин, да је син Србина ковача, који је био у логору у Немачкој - Рус, а да је син Руса ковача, који је ослобађао село Србина ковача - Немац...

„Ковачи” су драма култивисаног израза, пуна незлобиве ироније која каткад прелази у сарказам, драма која говори о једном крвавом проблему смештеном у, чини се, вечитом алгоритму историјске збиље овог тла, из перспективе помало резигнираног мудраца.

Комедија „Ковачи” имала је премијеру у Српском народном позоришту у Новом Саду пре 20 година. Премијерно је изведена 2003. у Панчеву, у копродукцији тамошњег Центра за културу и Народног позоришта, а крајем те исте године и у Народног позоришту у Београду.

„Ковачи” су већ десет година на репертоару Народног позоришта у Београду и доживели су више од 150 извођења. Ова драма је превеђена и играна у Словачкој, Украјини, Мађарској, Румунији, Бугарској, Грчкој и Канади.

„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО” НАГРАЂУЈЕ СВЕ ИСПОЧЕТКА

Два најбржа читаоца „Крагујевачких” биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва”. Потребно је да у петак, 22. марта, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете књигу „Збогом није крај”, ауторке Александре Потер. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан” у Рода центру.

Зар свака девојка не жели исто након грозног раскида: да њен бивши дечко заувек остане сам, да се одсели на неко далеко, пуно острво или још боље, да га пре свега никада није ни срела!

Али шта ако се нека од ових жеља оствари? Себ је сломио срце Теси када је раскинуо са њом, а она једноставно не може да престане да криви себе због тога. Када би бар могла да исправи све оно због чега се каје, али не може. Готово је, мора да га заборави. Пијана и потресена, у новогодишњој ноћи, Тес је пожелела да га никада није ни срела. Када се пробудила и открила да јој се сан остварио, схватила је да има прилику да поправи ствари, да крене из почетка. И да овога пута све уради како треба.

Александра Потер је британска ауторка романтичних комедија. До сада је објавила девет књига, а већина је преведена и у Србији. Пре пет година освојила је престижну награду „Џејн Остин” за новелу „Мој господин савршени”, која је такође објављена у издању „Вулкан издаваштва”.

Иначе, славу је стекла, поред родне Енглеске и у Америци, а популарна је у Пољској, Бугарској, Хрватској, Словенији, Македонији и Србији.

ПРВА ПРЕМИЈЕРА НА СЦЕНИ „303”

Сурова прича о браку

У комаду Милоша Радовића „Чорба од канаринца”, играју Дарија Нешић и Милош Миловановић, који потписује режију. То је приручник за оне који размишљају о уласку у брак, и огледало оних који су већ у њему

Након више од четири године постојања, на вечерњој сцени „303” Позоришта за децу одиграће се прва премијера у продукцији ове куће. Реч је о комаду Милоша Радовића „Чорба од канаринца”, а играју Дарија Нешић и Милош Миловановић, који потписује режију.

„Чорба од канаринца” је нежна, комична, али и сурова прича о браку, приручник за оне који размишљају о уласку у брак, и огледало оних који су већ у њему.

Универзитетски професор, Михаило Медовић у средњим годинама одлучује се на улазак у брак са Јеленом, својом пар година млађом вереницом. Хвата га паничан страх од промена које ће уследити ступањем у брак, па заједно решавају да брак испробају у последњих пет минута који су им преостали до потписивања брачног уговора. У ових пет минута пролазе кроз све фазе брачног живота, од прве брачне ноћи, преко развода до поновног сусрета.

- Желели смо да радимо текст који се бави озбиљним проблемима, а који је истовремено „питак”.

САЛОН НА ТУРНЕЈИ

Поставка у Њу Хејвену

У галерији „Гејтвеј”, Комјунити колеџа у америчком граду Њу Хејвену, отворена је изложба најбољих радова Међународног салона антиратне карикатуре у Крагујевцу, из 2011. године. На отварању изложбе говорили су амбасадор Србије при Уједињеним нацијама Федор Старчевић и председник Међународне асоцијације градова весника мира Алфред Мардер.

Овом поставком наставља се афирмација једног од најпознатијих салона карикатуре. Да подсе-

Тако да је једноставно избор пао на овај Радовићев текст. Допадиљив је, али и „прст у око”, објашњава Милош Миловановић.

Према његовим речима, основна идеја представе су љубавни проблеми, а током рада на представи откривали су нове идеје. Између осталог, желели су да при-

Иначе, дизајн звука за овај комад урадио је Вук Спасић, а ликовни асистент је Наталија Радисављевић.

До сада су се на сцени „303” играле углавном монодраме, дуодраме и камерне представе београдских позоришта и трупа. Иако су млади глумци Позоришта за децу желели и раније да ураде

„ЧОРБА ОД КАНАРИНЦА” ЈЕ НЕЖНА, КОМИЧНА, АЛИ И СУРОВА ПРИЧА О БРАКУ

кажу људе који се боре за своје партнере, који су спремни на компромис и оне друге, „кукавице”, које беже од сваког проблема.

- Имам утисак да никад лакше и лепше нисам радила на некој представи. Од самог почетка смо имали велику жељу да пренесемо све емоције публици и уверена сам да ће све оно што ми играмо осетити и публика, каже Дарија Нешић.

целовечерњу представу, како само кажу, до сада се нису створили сви услови. Ипак, надају се да је ово само први корак, ка сталном репертоару ове сцене са овдашњим глумцима.

Премијера комада „Чорба од канаринца” је у суботу, 23. марта, од 20 часова, а прва реприза у петак, 29. марта.

М. ЧЕР

Бабићу, а бронзана Луку Дешемару из Белгије.

Салон је основан 1981. године на иницијативу крагујевачких карикатуриста и новинара: Александра Димитријевића, Зорана Глишовића и Миодрага Стојиљковића. Одржава се бијенално, тематског карактера, а право учешћа имају сви карикатуристи и ликовни ствараоци из целог света.

Изложба Међународног салона антиратне карикатуре у Њу Хејвену ће бити отворена у наредне две недеље.

„ЛАГУНА” НАГРАЂУЈЕ ЖЕЉА ЗА МОЋИ

Два читаоца „Крагујевачких”, добиће књигу „Атлас облака”, а потребно је да у петак, 22. марта, позовете 333 111, после 11 часова ујутру. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Делфи” у пешачкој зони. Реч је о роману који блиставо оживљава тектонске покрете на месту додира Истока и Запада. Драматичано, забавано, дирљиво, мудро, инспиративно и незаборавно искуство.

Прича нас води до места нимало налик неком другом: маленог, вештачког острва у заливу Нагасакија, које је читавих двеста година једина капија између Јапана и Запада. Ту, на самом измаку 18. века, млади холандски писар стиже с намером да стекне велико богатство. Уместо тога, изгубиће срце.

Писац Дејвид Мичел пове-ше нас улицама Дециме, међу трговце, уходе, тумаче, слуге и конкубине на месту прожимања две културе. Кроз ту причу о поштењу и покварености, о страсти и моћи, непрекидно провејава тема власти – власти над богатствима и власти на душама, и на крају о власти над смрћу.

Шест прича које клизе једна у другу водећи нас из далеких Јужних мора деветнаестог века кроз време све до апокалиптичне будућности; ликови који попут атлетичара у трци штафете предају један другом палицу. У роману запањујуће маштовитости и ширине, писац брише границе језика, жанра и времена, пружајући очаравајућу медитацију о човековој опасној вољи за моћ и ономе до чега би нас она могла довести. Ово су снажна, потресна размишљања о лудској природи, о моћи и угњетавању, колонијализму и потрошачком друштву. Критика је, роман „Атлас облака”, оценила као чудесно вешт и целовит, а уједно крајње узбудљив роман, вероватно Мичелово најбоље дело.

НОВА ПОСТАВКА У „МОСТОВИМА БАЛКАНА” Вода као инспирација

У галерији „Мостови Балкана”, у петак, 22. марта, у 19 часова, биће отворена изложба „Водо_стај”, младе уметнице Маје Јоцков. Ово је ликовна изложба, која стандардним ликовним медијима развија мотив и тему, али и еколошку свест.

У атмосфери катастрофичног времена у ком живимо, и које је оптерећено темом велике економске кризе, погађају нас и елементарне непогоде: земљотреси, поплаве, клизишта, цунамији, међаве и суше, постали су увертира великих промена.

„Водостај” је мултимедијална поставка, чији је основни мотив вода.

- Мотив који се развија у варирању нивоа воде, који расте и опада. На скали мерења нивоа воде прати се растућа тенденција која региструје тачку изливања воде из речног корита, када се проглашава стање поплаве. Поплава као елементарна непогода, има своје циклусе када вода надолazi и чији водени талас носи све пред собом и циклус повлачења, који је страшнији можда од првог и утемељен је у естетској категорији ружног, каже у каталогу изложбе ауторка Маја Јоцков.

Рођена је 1971. године у Новом Саду, а основне студије завршила је на Академији уметности у Новом Саду, смер графике, у класи проф. Милана Станојева.

Магистарске студије на смеру графике завршила је у класи проф. Зорана Тодовића.

До сада је самостално излагала десет пута, у Новом Саду, Београду, Подгорици, Берлину. Излагала је на преко 80 колективних изложби у земљи и иностранству: Немачкој, Пољској, Бугарској, Холандији, Индији.

АПЛАУЗИ ЗА КРАГУЈЕВАЧКИ ХОР

„ЛИЦЕУМ” У ТУРСКОЈ

Овације за Крагујевчане

Иако ове године фестивал у Анкари није био такмичарског карактера, по реакцијама и критикама „Лицеум” је био најбољи хор на њему. Посебно занимљиво је да су многи посетиоци у својим коментарима истакли да су Крагујевчани били најбољи и у извођењу обавезне турске композиције

Градски камерни хор „Лицеум”, као ансамбл Музичког центра из Крагујевца, са диригентом Милојем Николићем, учествовао је на Петом међународном хорском фестивалу „Др Музафер Аркан” у Анкари. Филхармонијско друштво из Анкаре обновило је овај фестивал после осмогодишње паузе, до које је дошло после смрти оснивача Фестивала, Др Музафера Аркана, једног од најпознатијих турских

композитора и диригента (ученика, између осталог, и Карла Орфа). Од ове године хорски фестивал у Анкари носи име свог оснивача и једним делом је био посвећен његовом стваралаштву, па су сви хорови имали обавезу да изведу и једну његову хорску композицију. На фестивалу је учествовало седам хорова - по један из Србије, Бугарске и са Кипра и четири турска хора.

Крагујевачки хор слободни део свог репертоара саставио је од композиција српских аутора, Стевана Стојановића Мокрањца („Козар” и „Мекам” – ова друга је ретко извођена обрада једне иначе познате турске народне песме), Минте Алексиначког („Бајалице”, у сценској презентацији, чији је аутор крагујевачка драмска уметница Сања Тодоровић), Рајка Максимовића (Корал и двострука fuga „Твоје је слово” из „Тестаментa владике црногорског Петра ИИ Петровића Његоша”) и Милорада Кузмановића („Нишка бања”).

Аутентична гардероба сачињена од делова српске народне ношње допринела је укупном уметничком дојму, наступ „Лицеума” био је врло успешан, што је и многобројна публика у најзначајнијој концертној дворани главног града

Турске потврдила устајањем, вишеминутичним овацијама, повицима „браво” и звиждуцима одушевљења после сваке композиције, као и честиткама и похвалама после концерта у небројеним личним контактима диригента и чланова хора са члановима и диригентима других хоровачесника, музичким стручњацима из „Балканског хорског форума” и присутним љубитељима музике.

Иако ове године фестивал у Анкари није био такмичарског карактера, по наведеним реакцијама „Лицеум” је био најбољи хор на њему. Посебно занимљиво је да су многи посетиоци у својим коментарима истакли да су Крагујевчани били најбољи и у извођењу обавезне турске композиције (обрада једне турске фоклорне игре).

У оквиру овогодишњег хорског фестивала у Анкари одржан је, у организацији „Балканског хорског форума” (који је био и почасни покровитељ Фестивала) и мастер-клас познатог бугарског диригента, академика Емила Јанева, и диригенткиње и универзитетске професорке из Софије, Венеције Карманове, посвећен историји, теорији и пракси хорског певаштва и дириговања.

ИЗЛОЖБА КАРИКАТУРА У УДРУЖЕЊУ КРАГУЈЕВЧАНА

Мића Милорадовић и пријатељи

Познати крагујевачки карикатуриста Милета Мића Милорадовић, дошао је на, на овим просторима, несвакидашњу идеју за своју нову изложбу која ће бити отворена у четвртак, 28. марта у Удружењу Крагујевчана у Београду.

У питању су оригинални радови (преко 300) које је Милорадовић годинама сакупљао дружећи се са светским карикатурицима.

Када сам 1999. године путовао у Чешку на смотре карикатуриста на којој сам био награђен румунски колега Флоријан Дору Крихнала из Галате затражио ми је један мој оригиналан рад. Поклонио сам му цртеж и нисам о томе више размишљао, све док после неколико година нисам добио писмо-позивницу од градоначелника Галате да као почасни гост, чија је карикатура изложена присуствујем изложби „Кирхана и пријатељи” која је претворена у сталну поставку у том граду, каже Милорадовић.

Од тада је и он решио да сакупља оригинале (што је данас, у доба принтова, веома раритетно) и резултат његовог колекционарског надахнућа је и ова изложба на којој су изложени радови таквих стваралаца попут: Душана Петричића, Тоше Борковића, Ранка Гузине, Љубомира Милојевића, Југослава Влаховића, Предрага Корексића... Посебан изложбени блок карикатура сачињавају портрети самог Милорадовића које су цртали како светски познати карикатуристи тако и његови ученици који су похађали школу карикатуре коју је он годинама држао у Крагујевцу и Београду.

Сем српских карикатурисита на изложби ће бити изложени и радови уметника из Хрватске, Румуније, Босне и Херцеговине, Русије, Швајцарске, Украјине, Египта, Ирана, Црне Горе, Белгије, Аргентине, Француске, Пољске, Македоније, Кубе, Немачке, Словачке, Чешке, Канаде, Италије, Турске и Бугарске.

Милорадовић је у своме, препознатљивом, духовитом стилу осмислио и позивницу за изложбу са све песмом Бране Петровића „Запис о цртачу”, а после Београда изложба „Мића Милорадовић и пријатељи” биће излагана и у Бања Луци, Краљеву и Крушевцу.

З. М.

ДАНИ ИТАЛИЈАНСКЕ КУЛТУРЕ

Концерти, предавања и филмови

Филолошко уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу и Италијански Институт за културу, од 18. марта до 19. априла, организују манифестацију „Дани италијанске културе у Крагујевцу”, са циљем да презентују веома исцрпну и модерну културу Италије. На програму ове манифестације биће много концерата, предавања на тему књижевне и уметничке баштине Италије и пројекције археолошких филмова, а програми ће се одржавати на неколико локација: у Свечаној сали Прве крагујевачке гимназије, у Другој гимназији и Арт галерији и „Кутији шибица” СКЦ-а.

Манифестацију је званично отворила директорка Италијанског института проф. др Сира Миори, а потом је уследио концерт класичног гитаристе и историчара италијанске гитаре Ђакомо Паримбели. Сутрадан, Паримбели је, у сали Друге гимназије, одржао концертно предавање на тему „Италијанска гитара почетком двадесетог века”.

Између осталог, у оквиру ове манифестације Крагујевчани ће моћи да погледају пројекцију археолошког филма „Божиње јасле са планине Монте Реи”, 25. марта, у 18 часова, у „Кутији шибица” СКЦ-а, а затим и филм „Леонтини - Сећања на заборављени град”.

Филмски програм ће се наставити 1. априла, од 18 часова, на програму је филм „Испосница света Фебронија, Места, култ, сећања”, а потом 12. априла, филм „Неас”.

У Арт кафе галерији СКЦ-а, у петак (22. марта), у 18 часова, студенткиње одсека за филологију ФИЛУМ-а приредиће презентацију на тему „Великани италијанске књижевности средњег века и хуманизма: Данте, Петрарка, Бокачо”. Потом ће у сали Друге гимназије, у 19 часова, мр Кристина Парезановић са Одсека за музичку уметност ФИЛУМ-а, одржати предавање „Педагошки метод Марије Монтесори и аспекти његове примене у Србији”.

Милица Миленковић, из Центра за развој каријере и саветовање студената Универзитета, у среду, 27. марта, у 16.30 часова, у сали Друге гимназије, одржаће презентацију „Земља у фокусу – Италија”. А након тога, уследиће предавање Милеве Филиповић о италијанској музичкој литератури.

У четвртак, 28. марта, у „Арт-кафе галерији” СКЦ-а, о посети најпознатијим културним споменицама у Италији говориће Јована Илић и Јелена Јермић, студенткиње Одсека за филологију ФИЛУМ-а.

ДАНТЕ, ПЕТРАРКА, БОКАЧО

Великани италијанске књижевности

У Арт кафе галерији СКЦ-а, у петак, у 18 часова, Проф. Анете Антић, Тамаре Репановић и Тамаре Станисављевић са одсека за филологију ФИЛУМ-а приредиће презентацију на тему „Великани италијанске књижевности средњег века и хуманизма: Данте, Петрарка, Бокачо”.

„Божанствена комедија”, ремек дело Дантеа Алигијерија сматра се најважнијим књижевним сведочанством средњовековне културе као и једним од највећих дела свеукупне књижевности. Важност овог дела за италијанску културу није само због њене уметничке вредности, него и зато што Данте такозваном „вулгарном језику” даје статус књижевног језика који је до тада имао само латински. Комедија представља и врхунац средњовековне културе у свим њеним аспектима, од религије до филозофије, од историје до књижевности.

Биће речи и о „Канцонијери” Франческа Петрарке и „Декамерону” Ђованија Бокача, који су начинили преврат у поезији и прози не само у Италији него и у осталом делу Европе, захваљујући којима је Италија постала културни центар за образоване људе Европе.

НОВЕ КЊИГЕ

Кад мали дивови расту

Најновија књига професорке књижевности и филозофије, есеистичарке и лексичарке са бројним објављеним филолошким расправама, ономастичарке („Цветник женских имена”, 1998), али и ангажоване друштвене раднице, председнице „Кола српских сестара” – Љубице Жикић (1949), „Приче од којих се расте”, управо је потврда свестраности њених књижевних и животних интересовања. Овако презентован деби у области књижевности за децу и младе доноси освежење „по мери детета” и свакако је искорак у овој сфери у крагујевачком књижевном милеу.

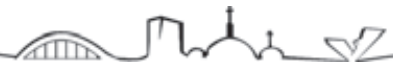
Ова невелика збирка од шест кратких прича намењена је најмлађем читалачком узрасту. Одликује се једноставним фразним током који посредно и постепено стиже до домена бајковитог и зачудног, не испуштајући ни за трен, по традиционалистичким обрасцима, топлу руку љубави, нежности и доброте. Али, баштинећи древно бајковитост, онирично, архаично и архетипско, ауторка, паралелно или у другом (пост)току, сучељава тако преузет духовни конгломерат са стварношћом, реалним и савременим, чак и научно-технолошким новомом. Таквим приповедачким поступком границе између свакодневнице и чудесног се бришу, а чин причања постаје магија јединствене мисаоне и симболичке целине: надахнутог, занимљивог и поучног, како то примећује рецензент Милутин Ђуричковић.

Последњих десетак година кратка прича као форма и као садржај (идејно-тематски) трпи радикалне промене, што се свакако одразило и на кратке прозне форме намењене деци и младима. Пресудни утицај и условљења виртуелних комуникација (приповедања) и нагло скраћивање дужине приче/исказа, осиромашили су наративност, бајковито су ороговатили и посировили магичност суштастваности причања. Зато ми симплификовано и пристојно приповедање Љубице Жикић изгледа благотворно и на најпитомији могући начин тумачи и помирује супротности света у коме смо принуђени на одрастање. Бајковито, из мојих перспектива, то је једино што држи овдашњи свет.

Изглед књиге, илустрације Ранке Мирковић, штампа и опрема, свакако заслужују највишу оцелу. Једино је можда штета што број прича није већи, на пример, на рачун луксузности.

Р. ШАРЕНАЦ

ЧЕСИ У КРАГУЈЕВЦУ И ШУМАДИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА (2)

Породице Фиала и Форманек

Од кожарске радионице у Крагујевцу породица Фиала направила је фабрику којом се зачала кожарска индустрија у Србији, док су Форманекови дошли по позиву Војнотехничког завода, коме су били потребни стручњаци, и овде постали угледни и цењени грађани Србије

Пише: **Ненад Карамилковић,**
етнолог и антрополог

За настанак и развој кожарске индустрије у Србији на модерним основама највећу заслугу има Фридрих Фиала, који је 1877. године напустио чешку домовину и са породицом се заувек преселио у Србију. Породица Фиала је за своје прво одређиште изабрала село Блазнава на реци Јасеници. На избор овог малог места за настањивање и подизање кожарске радионице утицало је Фиалино пријатељство са Светозарем Блазнавцем, који је раније у Фиалиној фабрици у Табору (Бохемија) изучио кожарски занат. Уз то, стара породица Блазнавац имала је воденицу на Јасеници која је могла да се користи за подизање објекта за прераду коже.

Ипак, рад кожарске радионице у Блазнави није био дуга века. Дошло је до несугласица међу ортацима већ 1879. године, па је породица Фиала продала имање и прешла у Крагујевац. После престанка рада кожарске радионице у Јагодини, Фиала је откупио сав њен алат, чиме је имао основу за подизање новог индустријског објекта у Крагујевцу.

■ **Започео Фридрих,**
наставила синови

Фиала је најпре 1880. године купио овећи плац на периферији Крагујевца, на десној обали Сушичког потока, где је подигао радионицу, а уз њу и кућу за становање своје бројне породице. На тој локацији Фиалино предузеће ће остати све до 1906. године, када ће се из дотадашње Југовићеве преселити у Наталијину улицу, надомак железничке станице, на десној обали Лепенице. Кожарска радионица Фридриха Фиале у Крагујевцу у почетку је задржала све одлике мануфактурне, али је инсталирањем парне машине од шест коњских снага за прераду коже и набавком шпалт машине, бурди за брзо штављење и другог материјала, по-

примила све особености индустријског објекта. Учешће на међународним изложбама (два пута у Паризу – 1889. и 1900. године, затим у Лондону 1907. и Торину 1911. године), као и у земљи (у Врању 1892. и Пожаревцу 1895.), на којима је фирма добијала бројна вредна признања за квалитет изложених производа, указује да је фабрика коже Фридриха Фиале у Крагујевцу достигла завидан ниво конкурентности, не само у националним оквирима, већ и у европским и интернационалним размерама.

Након смрти Фридриха Фиале (1895), фабрику су наставили да воде двојица синова, браћа Фридрих и Вацлав (Венцеслав) Фиала. У знак пијетета према оцу и оснивачу фирме, предузеће су дали назив „Фридрих Фиала“. Разарање грађевинских објеката фабрике, кварење машина и постројења и одношење алата били су последице Првог светског рата. По ослобођењу требало је много одрицања и нових инвестиционих улагања да се достигне предатни ниво и осигура перспектива даљег развоја овог индустријског предузећа.

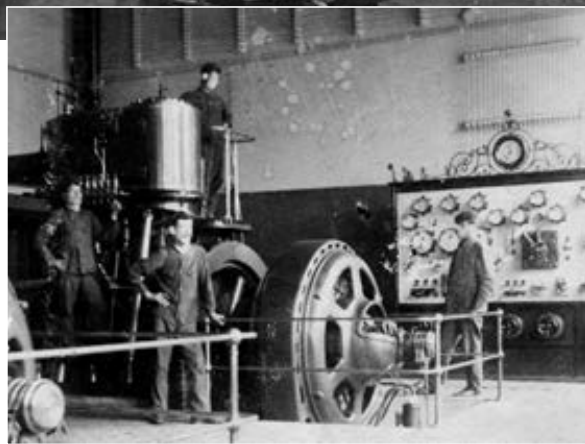
Фиале су ипак били на висини задатка. Упркос тешкоћама које су пратиле укупан индустријски развој Краљевине Југославије, као и великој светској економској кризи (1929-1933), фабрика коже породице Фиала постигла је значајне резултате, посебно због ширења домаћег тржишта, проширења грађевинских објеката и локала (укупно их је било 14), подизања нивоа капацитета (годишња производња од 50 вагона сирове коже, тј. 25.000 комада, са 40 запослених радника

ФОРМАНЕКОВИ У ШЕТЊИ КРАГУЈЕВЦОМ
1938. ГОДИНЕ

ПОРОДИЦА ФОРМАНЕК У КРАГУЈЕВЦУ 1950. ГОДИНЕ – ДРАГАНА, ЛЕПОСАВА, ЗОРАН, БОГОСАВ И ЉИЉАНА

ФАБРИКА КОЖЕ ФРИДРИХА
ФИАЛЕ У КРАГУЈЕВЦУ

УНУТРАШЊОСТ ФАБРИКЕ КОЖЕ

у фабрици 1925. године), проширења асортимана (производња кожне галантерије у боји) и усмеравања развојних програма према потребама Војно-техничког завода, који је био главни корисник фирминих производа (између 50 и 75 посто укупног учешћа).

Није без значаја ни чињеница да је предузеће основано пре Првог светског рата, чиме је избегло судбину многих пропалих предузећа током економске кризе, основаних између два светска рата, улагањем махом страног капитала.

Фабрика је 3. јануара 1929. године протоколирана као индустријско предузеће код крагујевачког Првостепеног суда, сада под називом „Фабрика коже Владимира Фиале и брата“, што значи да је у међувремену Фридрих Фиала млађи (умро 1937) препустио вођење предузећа синовима Владимиру и Јовану. Није познато шта се десило са Фридриховим млађим братом Венцеславом, који је био сувласник фирме. Касније се у документацији може наћи само име Владимира Фиале, што значи да се Јован у једном тренутку повукао из управљања фабриком. Поред

ПРОФЕСОР БОГОСАВ
(БОШКО) ФОРМАНЕК КАО
ОФИЦИР КРАЉЕВИНЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

поменуте фирме, у Крагујевцу је између два светска рата радила и фабрика коже „Михаило Савић и син“.

Владимир Фиала женио се два пута, најпре Чехињом Анном (рођена 1874. у Чаславу у Бохемији, умрла 19. марта 1933. приликом стамачне операције у Београду), а потом Српкињом Милком Томовић (рођена 1906). Његова сестра Фаника удала се у Београду 28. марта 1920. године (непознато име мужа). Податак о брачном статусу њиховог брата Јована Фиале нисмо успели да пронађемо.

Након Другог светског рата, решењем Среског народног одбора у Крагујевцу од 23. фебруара 1946. године, индустријски објекти породице Фиала постају друштвена својина, односно постају део новоформиране Фабрике коже „Партизан“, чиме је прекинуто власништво породице Фиала над првом фабриком коже у Шумадији и Србији, дуго 66 година.

Није познато колико деце су имали Владимир, Јован и Фаника, осим да један потомак породице Фиала данас живи у Загребу. Фаника је умрла у Крагујевцу 1986. године, а сахрањена је са девојачким презименом. Она је последњи становник Шумадије који је носио некада чувено презиме једне од најбогатијих и најугледнијих крагујевачких породица – Фиала.

■ **Српски војници и професори Форманек**

Крајем 19. века Војно-технички завод у Крагујевцу набавио је нову машину за израду чаура, за коју је био потребан стручњак који би обучио раднике за рад на њој. Стручњак је пронађен у Чеху Боривоју Форманеку. Он долази у Крагујевац као машиниста (машински инжењер) око 1890. године, са уговором на одређено време, али му се у Крагујевцу веома свидело, народ га је брзо прихватио „као свог“, тако да одлучује да остане дужи. У међувремену се упознаје са Чехињом Терезом Маршалек (највероватније рођака крагујевачке породице Маршалек), са којом се убрзо и жени.

Боривој и Тереза су добили четворо деце: Јохана (1893), Богоса-

ва (1896), Божену (1897, умрла по рођењу) и Марију Ану (1905). Боривој умире у Крагујевцу 1911. године. Његов син Јохан (Јован) Форманек, студент Техничког факултета у Београду, гине у Првом светском рату у српској војсци. Табла која се налази на уласку у Београдски универзитет (Капетан Мишино здање), на којој су уписана имена студената страдалих за домовину у ратовима 1912-1919. године, има и његово име.

Јованов брат, тек завршени дипломац Учитељске школе у Крагујевцу, Богосав (Бошко) Форманек, по окупацији Крагујевца 1915. године као Чех бива присиљно регрутован од стране аустро-угарске војске. Како би спасао мајку и сестру, у мрачном сiletу догађаја постаје део војске која му је убила брата, принуђен да се бори против земљака са којима је одрастао. Приликом гоњења српске војске према југу, игром случаја, његова јединица бива заробљена. Бошко проговара српски и тако се на тренутак спасава стрељања. Током испитивања које је уследило, у близини се нашао под-

ВЛАДИМИР ФИАЛА,
ВЛАСНИК ФАБРИКЕ
КОЖЕ ИЗМЕЂУ ДВА
СВЕТСКА РАТА

официр Живота Бранковић из Драче код Крагујевца, који препознаје Богосава, након чега бива ослобођен.

Бошко са српском војском прелази Албанију, ратује на Солунском фронту и учествује у ослобађању земље. Између два светска рата ради прво као суплент, а онда и професор у Крагујевачкој гимназији. Предавао је физику, хемију и математику, а једно време (1930-33) био је и секретар школе. Цењен као изузетан педагог и професор, Бошка Форманека су волели и ђаци, пошто је, иако строг, био правичан и „лак на оцени“. Био је и активан члан Соколског друштва.

Ни страхоте Другог светског рата нису мимоишле професора Форманека. Током априлског рата 1941. године бива заробљен као резервни официр Југословенске краљевске војске и интерниран у логор за ратне заробљенике Оснабрик у Немачкој. Ипак, успева да преживи и овај рат, па се после ослобођења враћа у Крагујевац 1945. године, где наставља да предаје физику у Гимназији, у којој је обављао и дужност заменика директора до одласка у пензију 1951. године. Умро је у Крагујевцу 1957. године. Био је ожењен Лепосавом Андрејевић, која је такође у Гимназији предавала хемију, а дуго је била и секретар школе.

Приликом венчања Богосав мења веру, прелазећи из католичке у православну, а касније је и сву децу крстио као православце. Изјашњавао се као Србин, а у том духу је васпитавао и децу. Богосав и Лепосава су имали четворо деце и сва су рођена у Крагујевцу: Милош (1922), Љиљана (1928), Зоран (1930) и Драгана (1933). Лепосава је умрла 1953. године у Крагујевцу, где је и сахрањена поред супруга на Варошком гробљу. Од четворо деце Богосава и Лепосаве, данас једино Александра у Београду (ћерка Зорана Форманека) носи породично презиме Форманек, коме је додала и мужевљево Станојчић. Уз њу, ово презиме носи и њена мајка Љиљана Форманек.

Наставиће се

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Властимир Јаџић

Станични бифе

Да, то се најпре осети, као немушта најва. Оно што ће се неизоставно догодити уследи потом као последица довршене процеса, непрепознатог на време. Имао сам девет година. Вратио сам се из школе. На часу математике десна рука се мало затресе, као да ме је дрмнула слаба струја. Прећутао сам учитељици да ми руком пролазе трнци, отишао сам кући ћутке, ручао мрљаво, тек да забедим и да се мати Наталија не наљути (јер је увек љута кад не ручам), читаваг последнева преседео за радним столом и предремужао на лежају у својој соби, а онда, увече, покушао да урадим домаћи задатак из српског. Мати Наталија је ушла у моју собу, увешши два парчета хлеба намазаног паштетом, и приметилa да оловку не држим правилно. Да ми се прсти тресу. Она ми је рекла, сине подигни руку и дохвати прстима нос. И ја сам, уместо нос, пипнуо око.

Први пут сам те ноћи занео у болници. Кад кажем први пут, мислим, свестан да ноним у болници. У болници сам провео прва три месеца живота, али то сам тек касније сазнао. Прегледао ме најбољи неуролог у граду. И одмах открио тумор на мозгу.

Девет месеци сам остао у болници. Док ни су извадили тумор.

Било је то у мојој деветој години. Пре тачно осам.

Пре пет година мој другар Милош је изгубио један на један на кошаркашком игралишту. Тада је похађао седми, а ја шести разред. Клипета, кракат и неконтролисан. Понекад купи дволитарску кока-колу и дели сваки гутљај с нама, а понекад најбољег друга истужака разредној. Не уме да поднесе пораз, увек му је крив неко други. Сачекао је да седнемо на клупу у паркићу (седели бисмо увек на наслону, као птице на грани) и док смо пијучкали фанту чаврљао са мном као да је заборавио на спортски пораз.

Али, кад смо одлазили из паркића, пришао ми је ближе, као да би ми, да може, постао сенка и рекао: Наталија није твоја мајка. Сви у улици знамо да си донешен из болнице. Сви то знају.

Ја сам ћутао, јер сам схватао да је киван и да сада не би требало да се тучем с њим.

Уосталом, он се истог тренутка одвојио од мене, као да је одгурнут, и сунуо у полуслепо сокаче. За тренутак сам застао, као да се двоумим да ли да кренем за њим, а онда наставио даље, према згради коју сам звао кућом.

Следећих годину дана сам се изокола распитивао. Наталија, жена коју сам звао мајком је, у ствари, нероткиња. Лечила се десет година по бањама. Три пута је ишла на операцију. Кад је рекла мужу, човеку кога сам звао оцем, да ће се развести од њега ако не усвоје дете, он је, после дугогодишњег нећкања, пристао. Сви то у згради знају, рекао ми је тада Милош. Сви.

Осим мене, наравно. Кад сам послао коцкице, нисам правио питање. Питање је правила мати Наталија (не схватам како је сазнала да све знам, ја се нисам пред њом офирао; касније ми је рекла да је осетила моје познање, по мом погледу; да, то се најпре осети). Рекла је, сине, ако хоћеш да упознаш биолошку мајку, треба то да ми кажеш. Она не зна где си ти, али ја знам где је она. Само кажи и хватам први аутобус за Паланку. Рекао сам да ме та конобарица из Паланке занима колико црно испод нокта. Не, нисам тако рекао, рекао сам да не желим да је упознам и да је моја права и једина мајка - мати Наталија, која ме очувала. Нисам сигуран да сам то искрено мислио, али тако сам рекао.

Тада ми је мати Наталија испричала целу причу. Да је моја мајка била конобарица у станичном бифеу. Да је тамо упознала подоста рђавих људи, такви људи залазе на таква места. Да је остала у другом стању као девојка, да је до седмог месеца утесала трбух прегачом и кајишима, а кад се више није дао сакрити, да је себе убола отровном ињекцијом у стомак како би побацила, али да није успела, тако да сам се ја, ипак, мимо њене воље, родио као пресмакче од киле и по. Порођај је био тајан, њен отац никада није сазнао да има унуче. Да ли ме је волела или није, не зна се, али је једно сигурно: није смела, а вероватно ни телта да ме прихвати и одгаја, јер би је цела Паланка презрела и њеном породицом испирала уста. То се није смело десити. И није се десило. Није пукла брука по Паланци, а то јој је једино било и важно.

Мати Наталија је потом заћутала, па рекла да не треба да се чудим - да су то многе девојке радиле, раде и дан-данас, дођу на студије у Крагујевац, затрудне и не смеју да се врате кући с дететом,

него овде побацију, или остављају новорођенчад Центру за социјални рад. Потом ми је дуго причала о појединим случајевима - чега се све наслушала, Испричала је смешну причу о томе како је нека наша гороганка држала слушкињу Црногорку. Кад је ова остала у другом стању, постројила је свог сина и мужа и рекла: Хоћу да знам који је од вас двојице отац? Слушкињу су у потаји породили, дете дали на усвојење, онда су је удали за водоинсталатера и преселили се у Београд - тако да су сви били срећни, осим бепчета које, уосталом, не зна шта су срећа и несрећа.

И онда је мати Наталија уздахнула: Знам ја, рекла је, да није срећа сазнати ко си и шта си, али неки од нас су, ипак, сазнавши ко си и шта си, читаваг живота трагали за срећом, а моја срећа, синко, то си ти. За тебе ја живим. Онда је дошао с посла човек кога сам звао татом, Миливоје; кад је чуо да све знам, хтео је да оде код Милошевих родитеља, да се с њима разрачуна, чак је разјарено назоу ципеле и бесно дохватио кваку на улазним вратима, а потом се немоћно скљокао на паркет и ухватио се за главу, па смо сво троје неко време плакали, грлили се и љубили.

Игрице

Ја на њој не налазим никакве кривице. Ко жели - нека баци камен. Сад је прилика.

Није хакер, али се ложи на тешке игрице. Јурке, моторима. Лупа дебелим прстима по тастатури, повремено ђипа са полураспаднуте болничке столице, као да моторе на екрану одиста вози.

- У радно време - пецка га колега.
- Не сери, Зокс. Ја сам теренац - вели он.
- Завршио сам свој посао, дотерао пацијента, унео носила, направио записник. А шта ћу да радим у наредна два сата државу не занима. Оно за шта ме послала овамо, обављено је.

Зокс седне поред њега, да припале.
- Амин, Шики - вели, слажући се са колегиним погледом на свет.

И вади чутурицу.
- Да се прекрстимо.

Шики поскочи, рипне на клупици, мигне оком: чини му се, престићи ће га у трци мотора. Екран мирује, слике на њему се смењују. Мотори, као следе животиње, најакхују један преко другог, а онда се скрше и слушају, очас, на кривини. После саобраћајке, долазе кола хитне помоћи, из њих излазе два болничара да купе пострадале мотоциклисте и пешаке. Та слика Шикија разлиже, као да говори о њему самоме и његовом послу у амбуланци.

- Да, али...
- Нема али. Натера те мука.

- Немој, мајко! Немој ме, мајчице!

- Не зна оно да говори. Ни за муку, ни за смрт. Само је престало да дише.

- Богами, нисам сигуран. Неки мантијаши тврде да и фетус осећа. Да нешто, како бих рекао, зна.

- Па, ако је нешто знало, или осетило, осетило је мајчину руку око врата. Барем га није задавио нико стран.

Шики се нервира. Брани оно што се тешко брани. Он то као да нарочито воли. Сад - брани чедоморку.

- Сви су сељаци гледали те њене муке, ћутали и сладили се. А неко од њих је, не бој се, и отац! Сад, кад су њу ухапсили, забио се у неку земуницу и тајка као децембарска мува. И паметно: он је своје обавио.

- А она...

- Она ти је као вода, као ватра. Природа. Природа тражи своје. А треба хранити гладна уста. Како?

- То ни животиње не раде.

- Раде, кад нема хране...

Шики је опет изгубио игрицу. Лупио је по тастатури као да је она крива. И онда се окрете Зоксу, који се инстинктивно одмаче. Кад је љут, Шики је опасан.

- Кад нас су бебама вадиле срж из кичмене мождине, знаш ли за ону медицинску сестру? Понекад наврати овамо, још је жива, сад је у пензији. Донесе, шатро, колаче и пиће. Фина једна бакица... А тад је требало да подмладе друга председника, бебе су остајале непокретне, скврчене као перече, а она је била млад партијски кадар: због те работе постао је шефица на одељењу. Овде су, код нас, бе-

бе продавали богатим купцима. Кажу младим родитељима да је дете мртво, лешић никад и не виде. Можда си и у праву: то животиње не раде. То радимо само ми, људи.

- Нисам мислио да те љутим, Шики.

Али Шики као да га није слушао.

- Ја сам познавао жену из Станара у чијем су клозету поред куће, кад су из Водовода дошли да га испразне, нашли седам дечијих костура. Седам! Имала је већ деце, није јој више требало, а стомак се сваке године напупа... Старе смо ми курве, много веће од те сулуде мајке. Рађај и рађај, то ти је политика - а ко ће новорођенчад и чиме да храни, то политика не занима... Знаш ли чему цела та кампања о рађању: потребни су нови робови. Али, не треба ни са робљем претеривати. Вишак убијамо. Систематски.

Опет ђипи. Па седне. Није јасно зашто уопште игра, кад стално губи.

- Шта да се ради? - рече Зокс, мада га то питање уопште није занимало. Сад се кајао што се уопште упустио у причу о чедоморки.

- Откуд знам. Нисам ја власт, нисам ја социјални радник. Требало би, ваљда, све ово признати, па кренути - у зној, сузе и крв - али сопствене, а не туђе. Не, сви су они постали ванземаљци: набили себи по сто хиљадарки сваког месеца у џеп, више и не ходају земљом, лебде на седмом небу. А ја и ти овде серемо крч и пишамо крв за двајес' иљадарки. Важно да су ону кокошку, како се оно зваше, задужену за сиротињу, прометнули. Једва чекам кад ће да зине за говорницом. Шта год да заусте, чућеш крик: "Мама!

Неко би рекао - двадесет година, то је цифра. И јесте. Поготово ако остајеш на том једном једином месту. И рекло би се да се ништа важно за тих година није десило. Запошла се цура, сазрела, удала се, оформила породицу, а сад је време и да јој дају награду за двадесет година верности фирми. За тих двадесет година наносила се пића, ића, послуживања, бестидних разговора, успутних пипкања, избацивања пијаница и служења финих гостију. Увек у поткрашеној сукњи - то сви гости воле, са јаким оним фудбалерским ногама, проширеним венама испод колена и израженим куковима који морају да се њишу - као и послужавник, као и груди са отвореним деколтеом. После двадесет година она има своје сталне познанике и госте и више је не дирају ни младих, ни старији. Као да је од ње тражити љубав постало грех. Она је своје одслужила, а то што је згодна иде у рок службе.

Ко зна о чему она сада размишља? Да ли може да осети присуство некога ко би могао да је потражи? Има двоје деце у браку са аутолимаром, који је не пребија често, само кад је мамуран, а пошто је човек радан и поштен, то се да трпети. Са њом је толико дуго у послу једино колегица Дара. Она се, можда, понекад угризе за језик, кад би је запитала да ли се занима за судбину свог детета, јер Дара, наравно, зна читаву историју, али је то никада неће питати, чак ни у време највећих омраза, какве понекад прате људе који дуго година раде заједно. Зашто да је пита, кад све добро зна. Обе су биле младе, обе су волеле чврст мушки загрљај, обе су биле без пара и обе су знале да споје корисно и лепо - да се повремено, уз овај или онај изговор, подају за новац. Једна је затруднела, друга није, то је све. Касније је све дошло на своје место, наишли су фини људи, спремни да не питају много, или да поверују у ону стару женску лудорију по којој су, пре најновијег дечка, секс пробале само једанпут, па и то на силу.

И нико не примећује младића од седамнаест година који, повремено, поткрај лета, стигне аутобусом на паланачку станицу, прошећа поред станичног бифеа, погледа с врата да ли је све по старом и да ли је персонал исти, затим поручи кафу, а пола сата касније враћа се на траг, првим аутобусом, за Крагујевац. То се не види, то се не чује, може само да се осети.

Мама! Немој ме, мама! Немој ме у земљу, мама!"

- Не зна оно да говори - рече Зокс.

У ваздуху се осети воњ плесни.

- Киша ће.

- Нека кише.

Суша је. Најгора, јулска.

- Барем више нисмо "дол глади", како су писали новинари.

- Ти у то верујеш? Па сваке недеље штрајкује неко, остао без хлеба. Блокирају путеве, примају инфузије, гладујући по фирмама...

- Да, али толико се изградило. Зграде...

- Чудна ми чуда. Даш власницима кућа пространији стан од постојећег, рецимо пола спрата, а остале спратове распродаш. То би и моја баба знала, само без уграђивања.

- Па онда трговински центри...

- На периферији, страни. А у самом центру - ниједан наш. Где се дедоше? Није ли само извршена фантомска замена? На рабош, са све фабрикама. Ми смо у рођеној земљи воловска радна снага, а паре теку страници. Разумеш, профит не остаје у земљи. Распродато. Па то су могли и сви наши преци, да распродату имања и да све оде, и да сви оде, у пизду материну.

- Шта је, онда, све ово, по теби?

- Игрица с локалном бандом. Сећаш се оне, Гвоздинчеве, са периферије Добоша, што је наплаћивала улаз у град? Сад је у центру.

- Мама, мама! - крикну Зокс, издевајући се. - Немој ме, мама! Немој ме у земљу, мамице!

- Видиш, проговорило је - рече Шики.

megabelt OR
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radio vreme 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...) klasično klinasto remenje, nazubljeno, pola-V PI/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...
SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...) Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

САТИРА

ДОВОЉНО ДУГО

Папир? Јесте практичан и јефтин, по њему се лако пише, али сувише брзо пропада. На дискете и компактне дискове стаје доста података, али фајлови могу бити заражени вирусом, а и они, вероватно, не могу да трају векови-ма. Зато ћемо у гранитне стене уре-зати своја предизборна обећања. Да нас подсећају, све док их не испуни-мо.

Ђорђе ОТАШЕВИЋ

- Променио је пет странака. Он је политичар са најбољом циркулацијом.
- Са образом од Ђона лакше се корача кроз живот.
- Ако не верујете својим очима, проверите очно дно!
- Какав нам је државни темељ, такви су нам и кровни закони!
- Када смо прешли са речи на дела, одмах се видело да нам речи много више леже.
- Ко не држи до породичног стабла, суши му се лоза.
- Нема више деце револуције. Сада су то одрасле битанге.
- Осведочено закерало: чим сам дошао на свет, одмах сам видео да то није то!
- Од филмова који су нам пукли може се направити нова кинотека.
- Свака власт је од бога. Само је наша од самовоље коалиционих партнера.
- Пут који смо изабрали не води никуда, али је зато авантура неописива.
- Кад ми направимо посао столећа, трпимо наредних хиљаду година!
- Ко на време поједе оно што се не једе, лакше се прилагођава укуси-ма!
- Направио сам цивилизацијски искорак. Мајмуна сам ословио са Ви!
- Не љубим ближњег свог. Ја сам човек партије.
- Србија је наставни центар за уметност преживљавања.
- Дигла би се кука и мотика, али нема кворум!
- Математика није баук. Постизборна поготову.
- Стекао сам животну зрелост. Ђутим боље него икад.
- Пети октобар траје, а српском пролећу ни трага!
- Ђораве кутије заменили су гласачи слепи код очију.
- Какав парадокс: На државном грбу орао, на политичкој сцени куси петлићи!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

(Из нове књије „Плес кусих џејлића“)

Свадба

Младожења народ
Позајмио фрак,
Да би с влашћу својом
Сћуио у брак.

Галилејски народ цели
Прејуси се свештом чину,
Да девици изабраној
Злашом украси хаљину.

Девица је сва срећна
На венчању блискала,
И на прву џрељубу
Облајорно џрисијала.

Радмило МИЃКОВИЋ

Косово је медицински дуалитет. Истовремено је и срце и рак рана Србије!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Карикашур:
Горан МИЛЕНКОВИЋ

Када је шешир победио шајкачу, српство је испало из моде!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

МИ, МЕГАЛОМАНИ

- Одмах смо кренули на ништа. И као губитници смо мегаломани!
- Ми смо водећи фактор на Балкану. У Србији нам лошије иде!
- У преговорима смо урадили све како ваља. А требало је да радимо у нашу корист!
- Кукуруз је стигао из Америке. На њему се клечи из поштовања!
- Песма нас је одржала. И данас је то она иста тужбалица за опстанак!
- Држава се налази у експанзији благостања, а грађани ће морати на то да се навикну!
- Штрајк глађу је код нас забава милиона.
- Имам право на до-датак за одвојен

Урош ПАПЕШ

живот. Он је ван Србије.

■ Да смо знали куда нас воде не бисмо их пустили испред нас.

Раде ЂЕРГОВИЋ

■ Кад год нам увале врућ кромпир, ми очекујемо пире.

■ Док не легне плата, у породици нико не спава.

Слободан СИМИЋ

ПРЕФЕРАНС

Савезна лига

Раднички је у недељу 17-03-2013 гостовао у Смедереву. У тремечу је победила екипа из Вршца, друга је била екипа из Крагујевца са врло малим заостатком, док је домаћин освојио сам 6,5 бода.

Резултати градске лиге

	презиме и име и надимак	Укупно	
		Бод	Супе
1	Раденковић Ненад Буђони	31,5	4236
2	Станић Радован Рака	28,5	3336
3	Богдановић Мирослав Крапа	28	2232
4	Јовановић Драган Дуца	25,5	1200
5	Ђорђевић Саша	23,5	2082
6	Ђуцаковић Бранко Туца	23,5	712
7	Ђорђевић Раде Ђерка	23	1860
8	Данас Иван Грк	23	1772
9	Ђорђевић Зоран	23	1128
10	Цветковић Небојша Цвете	22,5	2160
11	Везмар Предраг	21,5	564
12	Николић Србислав Срба	21,5	-178
13	Мартинковић Ми лорад Мића	21,5	-424
14	Весовић Миодраг Веса	20	-806
15	Марковић Мирко Професор	19,5	786
16	Андрић Дејан	19	-828
17	Живковић Стефан	18	-710
18	Николић Небојша Ушке	18	-1346
19	Васиљевић Зоран Ђуки	18	-1470
20	Милојевић Ненад Неца	18	-2128
21	Миленковић Жикица	17,5	-962
22	Лазаревић Славољуб Лаза	17	-1004
23	Николић Драган Муша	17	-1642
24	Вујисић Данило Дача	15,5	-1610
25	Ивановић Горан Чича	15	-1240
26	Кумбуровић Јован Баја	15	-1320
27	Алексић Миленко Мика	13,5	-1110
28	Петровић Милован - Мика	12,5	-776
29	Симић Милисав Миша	12,5	-992
30	Гајић Марко	8	-2502

Горан Миленковић

ОДВАЈАЛЕ

ЈОРГОВАНКА ТАБАКОВИЋ, гувернер Народне банке Србије:
- До сада вођене политике у кључним областима су трајно поражене. То су биле само ципеле за лепо време, које сада морамо променити - јер пада киша.

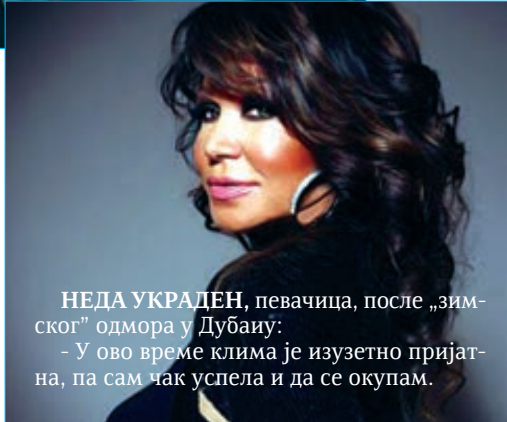
АЦА ЛУКАС, певач:
- Има ли бољег посла него да отпевате два сата увече и да вам је после цео дан слободан, а да сте притом добро плаћени? Нема! Зато, немојте да вас моје колеге лажу како немају времена за спавање и одмор.

БРАНКО РАДУН, политички аналитичар:
- Кад се жена доведе у парламент, то се коментарише као да је дошла преко рођачке везе или кревета, али и такве се могу показати као способније од мушкараца.

КРИСТИНА БЕКВАЛАЦ, стилисткиња:
- Увек ми је било важније да се чује за оно што направим него за мене саму. Баш због тога нисам желела да користим то што је моја сестра једна од највећих поп звезда у земљи.

НЕДА УКРАДЕН, певачица, после „зимског“ одмора у Дубају:
- У ово време клима је изузетно пријатна, па сам чак успела и да се окупам.

МИЛАН БЕКО, бизнисмен:
- Изаберите ме за премијера - прихватићу. Али неће вам се то допасти, одмах да вам кажем. Србији су потребни чврст лидер и идеологија, лидер мора да буде успешан, а не популаран.

СЕКА АЛЕКСИЋ, певачица:
- Моје обрине заправо ме чине сексипилном и то никада нећу мењати. Имам срећу да ми је струк увек танак, чак и са неколико килограма више.

АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ, престолонаследник:
- Свака српска влада треба да зна да увек на мене може да рачуна.

РАДОСЛАВ ПАВЛОВИЋ, саветник председника Томислава Николића:
- Ниш је највећи римски град после Рима.

ЗУМ
Милош Игњатовић

Нека газда спреми топку пара

Шта човек направи од пивских флаша

Добро је док још може да се смести у рукавицу

Да ли се ово зове хоризонтална сигнализација

Стигло је пролеће, могу мало да се откријем

СЕЋАЊЕ

Светолик Николић

25.3.2012 – 25.3.2013.

У суботу, 23. марта 2013. године, у 12 сати, на Варошком гробљу, одржаћемо годишњи помен, положити цвеће и запалити свеће.

Са тугом и љубављу
породица Николић

Дејан Урошевић

Чекали смо те са сновима на длану, све се прекинуло у једном дану. Сад нас је троје који те са сузом у оку сањају и воле.

Твоји: Сандра са Савом
и Доротејом

Последњи поздрав свом вољеном брату и ујаку

Милораду
Средојевићу

Заувек ће остати у нашим срцима.

Сестра Адамка
са породицом

У суботу, 23. марта 2013. године, у 12,30 сати, на Варошком гробљу, даваћемо полугодишњи помен, нашем драгом

др Дејану Урошевићу

Позивамо рођаке, пријатеље и колеге да присуствују овом тужном помену.

Његови најмилији

СЕЋАЊЕ

Батавевић Томислав

24.3.2000 – 24.3.2013.

Сећање на Тебе трајаће вечно. Бол и туга се мере празнином, која је остала Твојим одласком.

Вечно ожалостњени: супруга Рајна,
син Драган, унука Бранка, унук Милутин
и остала многобројна родбина

Верољуб Р. Спасић

2.6.1952 – 22.3.1998.

Мили мој сине, прође пуних петнаест година туге и бола, очи пуне суза. Сине, мајка само једну жељу има, да што пре дођем код тебе.

Твоји: мајка Нада, супруга Лепа,
синови Страхиња и Михаило и брат
Слободан са породицом

Последњи поздрав драгој сестри

Јелки Пећел

Твоја доброта и племенитост живеће вечно у нашим срцима.

Почивај у миру и нека те анђели чувају.

Твоје сестре: Рада, Мира, Славица, Беба
и Љиља са породицама

Дана 6. марта 2013. године преминула је

Верослава
Вера Протић

Много нам недостаје твоја љубав.

Герка Нина са породицом

Последњи поздрав

Радојку Обреновићу

Био је захтеван према себи, одговоран према другима.

Почивај у миру.

Син Миливоје и унука Тијана
са породицом

telefoni
333-111
333-116

MARKETING

СКАНДИНАВКА

172	ОЧУХ	РАНИЈИ НЕМАЧКИ ФУДБАЛЕР КАРЛЦАЈС	ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ ЛЕНОКС				
РАНИЈЕ							
ОРГАНИЗАЦИЈА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА							
ЈЕДИНИЦЕ ЗА ЕЛЕКТРИЧНИ ОТПОР							
НАДМАК ЕРНЕСТА ГЕВАРЕ			НАГЛА И ЈАКА КИША (МН.)				
ИЗДАВАЧКО НОВИНСКО ПРЕДУЗЕЊЕ (СКР.)							
КОНСТРУКТОР ХЕЛИКОПТЕРА МИХАИЛ			ГРАД У СРЕМУ (ВИДИ СЛИКУ)	МОДЕЛ НИСАНО-ВОГ ЦИПА	КАЛУЂЕРСКИ НАПРСНИК	ЗВАЊЕ ВИКАРА	ПОСУДА ОД ЈЕДНЕ ОКЕ
	ТЕНИСЕР КИРТЕН ФРАНЦУСКИ ПЕСНИК ХЕКТОР						
КЕСТЕНОВА ШУМИЦА, КЕСТЕЊАК							
ЛИТАР	ТРГОВАЧКИ БРОД НА ЈЕДРА						
	ГРАД У ШВЕДСКОЈ						
КОЈИ НЕМА МОРАЛА							
ЉУДИ КОЈИ ЖИВЕ НА ТАВАНУ							
	ЛИПОВА ШУМА						
	ОСТАВИТИ СЕ НЕКОГ ПОСЛА						
ОЛИВЕР МАНДИЋ		АМПЕР		СУС. СЛОВА АЗБУКЕ			ПРОДАВЦИ НА ПИЈАЦИ
		ПОКРАЈИНА У СЕВЕРНОЈ НОРВЕШКОЈ		СОРТА РУЖЕ			
ЈАПАНСКИ МОДНИ КРЕАТОР					АЛ ПАБИНО		
					ЖИВОТ ВАН ДОМЕТА ЗАКОНА		
АЛТ	СТЕНЕ ОД ОКРУГЛИХ АГРЕГАТА						
	ВРСТА ПЛАВЕ БОЈЕ						
ВРСТА ЗУБАТОГ КИТА						ЈУГ	ДРЖАВА НА БЛИСКОМ ИСТОКУ
ИЗ ДАЉИНЕ							
ТОБОЛАЦ ЗА СТРЕЛУ				МОР. РИБА, ЛУЊИ			
				НАЦИОНАЛ. ГЕОГРАФ. ИНСТИТУТ			
ПЕРСИЈА					АТАНАСИЈЕ КРАЈЕ		
					ПАМЕТ, ИНТЕЛЕКТ		
ЈЕДНИНА (ГРАМ.)							
ШКОТСКИ ТЕНИСЕР							

ОСМОСМЕРКА

У осмосмерци пронађите појмове са списка. Неискоришћена слова дају коначно решење.

П	Т	И	Р	А	Б	А	Г	Н	У	Л	П	У	К
Е	О	А	В	О	Д	О	В	О	Д	О	М	А	Р
А	М	Ц	Б	Р	Р	Л	И	А	Ц	И	Ј	А	М
Т	Ш	И	А	О	А	К	Т	И	В	И	С	Т	А
Р	Н	К	С	Д	Р	У	Л	А	М	Т	К	К	Н
А	О	О	А	А	Л	К	О	Л	О	Е	И	А	О
К	Н	Р	К	А	Р	Н	А	Л	И	Т	Т	Р	Ш
Т	А	И	Р	С	И	С	И	Л	О	Н	А	Б	
И	Г	Ј	А	К	И	К	Е	М	О	Г	И	Т	К
З	Р	А	П	С	О	Д	И	С	К	Р	Ц	А	Ј
И	А	Т	Ш	Б	О	Л	И	Д	С	О	А	К	Е
В	Д	Р	У	Г	А	Р	Д	И	О	З	И	Р	Р
К	А	Ц	Н	А	С	К	А	Р	И	Д	А	А	Б

- АИКИДО
- АКРОБАТ
- АКТИВИСТА
- АНОЛИС
- АСКАРИДА
- БОБИНА
- БОЛИД
- БРЕЈК
- БРИТВА
- ВИЗИТ-КАРТА
- ВИТЛО

- ВЛАДАР
- ВОДОВОД
- ВОДОМАР
- ГАБАРИТ
- ДАТУЛА
- ДИСКОНТ
- ДРУГАР
- ЕМИСАР
- ИМЕТАК
- ИСКРЦАЈ
- КАРНАЛИТ

- КАТАРАКТ
- КОКАРДА
- КРМАНОШ
- КУПЛУНГ
- МАЈИЦА
- МЕКИКА
- НАГРАДА
- НОСОРОГ
- ОГРОЗД
- ОКСИД
- РАПСОД

- РИЗОИД
- САЛМИЈАК
- САНЦАК
- СКИТНИЦА
- СКОЛИОМ
- УМИВАОНИК
- ЦИКОРИЈА
- ЦУБОКС
- ШПАРКАСА.

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: тас, аут, нто, го, епп, нил, слабинац, омотати, итератив, љ, ницати, факсимил, рапсоди, еп, ит, аз, карнап, а, додиг, рпц, н, косори, ор, вапај, мутивода, илићево, сеп, зеба, тринидад.

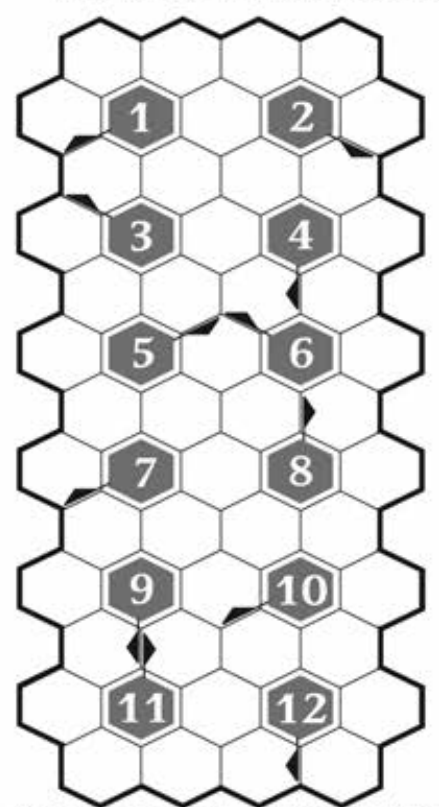
КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА: астероид, авалист, лт, исписници, рр, династ, темењача, ерик, вокатив, лан, х, луј арагон, денс, и, смарати, ази, ап, д, купинар, церица, пилотирати, клер, аркадија, оја, осе, у, отисак, суморан, лењо, е, такмаци, т, емири, љага, синди.

УКРШТЕНИЦА У САЂУ: карден, састав, андора, роналд, освета, аркаде, хангар, лагати, видари, раштан, шалтер, виконт, турија, епикур, крупно, рогови, кимоно, мурали, ђогати, новела, свилен, профит, пленум, снажан.

СУДОКУ: 279-435-618, 463-178-529, 581-629-734, 634-852-197, 758-913-246, 192-746-853, 927-381-465, 345-267-981, 816-594-372.

МИНИ САЂЕ

Речи се уписују у смеру кретања казаљке на сату, почевши од стрелице.

1. Средство за прање, детерџент, 2. Радник поште, 3. Председник САД, Цими, 4. Правило, норма, 5. Усмени тестамент, 6. Погрдна реч, 7. Теретно возило, 8. Припадник војске, 9. Сликар Огист, 10. Негативно наелектрисане честице, 11. Глумица Винона, 12. Минерал из вештачког ђубрива.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●○

2		3		9	6
	8			3	
	5	9	1		7
		5			9
7	6			8	
	1	3	5	7	
			6	4	1
				9	
					8
					6
					5

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●●

1	9			3	
	4	7		5	
2			1		4
			8		4
9	3	2			
	6				7
	2				4
5			4	9	1
		5		7	

PRISTUPAČNE CENE • GRUPNI POPUSTI • NAJBOLJI PREDAVAČI

fonetika
SKOLA STRANIH JEZIKA

034 360 426 | 063 181 314 2
Dragoslava Sreјovića 2/3/17, Kragujevac
(preko puta Ultrazvuka) www.fonetika.rs

ENGLJSKI : NEMAČKI : ITALIJANSKI : FRANCUSKI
ŠPANSKI : RUSKI : JAPANSKI : SRPSKI

МАРКЕТИНГ
marketing@kragujevacke.rs

телефони
333 111
333 116

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа
за послове локалне самоуправе
и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ
О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „Центар за рециклажу” д.о.о. Београд, Профитни центар Крагујевац - Реомат, спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину Пројекта – постројење за складиштење и третман неопасног отпада реализованог на кат. парц. бр. 7405/25 и 7405/37 КО Крагујевац 1, као и 1/6 КО и 1/7 КО Крагујевац 2 (Бивши комплекс "Застава", улица Шафарикова), на територији града Крагујевца.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат није потребна израда студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину, будући да се за пројекат, применом одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа. Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник Републике Србије», бр.135/04, 36/2009)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа
за послове локалне самоуправе
и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ
О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „Вип Мобиле” д.о.о., спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину Пројекта – радио-базне станице "КГ3008 02КГ Крагујевац Ердоглија 2" реализованог на кат. парц. бр. 4252 КО Крагујевац 3 – насеље Центар 6, у улици Кнеза Милоша 31, на територији града Крагујевца.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат није потребна израда студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину, будући да се за пројекат, применом одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08).

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа. Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник Републике Србије», бр.135/04, 36/2009)

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 21. до 27. марта

Четвртак 21. март	Петак 22. март	Субота 23. март	Недеља 24. март	Понедељак 25. март	Уторак 26. март	Среда 27. март
<p>СТАЊЕ СТВАРИ</p> <p>20.00 Стање ствари</p> <p>07.00 Јутарњи програм</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Музички програм р.</p> <p>10.00 Закон улице р. □</p> <p>11.00 Чејс р. □</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Кухињница</p> <p>12.35 Кућица у цвећу р.</p> <p>13.00 Музички програм</p> <p>14.00 Комунални сервис р.</p> <p>15.00 Цртани филм: Монсуно</p> <p>15.30 Раскршаћа р.</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 <i>Људи са Менхетна</i> р. □</p> <p>17.00 Мозаик</p> <p>18.00 Закон улице □</p> <p>18.50 Хит дана</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Стање ствари</p> <p>21.00 <i>Људи са Менхетна</i> □</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 Чејс □</p> <p>23.30 Атлас</p> <p>00.00 Вести</p> <p>00.05 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>Јутарњи програм</p> <p>07.00 Јутарњи програм</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Музички програм р.</p> <p>10.00 Закон улице р. □</p> <p>11.00 Чејс □</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Кухињница</p> <p>12.35 АБС шоу</p> <p>13.00 Музички програм</p> <p>14.00 Стање ствари р.</p> <p>15.00 Цртани филм: Монсуно</p> <p>15.30 Атлас р.</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 <i>Људи са Менхетна</i> р. □</p> <p>17.00 <i>Моја Шумадија</i></p> <p>18.00 Закон улице □</p> <p>18.50 Хит дана</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Акција</p> <p>21.00 <i>Људи са Менхетна</i> □</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 Чејс □</p> <p>23.30 Megafon Music</p> <p>00.00 Вести</p> <p>00.05 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>Љубав и модрице</p> <p>23.00 Љубав и модрице ■</p> <p>08.45 Најава програма</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Цртани филм: Монсуно</p> <p>09.05 Најомешније животиње р.</p> <p>09.35 Серија</p> <p>10.00 Биографије познатих</p> <p>10.00 Megafon Music р.</p> <p>11.00 Кућица у цвећу</p> <p>11.00 Нокаут р.</p> <p>11.30 Улови трофеј р.</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Шумадијски праг р.</p> <p>12.05 Шумадијски праг</p> <p>13.00 Кућица у цвећу</p> <p>13.30 Fashion files</p> <p>14.00 Shopping aventura</p> <p>15.00 Документарни програм</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 Румба ■</p> <p>18.00 Нокаут</p> <p>18.30 Улови трофеј</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Стаклоно звоно</p> <p>20.30 Најомешније животиње</p> <p>21.00 Концерт</p> <p>21.50 РТК Хит дана</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 АБС шоу</p> <p>23.00 <i>Љубав и модрице</i> ■</p> <p>00.00 Вести</p> <p>01.00 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>Култура</p> <p>22.30 Култура</p> <p>08.45 Најава програма</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Цртани филм: Монсуно</p> <p>09.35 Најомешније животиње р.</p> <p>10.00 Биографије познатих</p> <p>11.00 Кућица у цвећу</p> <p>11.30 Лек из природе</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Шумадијски праг</p> <p>13.00 Агро дневник</p> <p>14.00 Шумадијске зимске игре</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 Филм ■</p> <p>18.00 Нокаут</p> <p>18.30 Улови трофеј</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Стаклоно звоно</p> <p>20.30 Најомешније животиње</p> <p>21.00 Концерт</p> <p>21.50 РТК Хит дана</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 Култура</p> <p>23.00 Филм ■</p> <p>00.00 Вести</p> <p>01.00 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>СПОРТСКИ ПРЕГЛЕД</p> <p>19.30 Спортски преглед</p> <p>07.00 Јутарњи програм</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Музички програм р.</p> <p>10.00 Закон улице р. □</p> <p>11.00 Чејс р. □</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Кухињница</p> <p>12.35 Стаклоно звоно р.</p> <p>13.00 Музички програм</p> <p>14.00 Shopping aventura р.</p> <p>15.00 G.E.T. Report р.</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 <i>Људи са Менхетна</i> р. □</p> <p>17.00 Мозаик</p> <p>18.00 Закон улице □</p> <p>18.50 Хит дана</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Спортски преглед</p> <p>20.00 Раднички-Црвена звезда (онлима кошарк. утакм.)</p> <p>22:00 Чејс □</p> <p>23:30 Нокаут</p> <p>00:00 Вести</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>ЖИВА ЦРКВА</p> <p>20.00 Жива црква</p> <p>07.00 Јутарњи програм</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Музички програм р.</p> <p>10.00 Закон улице р. □</p> <p>11.00 Чејс р. □</p> <p>12.00 Вести</p> <p>13.00 Музички програм</p> <p>14.00 Раднички-Црвена звезда (онлима кошарк. утакм.) р.</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 G.E.T. Report р.</p> <p>18.00 Закон улице □</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Жива црква</p> <p>20.30 Суграђани</p> <p>21.00 <i>Људи са Менхетна</i> □</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 Чејс □</p> <p>23.30 Биографије познатих р.</p> <p>00.00 Вести</p> <p>00:35 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>	<p>КОМУНАЛНИ СЕРВИС</p> <p>20.00 Комунални сервис</p> <p>07.00 Јутарњи програм</p> <p>09.00 Вести</p> <p>09.05 Музички програм р.</p> <p>10.00 Закон улице р. □</p> <p>11.00 Чејс р. □</p> <p>12.00 Вести</p> <p>12.05 Кухињница</p> <p>12.35 Култура р.</p> <p>13.00 Музички програм</p> <p>14.00 Жива црква р.</p> <p>14.30 Суграђани р.</p> <p>15.00 Цртани филм: Монсуно</p> <p>15.30 Fashion files р.</p> <p>16.00 Вести</p> <p>16.05 <i>Људи са Менхетна</i> р. □</p> <p>17.00 Мозаик</p> <p>18.00 Закон улице □</p> <p>18.40 Хит дана</p> <p>19.00 Хроника 1</p> <p>19.30 Цртани филм: Винкс</p> <p>20.00 Комунални сервис</p> <p>21.00 <i>Људи са Менхетна</i> □</p> <p>22.00 Хроника 2</p> <p>22.30 Чејс □</p> <p>23.30 Раскршаћа</p> <p>00.00 Вести</p> <p>00.30 Хит дана</p> <p>наставка програма ТВ Крагујевац</p>

■ филм □ серија

ПРВА ЛИГА - Ж

Смеч 5
суперлигаш

ЈОШ једну „дуплу“ радну недељу имале су одбојкашице Смеч 5, у којој су оствариле две победе и тако надмоћно завршиле планирани пасао. Наиме, најпре су у средњу у Лазаревцу унапред одиграле меч 21. кола Прве лиге Србије и савладале истоимену екипу са 3:1, по сетовима 22:25, 25:10, 25:18, 25:17, а затим су у суботу биле боље од Обилића у Београду 31:29, 25:22, 25:21. Тако је клуб Дејана Брђевића успео да избори пласман у Супер лигу, без обзира на резултате осталих конкурената.

Успешан је био и Раднички у дербију кола, практично мајсторице за суперлигашки бараж. Победом у „Станиславу“ над Црнокосом из Косјерића без изгубљеног сета, 25:17, 25:13, 25:16, задржао је друго место на табели. Једини конкурент, локални ривал Крагуј, вратио се победоносно са гостовања Футогу. Резултат је био 3:1 за трећепласиране Крагујевчанке, а омер по сетовима гласио је 25:17, 21:25, 25:21, 26:24.

У 20. колу наредног викенда Раднички иде на ноге Такову у Горњи Милановац, Крагуј дочекује Лазаревац, док је лидер свој меч са Футогом одиграо раније. М. М.

ОДБОЈКА

МЛАДИ РАДНИК - РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА 0:3

Прејажен Пожаревац

ПОЖАРЕВАЦ - Хала: СЦ „Пожаревац“. Гледалаца: 300. Судије: Баланџић (Београд), Пойовић (Сремски Карловци). Резултат по сетовима: 22:25, 20:25, 21:25.

МЛАДИ РАДНИК: Стојановић 3, Мунђан 1, Шљиванчанин, Пешуш 11, Булић 1, Брчић 8, Јевтић 5, Пековић (либеро), Пешировић 4, Н. Мајицашевић 7, М. Мајицашевић 2.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА: Ђуровић, Н. Сивановић 12, Јовановић 3, Раговић 17, Перовић 6, Вуловић, Р. Сивановић 4, Илић, Ивовић, Чедић, Блајковић 8, Пантелић (либеро).

КАКО се крај шампионата ближи крају, крагујевачки „банкар“ играју све боље. Иако поново без првог коректора Чедића и његове аквизиције Ивовића, екипа Дејана Матића је одиграла одличну утакмицу и завршила четвртфинални пасао у плеј офу у два дуела. То је, осим самог пролаза у наставак такмичења, био и главни циљ пожаревачког гостовања.

Млади радник је поклекао нешто теже него у Кра-

гујевцу, али и у овом мечу видљива је била разлика у класи код супротстављених ривала. Домаћин је, као уосталом током читаве сезоне, играо на махове, без могућности да уједначи форму током целог меча. С друге стране, чини се да је храбар потез Дејана Матића да поверење уместо Милану Илићу и у овој утакмици повери Игору Јовановићу, дало резултат. Млади техничар је већ пет сезона у првом тиму и ред је био да му се укаже шанса, а он је искористио на најбољи начин.

Раднички је играо сигурно, прецизно, Немања Радовић је на месту коректора сасвим добар, чак и нешто више од тога, док је пријем углавном био коректан. Пожаревањани су у првом и трећем сету успевали да припрете код резултата 21:20 за победника, али нису имали снаге да иду до краја.

Пласманом у четири најбоље екипе чини се да је остварен циљ за ову сезону. Ипак, квалитет екипе да је Крагујевчанима за право да се озбиљно и са првом надају финалу. М. М.

МЛАЂЕ КАТЕГОРИЈЕ

Кадети без финала

ДРУГО место на полуфиналном турниру за Првенство Србије, одр-

жаном протекле седмице у Ваљево, заузела је кадетска екипа Радничког Кредит банке, али није успела да се пласира у завршницу. Крагујевачки дечаки савладали су суботички Спартак и домаћи ВА 014 максималним резултатом, али

су изгубили од победника турнира, екипе Обреновца са 3:2.

Паралелно су одржана и полуфинала за кадеткиње, у којима Крагујевац није имао представника. М. М.

ЗНА СЕ РИВАЛ У
ПОЛУФИНАЛУНека се
припреми
Партизан

НЕОЧЕКИВАНИ исход четвртфиналног дуела Ђердапа и Партизана, „црно-бели“ су добили серију са 2:1, донео је изненађујућег ривала Радничком Кредит банци. Тако ће први полуфинални пар одиграти ова два клуба, овога пута у три добијена меча.

Како су Београђани преузели позицију другопласираних Кладовчана, тако ће имати предност евентуалне мајсторице. Прва два сусрета играју се у „Шумицама“, трећи и могући четврти у „Језеру“, а мајсторица у Београду. Термини Одбојкашког савеза су 21, 25, 28, 31. март и 3. април, али искуство говори да су због ТВ преноса и договора клубова могућа минимална отступања. Други полуфинални пар чине Црвена звезда и Војводина. М. М.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

17. КОЛО: Раднички (К) - Књаз Милош 33:33, Јагодина - Раднички (С) 32:24, Макс спорт - Миленијум 21:21, Зајечар - Железничар 39:18, Наиса - Раднички (Б) 43:29. Црвена звезда је била слободна.

Зајечар	15	14	1	0	514:335	29
Јагодина	16	14	1	1	461:369	29
Раднички (К)	16	8	5	3	438:423	21
Миленијум	15	9	2	4	381:378	20
Макс спорт	15	6	3	6	360:364	15
Црвена звезда	15	6	1	8	424:425	13
Наиса	15	6	0	9	427:433	12
Железничар	15	6	0	9	342:394	12
Књаз Милош	16	4	1	11	449:492	9
Раднички (С)	16	4	1	11	413:471	9
Раднички (Б)	16	0	1	15	446:571	1

18. КОЛО: Раднички (С) - Раднички (К), Књаз Милош - Зајечар, Железничар - Макс спорт, Миленијум - Наиса, Раднички (Б) - Црвена звезда. Слободна је Јагодина.

РУКОМЕТ

(Ж) РАДНИЧКИ
- КЊАЗ МИЛОШ

33:33 (13:20)

Први кикс

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 100. Судије: Трифковић и Милосављевић (Бешка). Седмерци: Раднички 6/6, Књаз Милош 2/2. Искључења: Раднички 4, Књаз Милош 12 минута.

РАДНИЧКИ: Ђосић, Јовановић, Танић 2, Сивановић 10, Рагосављевић 3, Чаировић, Кнежевић, Милић 2, Којерец 4, Тошовић, Балаћ 2, Кукић-Радојичић 10, Филиповић, Кухаровић, Обућина, Стојиљковић.

КЊАЗ МИЛОШ: Урчић, М. Томић 8, Килибарда, Сивановић, Денић, Стефановић, Рабаца 5, Ранковић 9, К. Томић 5, Павловић 2, Ољача, Мрљеш, Васић 4, Томковић.

РЕКЛО би се да су по први пут у овом првенству рукометашице Радничког подбациле. Навика да редом побеђују своје лигашке ривале, ставила их је у улогу апсолутног фаворита у сусрету са арнађеловачким Књазом Милошем, што се на терену није показало исправним. Гошће су пружиле одличну партију, Крагујевчанке, чини се, ретко слабу, па је на крају дуел окончан егал скором - 33:33. И то, на срећу домаћих.

Наиме, већим делом сусрета Арнађеловчанке су имале предност и биле бољи такмац на терену. Посебно се то односи на првих 30 минута, када су „црвене“ биле непознатљиве. Минус од седам голова (13:20), почеле су да надокнађују тек у наставку. Пре свега агресивном одбраном, али и луцидним нападима, на минут пре краја домаће су стигле до изједначења. Потом се указала прилика за победу, али последњих 30 секунди није искористио за потпуни преокрет.

Опет су у нашем тиму предначиле бекови Катарина Степано-

вић и Јасмина Кукић-Радојичић, стрелци по 10 погодака, али то овога пута није било довољно за цео плен.

Сада иде двонедељна првенствена пауза због акција репрезентације, а потом гостовање у оближњем Свилајнцу. В. У. К.

КУП СРБИЈЕ

Са Инђијом за
полуфинале

ЖРЕБ је одлучио да ће се за пролазак у полуфинале Купа Србије, рукометашице Радничког борити са Железничарем из Инђије.

Термини одигравања дуела за сада нису прецизнирани, али се зна да остале парове чине: Наиса - Јагодина, БМС Миленијум - Зајечар и Црвена звезда - Макс спорт. В. У. К.

ГОСТУЈЕ

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА

Македонке на
Српкиње

У НЕДОСТАТКУ суперлигашких, љубитељи рукомета у Крагујевцу имаће прилику да виде дуеле женских репрезентација Србије и Македоније. Наша селекција, у оквиру ЕХФ недеље, овде има мини припреме, у склопу којих ће одиграти и два контролна сусрета са македонским изабраним тимом у хали „Језеро“.

Први је на програму данас, од 18 сати, а други у суботу, у 14 часова, и њега ће преносити РТС. В. У. К.

БАДМИНТОН

Добри, упркос снежној олуји

БАДМИНТОНАШИ Равенса КГ остварили су солидан успех на Интернационалном јуниорском турниру за играче до 19 година, одржаном од 14. до 17. марта одржан у мађарском Печују. У конкуренцији такмичара из 12 земаља, Филип Стојиљковић је у дублу са Словаком Бохумил Кашелаом био надомак бронзаног одличја, али су у четвртфиналу од њих били бољи хрватски такмичари.

И поред невероватних временских околности при путу на овај турнир, наша експедиција је безбедно стигла у Печуј и задовољни смо наступом наших представника. Такмичарски је могло и боље, али имајући у виду околности приликом доласка и веома јаку конкуренцију, морамо бити задовољни и ценити још једно драгоцено интернационално искуство - рекао нам је тренер Андреја Тодоровић.

Поред Филипа, на овом турниру учествовали су још Јован Бабајић и Софија Милошевић.

С. М. С.

КРАГУЈЕВЧАНИ У РЕПРЕЗЕНТАЦИЈИ

ПКБ - РАДНИЧКИ 29:32

Кренуло нам

ПАДИНСКА СКЕЛА - Дворана: СЦ Падинска Скела. Гледалаца: 400. Судије: Стојковић (Ниш), Николић (Лесковац). Седмерци: ПКБ 5/5, Раднички 2/1. Искључења: ПКБ 6, Раднички 8 минута.

ПКБ: Радосављевић 2, Вуковић 2, З. Милојевић, Огњановић 1, Б. Тодоровић 7, З. Остојић, Љубеновић, Бојчић 2, Симић, Д. Тодоровић 6, М. Милојевић, Илић, Мајицић 2, Пойовић, Л. Остојић, Чучић 7.

РАДНИЧКИ: Ђукић, Пралица 5, Филић 3, Лекић, Сивановић, Мошић, Пешировић, Раговић, Симић, Милошевић, Николић 10, Томић 6, Гемаљевић, Босић 6, Рајичевић 5.

НИЈЕ их хтело месецима, а онда су у свега неколико дана рукометаши Радничког постигли две првенствене победе. Друга, што је још значајније, стигла је са гостовања, екипи ПКБ-а (32:29).

Почетак, ипак, није наговештавао такав расплет. Кренули су домаћи силовито и повели са 5:2. Међутим, после тога завладали су Крагујевчани паркетом. Не само да су убрзо изједначили, већ су поменуто разлику превели на своју страну. До одмора је резултат сведен на 16:14 за „црвене“.

Једини преостали српски представник у Европи није попустио ни у наставку. Предвођени изванредним пивотом Зораном Николићем, допустили су домаћину једино да у једном тренутку смањи на 19:22. Све остало виђено припало је Радничком.

Прилика да се веже и трећа победа, није занемарива. Гост нашем тиму у наредном колу биће солидни, али не и непобедиви Југовић из Каћа. В. У. К.

СУПЕР ЛИГА (М)

19. КОЛО: ПКБ - Раднички 29:32, Црвена звезда - Војводина 20:26, Врбас - Партизан 27:36, Рудар - Зајечар 29:27, Металопластика - Црвенка 40:27, Југовић - Колубара 31:28, Напредак - Железничар 29:30.

Партизан	19	17	2	0	584:466	36
Војводина	19	17	0	2	531:447	34
Врбас	19	12	1	6	501:501	25
Рудар	19	9	1	9	500:495	19
Металоплас.	19	9	0	10	478:464	18
Југовић	19	7	3	9	504:509	17
Колубара	19	8	1	10	541:551	17
Напредак	19	8	1	10	493:507	17
Зајечар	19	8	0	11	540:542	16
Раднички	19	8	0	11	490:513	16
ПКБ	19	5	4	10	519:527	14
Ц. звезда (-8)	19	9	1	9	492:499	11
Железнич. (-2)	19	5	0	14	498:560	8
Црвенка	19	3	2	14	476:566	8

20. КОЛО: Раднички - Југовић, Партизан - Напредак, Железничар - ПКБ, Колубара - Металопластика, Црвенка - Рудар, Зајечар - Црвена звезда, Војводина - Врбас.

СТРЕЉАШТВО

Милутин одбранио титулу

КРАГУЈЕВАЧКИ стрелац Милутин Стефановић заузео је прво место на првенству Србије у гађању ваздушном пушком, које је прошле недеље одржано у Смедереву. Тиме је, уједно, одбранио титулу, с обзиром да је и прошле године био најбољи.

Стефановић је допринео и екипној победи свог тима - „Чика Мате“, у коме су још били Стеван Плетикосић, освојач шесте позиције и Милош Ивановић, који је забележио исти пласман, али у јуниорској конкуренцији.

У конкуренцији дама, најбољи резултат имала је Јована Мирчески, осма у конкуренцији јуниорки. У екипном надметању Крагујевчанке су се пласирале на четврто место, а тим су чиниле још Невена Армуш и Јелена Живадиновић.

С. М. С.

СКИЈАЊЕ

Солидно у Хрватској

СЕЗОНА зимских спортова полако се ближи крају. Трка је све мање, а најбоља Српкиња, Невена Игњатовић, протекле седмице опробала се у ФИС тркама на загребачком Сљемени.

Вожена су два слалома, а наша репрезентативка у оба је обезбедила пласман у првих десет. Најпре је била осма, вредност позиције 29,79 поена, а затим девета, али са слабијим коефицијентом, 39,10.

М. М.

КУГЛАЊЕ

Пак промет за комшије

ПОСЛЕ једнонедељне паузе настављају се првенствена надметања у Првој лиги Србије, група Центар.

Куглаши Водовода ће у оквиру 16. кола угостити Бакар из Бора, док је Пак промет домаћин краљевачком Ибру. Ради се о тренутно другопласираној екипи и великом конкуренту „водоводича“, па би евентуалним тријумфом Пак промет умногоме допринео бољем пласману „комшија“.

Мечеви су на програму у суботу, у куглани Друге крагујевачке гимназије.

С. М. С.

ФУДБАЛ

РАДНИЧКИ 1923 - ХАЈДУК 3:2

Погледа и нас...

КРАГУЈЕВАЦ - Стадион: „Чика Дача“. Гледалаца: 2.000. Судија: Нинслав Сјасић (Сурдулица). Сирелци: Црнолавац (аутигол) у 23, Бељић у 29. и Фејса у 90. минути за Раднички, а Веселиновић у 24. и Тошић у 63. минути за Хајдук. Жупи карџони: Бељић, Павловић (Раднички 1923), Вуковић (Хајдук).

РАДНИЧКИ 1923: Чанчаревић, Павловић, Фејса, Тинџор, Росић, И. Петровић (од 80. Ковачевић), Својић (од 67. Сјалевић), Бељић, Марић, Милошковић, Миловановић.

ХАЈДУК: Браћ, Цветковић, Црнолавац (од 46. Тошић), Вуковић, М. Веселиновић, Ђулум, Обровац (од 70. Јевтовић), Секулић, Киш (од 82. Милутиновић), Л. Веселиновић, Русмир.

ВАЛА, било је и време. Деца која су се родила на дан последње победе фудбалера Радничког, увелико се спремају за трчкарање у дубку. Наиме, готово пет месеци прошло је до освајања нова три бода „црвених“, а то се десило у недељном тријумфу над кулским Хајдуком - 3:2. Јесте више срећан него заслужен, али ако има правде, а изгледа да је има, ред је да се и ми понекад порадујемо.

Ту прилику донео нам је Фејса, иначе дугогодишњи играч суперлигаша из Куле, поготком у далеком 94. минуту, када је у свом стилу, онако бековски, покушавајући да центрира из велике даљине, ненамерно лобовао изненађеног и за такав расplet лоше постављеног голмана гостију.

А виђени фудбал, у суштини, био је сиромашан, и поред пет постигнутих голова. У првом полу времену најужбудљивији детаљи одиграли су се у свега шест минута. И то овим редом. Раднички је повео у 23. минуту, када је опет срећни Фејса изнео центаршут, тако да се лопта одбила од штопера Куљана и завршила у њиховој мрежи. Али, само минут касније Веселиновић користи грешку Тинтора и из другог ударца поравнава скор, што у 29. минуту анулира Бељић, одличним дриблингом и шутем са ивице шеснаестерца. Других прилика у првих 45. минута није било.

СПАЛЕВИЋ СЕ ПРЕДОМИСЛИО

Опет му драг црвени дрес

ТРИДЕСЕТШЕСТОГОДИШЊИ центарфор Радничког 1923, Дарко Спалевић, који је колико до јуче био у спору са клубом и чекао на коначну одлуку Арбитражне комисије о раскиду уговора, уз узјаву да ће, у случају да га не добије, „окачити копачке о клин“, поново је у тиму „црвених“.

Ненадано помирење, колико год радовало руководство клуба, судећи по њиховим изјавама, нимало се није допало навијачима Радничког, који су на такав епилог реаговали погрдним добацивањима и звиждуцима приликом његовог „дебија“ на утакмици са кулским Хајдуком.

В. У. К.

РАДУЈМО СЕ...

ра и из другог ударца поравнава скор, што у 29. минуту анулира Бељић, одличним дриблингом и шутем са ивице шеснаестерца. Других прилика у првих 45. минута није било.

Да им се нимало не допада да изгубе, гости су показали притиском у наставку сусрета, чему је доста кумовала и пасивна игра „црвених“. Прво су Русмир и Цветковић добрим ударцима просто најавили „догађај“, а нешто касније, након центаршута, резервиста Хајдука Тошић из непосредне близине наново уводи резултат у егал.

Обележје овог дуела био је и ненадани повратак „описаног“ Дарка Спалевића на терен у дресу Радничког, који је постигао договор са клубом и поново се броји у редовима „црвених“. Његов улазак у 66. минуту, без обзира на тренутни скор и могућност да својим учинком шта поправи, никако се није допао домаћим навијачима. Извиждали су, па и извређали дојучерашњег капитена.

И, када се очекивало да Крагујевчани заиграју на „све или ништа“, умало да гости дођу до потпуног преокрета. Срећом, после покушаја Јевтовића, лопта се од Тинтора одбија у корнер. Затим, у финишу, следе две прилике наших играча. Прво је Бељић оборен за могући пенал, ал' је судија то игнорисао, да би онда Тинтор главом погодио стигиву. И да не беше срећног Фејсе...

Несрећа у победничкој срећи Радничког јесте да се није мрднуо за претпоследње позиције, јер су и конкуренти из доњег дела табеле махом заблежили тријумфе. Утехе је да, макар, још више не заостајемо.

В. У. К.

БЕСПЛАТНО ДО КРАЈА СЕЗОНЕ

Џабака на Чика Дачу

С ОБЗИРОМ да клубу гори под ногама, односно да је опстанак у елити под великим знаком питања, Управни одбор Фудбалског клуба 1923 донео је одлуку да током целе пролећне сезоне улаз на утакмице „црвених“ на „Чика Дачи“ буде бесплатан.

Како руководство оцењује, подршка навијача у остварењу овог циља може да буде пресудна, али ова одлука ипак неће важити за сусрете са Партизаном и Војводином.

В. У. К.

ОД ЧЕТВРТА ДО ЧЕТВРТА

ЧЕТВРТАК

РУКОМЕТ (Ж): Србија - Македонија, хала „Језеро“ (18.00)

СУБОТА

КУГЛАЊЕ: Воговод - Бакар (Бор), кулана Друје гимназије (11.00)

Пак промет - Ибар (Краљево), кулана Друје гимназије (14.00)

РУКОМЕТ (Ж): Србија - Македонија, хала „Језеро“ (14.00)

ОДБОЈКА (Ж): Крајуј - Лазаревац, сала ОШ „Стијанислав Сремчевић“ (19.00)

КОШАРКА: Раднички - Црвена звезда (Београд), хала „Језеро“ (20.00)

Фото: fkradnicki.com

НИЖЕ ЛИГЕ

Снег заледио буба мару

„БЕЛИ“ викенд у Србији натерао је челнике Фудбалских савеза региона Западне Србије и града Крагујевца да одложе утакмице 16. кола у такмичењима под својом надлежношћу.

Тако ће клубови, чланови Српске лиге „Запад“ и Зоне „Морава“ ово коло одиграти у среду, 20. марта, док ће крагујевачки прво и друголигаш свој „заостатак“ одрадити седам дана касније. Утакмице 17. кола у све четири лиге одиграће се у предвиђеном термину, 23. и 24. овог месеца.

Српска лига „Запад“, 17. коло: Победа Белошевац - Бане (недеља, 14.30), Слобода (Ч) - Железничар, Раднички (Кл) - Селјак (М), Рудар - Мачва, Полет (Љ) - Партизан (ББ), Вујић - Млади радник, Шумадија (А) - Слога (П), Јасеница 1911 - Крушић.

Утакмице 16. кола одигране су јуче.

Зона „Морава“, 17. коло: Карађорђе - Славија, Водожажа - Орловац, Пријевој - Слобода (Г), Омладинац (З) - Шумадија 1903 (недеља, 14.30), Тутин - Таково, Трепча - Полет (Т), Металац - Мокра Гора, Јошаница - Омладинац (НС) Утакмице 16. кола одигране су јуче.

Прва градска лига, 17. коло: Ердоголија 1931 - Сушица, Партизан (Ц) - Селјак (МП) (субота 15.00), Корићани - Шумадија, Колонија - Слога (Д), Шумадија (Ч) - Виногради ДБ, Јадран - Арсенал, Будућност - Маршић, Бава - Јединство (недеља, 15.00).

16. коло, (среда, 15.00): Шумадија - Јединство, Маршић - Бава, Арсенал - Будућност, Селјак (МП) - Јадран, Виногради ДБ - Партизан (Ц), Слога (Д) - Шумадија (Ч), Сушица - Колонија, Корићани - Ердоголија 1931.

Друга градска лига, 17. коло (недеља, 15.00): Младост Теферич - Багремар, 21. октобар - Кутлово, Шумаеце 2008 - Србија, Кошутњак - Азбест, Хајдук - Селјак (Ц), Кременац - Добрача, Слога (Л) - Младост, Ботуње - Борац.

16. коло, (среда, 15.00): Багремар - Борац, Младост - Ботуње, Добрача - Слога (Л), Селјак (Ц) - Кременац, Азбест - Хајдук, Србија - Кошутњак, Кутлово - Шумарице 2008, Младост Теферич - 21. октобар.

М. М.

НА ЧЕЛУ ОМЛАДИНСКЕ ШКОЛЕ

Сава Пауновић

ЈЕДНА од последњих одлука Управног одбора Фудбалског клуба Раднички 1923 односила се на промену руководиоца омладинске школе. Тако је, на место досадашњег директора млађих селекција Милана Самарџића, именован Сава Пауновић.

Пауновић је, свакако, легендарни фудбалер „црвених“, чија се ниска највећих играчких успеха поклапа са златним годинама крагујевачког суперлигаша. Такође, ни тренерско искуство му није страна, јер је до сада више пута водио први тим Радничког или радио у омладинској школи.

В. У. К.

КОШАРКА

СПЛИТ - РАДНИЧКИ 63:81

Здраво, Европо

ЕКИПА ЗА ИСТОРИЈУ

ПЕТ дана проведених на мору, после пораза од Задра у утакмици 24. кола, очигледно је пријало кошаркашима Радничког. Да ли су морски ваздух или стални састанци у припреми одлучујуће утакмице имали утицаја на промену приступа игре, мање је важно. Битно је да је крагујевачки клуб, коло пре краја лигашког дела, обезбедио зацртани циљ - такмичење у Европи.

У сусрет се ушло са великом бригом због изостанка прве виолине Александра Бапина, али и Бојана Крстовића, услед повреде палца, односно рамена. У том светлу је меч и почео. Требало је доста времена да Миљеновић и Марковић разиграју своје стрелце, готово 14 минута, а тада је све кренуло према жељама играча и клупе. Најпре је заустављен сплитски шут споља, промашили су три тројке, затим направили три грешке у нападу, док су један за другим сви Крагујевчани присутни на терену између 15. и 25. минута убацивали лопту у кош и тиме користили своје шансе. Тако се стигло до 20 поена разлике и сигурне победе. До краја је све текло по плану, Николић је у игру увео играче који не носе највеће бреме на својим плећима, па је разлика са највећих 28 спала на 18 поена за крај.

Поново је тимска игра била основ победе, али не може се пренебрегнути сјајна рола Стефана Бирчевића. Одирао је свих 40 минута, постигао 14 поена уз шут 4-4 за два и 2-3 за три поена, имао девет скокова, једну асистенцију и три украдене лопте, за индекс 23. Свој кошгетерски задатак добро је обавио Вајт, док је Ненад Миљеновић, иако статистика не говори тако, поново искористио указану шансу на најбољи начин. Све бољи је и тандем центара Мијатовић-Еменинг, који су, наравно уз помоћ саиграча, добро оградиле рекет, те је скор у скоковима био 32-20 за гостујући тим.

Читаве сезоне потенцирам, а то се и овога пута потврдило, није битно какав је ривал, већ како ћемо ми да одиграмо. Прибојавао

ФИНАЛЕ АБА ЛИГЕ

У Лакташима

ПОСЛЕ пуно препуцавања са Београдом и Лакташима, извесно интересовање за организацију завршнице овогодишње Јадранске лиге показали су и Крагујевац, Ниш и Скопље, донето је, тако бар у борду АБА кажу, коначно решење.

Најбоља четворка ће се за титулу шампиона и други директан пласман у Евро лигу борити у градињу у Републици Српској. Веома озбиљан кандидат био је Београд, али, због скорашњих испада „гробара“ и „делија“ у Крагујевцу, пронађено је унеколико безбедније решење. Подсетимо, финални турнир игра се од 25. до 27. априла.

сам се приступа топло-хладно као што је било у Задру, најгоре ове сезоне, али играчи су се тргли, погађали отворене шутеве, већина је играла са пуном снагом и концентрацијом. Сломил смо их, дакле, најпре шутем, али и скоком.

Урадили смо оно што смо хтели, клуб из сезоне у сезону расте и напредује. Сада је ред да се опробамо у Европи. Уз то, сваку шансу за фајнал фор искористићемо што је могуће боље. Калкулације ме не интересују, хоћу да у суботу сачувамо непобедивост у „Језеру“, која траје од октобра - рекао је после утакмице Мирослав Николић.

Утакмица последњег кола, и прилика за реванш Звезде за пораз у Купу, игра се у суботу од 20 сати.

М. М.

АБА ЛИГА

25. КОЛО: Сплит - Раднички 63:81, Солнок - Задар 90:79, МЗТ Скопље - Партизан 66:64, Игокеа - Крка 84:75, Целевита - Цибона 92:78, Олимпија - Широки 82:85, Црвена звезда - Будућност 79:63.

Игокеа	25	19	6	1926:1779	44
Црвена звезда	25	18	7	2022:1809	43
Раднички	25	16	9	2022:1903	41
Будућност	25	15	10	1785:1699	40
Партизан	25	15	10	1822:1763	40
Целевита	25	14	11	1858:1832	39
Олимпија	25	13	12	1909:1897	38
МЗТ Скопље	25	13	12	1853:1863	38
Цибона	25	9	16	1935:1944	34
Широки	25	9	16	1865:1919	34
Крка	25	9	16	1711:1826	34
Солнок	25	9	16	1809:2002	34
Задар	25	8	17	1843:1954	33
Сплит	25	8	17	1740:1910	33

26. (последње) КОЛО: Раднички - Црвена звезда, Задар - Сплит, Будућност - Олимпија, Широки - Целевита, Цибона - Игокеа, Крка - МЗТ Скопље, Партизан - Солнок.

"ЦРВЕНИ" НИКАД БОЉИ

Уз Европу и фајнал-фор

ПОБЕДА у Сплиту, али и порази Партизана и Будућности у претпоследњем колу, донели су Радничком учешће у плеј-офу, те могућност да се евентуалном победом на турниру нађу у Евро лиги.

Поред крагујевачког клуба, на финалу у Лакташима биће сигурно Игокеа и Црвена звезда, док је четврти учесник још увек непознат. У опцијама су Партизан и Будућност, а од исхода утакмица последњег кола зависи њихова судбина. Уколико Партизан победи Солнок у Мађарској, он је сигуран учесник, док у случају пораза, али и победе Будућности на домаћем терену у сусрету са Олимпијом, Подгоричани иду даље. Постоји могућност да обе екипе изгубе своје мечеве, а Целевита се победом у Широком бодовно изједначи са њима. Тада би се створио круг ове три екипе, у коме је Партизан најбољи у међусобним дуелима.

Друга прича су парови полуфинала. Игокеа је сигурно прва и чека четвртопласирану екипу, док Звезда са обезбеђене друге позиције иде на трећепласираног. Раднички је сигурно трећи уколико победи Црвену звезду у суботу у Језеру, али и ако изгуби, а Будућност буде учесник завршнице. У случају пораза од „црвено-белих“, уз услов да Партизан обезбеди пласман, онда ће крагујевачки клуб бити четвртопласиран.

М. М.

КАРАТЕ

Троје на финалу државе

ПРВИ круг квалификација за сениорско Првенство државе у катама и борбама Карате федерације Србије, одржан је прошле суботе у Крагујевцу. Као по обичају, крагујевачки Карате клуб Јуниор имао је престижне резултате, домагавши се чак три медаље.

У конкуренцији 90 такмичара из 25 клубова, до сребрних одлика стигле су девојке, Љубица Зекић и Јелена Симић, док је њихов колега Слађан Шљанић, наступивши такође у борбама, био трећепласиран.

Сво троје уједно је обезбедило наступ на финалу државног првенства, а признање Љубици Зекић стигло је и од селектора, који јој је упутио позив да буде члан националне селекције на међународном турниру у Бугарској. Нажалост, Зекићева је због школских обавеза била спречена да путује са најбољима.

В. У. К.

ПЛИВАЊЕ

Лазару сребро и бронза

НА Зимском првенству Србије за кадете, омладинце и апсолутну конкуренцију, пливачем из Крагујевца Лазару Карићу додељено је сребро и бронза. Најбољи у категорији кадета је био из Београда, док је у категорији омладинца најбољи био из Зрењанина. Лазар Карић домогао се сребрне медаље на 100 метара мешовито и бронзане у трци 200 метара мешовито.

Његове клупске колегинице нису имале толико среће. За мало је без одличја остала Сара Марковић, која је освојила четврто место на 50 метара леђно и пето на 100 слободним стилем, док је пливачица Ксенија Јовановић, наступајући у апсолутној конкуренцији, заузела седмо место на 100 метара делфин и осмо на 50 метара истим стилем.

В. У. К.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

Старт из Мађарске

ОВУ такмичарску годину Дивљи Вепрови почеће у иностранству. Наиме, распоред је „наместео“ да први меч буде одигран у Централно-европској лиги, са Вуковима у Будимпешти.

Крагујевачки састав ће се, после годину дана изостанка са међународне сцене, поново опробати у тим водама. Такмичење је веома јакко, а поред ривала из Мађарске, ту су још београдски Вукови, Патриоти из Загреба и најбољи из прошле године, љубљански Сребрни Соколови.

Експедиција пут Будимпеште креће у петак ујутру, а меч је на програму у суботу, од 15 сати. Здравствени билтен је добар, па се Вепрови надају доброј представи. Подсетимо, крагујевачки клуб био је победник овог такмичења 2006. године.

М. М.

ВАТЕРПОЛО

БАЊИЦА - РАДНИЧКИ 4:12

Тек загревање

БЕОГРАД - Базен: "Бањица". Гледалаца: 200. Судије: Виријевић (Зрењанин), Раковић (Београд). Играч више: Бањица 7(1), Раднички 11(5). Два играча више: Бањица 1(0), Раднички 1(1). Пејтерци: Бањица 2/2, Раднички 2/2. Резултат по четвртинама: 0:5, 1:3, 2:3, 1:1.

БАЊИЦА: Ристићевић, Мишировић, Јанковић, Рејановић, Радуловић, Илић, Вучићевић, Андрејевић, Гојов 4, Ђорић, Манојловић, Јакшић, Радојичић.

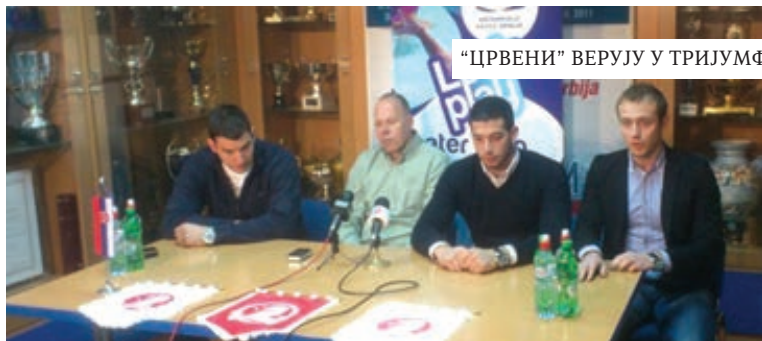
РАДНИЧКИ: Радић, Бурић 2, Пойовић 1, Марковић, Гак 1, Башић 3, Чујић 1, Злоковић, Ф. Филиповић 2, Удовичић 1, Ђ. Филиповић 1, Лазућ.

ПРЕД два веома важна дуела, јучерашњем са Флоренцијом у финалу Европа купа и три дана каснијем дербију пролећа против Црвене звезде, ватерполисти Радничког рутински су одрадили лигашко гостовање на Бањици. На тамошњем базену убедљиво је савладао истоимени ривал са 12:4.

Једини из домаћих редова који је успео достојно да се супротстави "црвенима", био је бронзани репрезентативац Србије са Светског првенства у Аустралији, Драшко Гогов, стрелац сва четири поготка за свој тим. Међутим, то није превише помогло екипи Бањице. Крагујевачка "сила" већ у првој четвртини демонстрирала је своју снагу, па је остатак дуела протекла у опуштеном надигравању.

А у суботу нам долази Звезда! Зар треба више рећи?

В. У. К.

ЕВРОПА КУП

Двомеч за трофеј

ЛУЧЕ је у Италији игран први дуел финала Купа Европе Флоренције и Радничког. Пред пут у Фиренцу одржана је конференција за медије у просторијама Ватерполо савеза Србије, где су капитен "црвених" Вања Удовичић, те леворуки ас Филип Филиповић и помоћни тренер Дејан Јововић прихватили улогу фаворита у овом двомечу, али и присутнима ставили до знања да ће одлука о освајању пехара ипак бити донета у Крагујевцу.

Мени лично, велика је част да играм финале Купа Европе. Ово је важна прилика за екипу да освоји трофеј и лична сатисфакција, јер никада нисам освајао наслов првака у овом такмичењу. На нама је велика одговорност, јер смо фаворити, и то ствара притисак, али сам истовремено веома задовољан што један тим ван Београда има прилику да се бори за европски трофеј.

У Фиренцу идемо на победу, јер нам је то циљ од старта такмичења. Ипак, како год да се заврши прва утакмица, одлука о победнику биће донета на нашем базену у Крагујевцу и зато мислим да ће Крагујевчани имати прилике да се радују - казао је тим поводом Удовичић.

В. У. К.